



Szellemi Tulajdon  
Nemzeti Hivatala

## **Kutatás-fejlesztési Minősítési Eljárások Módszertani Útmutatója**

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala  
2019.

## Tartalomjegyzék

I.	FEJEZET: A kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalában	4
1.1	A minősítés célja és jelentősége	4
1.2	Az SZTNH minősítési tevékenységének intézményi keretei	4
1.3	Jogszabályi háttér, a minősítési eljárások kereteit meghatározó normarendszer	6
II.	FEJEZET: A kutatás-fejlesztési tevékenység	7
2.1	A kutatás-fejlesztési tevékenység tartalmi meghatározása	7
2.2	Kutatás-fejlesztési tevékenység fogalma a Frascati Kézikönyv értelmezésében	7
2.2.1	Újszerűség	8
2.2.2	Alkotó tevékenységen alapul (nem nyilvánvaló)	9
2.2.3	Tudományos, műszaki bizonytalanság	10
2.2.4	Módszeres tevékenység	12
2.2.5	Mások által felhasználható és/vagy reprodukálható	13
2.2.6	K+F minősítési eljárások során vizsgált szempontok	13
2.3	A kutatás-fejlesztésbe nem tartozó tevékenységek elhatárolása	15
2.3.1	Kutatás-fejlesztésbe sorolható és abból kizárandó résztvékenységek	15
2.3.2	Oktatás, képzés	16
2.3.3	Egyéb kapcsolódó tudományos és műszaki tevékenységek	17
2.3.4	Igazgatási-ügyviteli és egyéb kiegészítő tevékenységek	27
2.3.5	Egyéb ipari tevékenységek	28
2.3.6	Határesetek a K+F és egyéb ipari tevékenységek között	29
2.3.7	K+F és innováció elhatárolása	33
2.4	A kutatás-fejlesztés egyes típusai és azok elhatárolása	34
2.5	A kutatás-fejlesztés saját tevékenységi körben való végzésének meghatározása, a saját tevékenységi körbe nem tartozó feladatok elhatárolása	39
2.5.1	Az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival a saját eredményére és kockázatára végzett K+F tevékenység	40
2.5.2	Az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival más személy megrendelésére teljesített K+F tevékenység	42
2.5.3	A kutatás-fejlesztési megállapodás alapján végzett (közös) kutatás-fejlesztési tevékenység	43
III.	FEJEZET: K+F minősítési eljárások	45
3	Projektminősítési eljárás	46
3.1	A projektminősítés általános szabályai	46
3.1.1	A projektminősítési eljárás	46
3.1.2	A kérelem tartalma	50
3.1.3	A projektminősítési eljárás díja	56

3.1.4	A projektminősítés iránti kérelem elektronikus úton való benyújtása .....	57
3.2	Hatósági eljárásra vonatkozó szabályok.....	57
3.2.1	Az általános közigazgatási rendtartás szabályaitól eltérő szabályok alkalmazása a projektminősítési eljárásban.....	57
3.2.2	Az iratbetekintés szabályai .....	59
3.2.3	Visszautasítás.....	61
3.2.4	Az eljárás megszüntetése .....	61
3.3	A részletes vizsgálat szabályai .....	61
3.3.1	Alaki vizsgálat .....	61
3.3.2	Érdemi vizsgálat.....	63
3.3.3	A minősítés .....	64
3.3.4	A Hivatal döntései.....	65
3.4	Jogorvoslati eljárás .....	66
4	Projektcsoport-minősítés .....	70
4.1	A projektcsoport - minősítés általános szabályai .....	70
4.2	Eljárási szabályok.....	71
4.2.1	Jogosultsági feltételek .....	71
4.2.2	Regisztráció.....	72
4.2.3	Projektcsoportok jóváhagyása .....	73
4.2.4	Projektkiválasztás .....	75
4.2.5	Projektcsoport-minősítés .....	77
4.2.6	K+F EKD támogatás szabályai .....	80
4.2.7	Egyéb eljárási szabályok .....	81
5	Szakértői vélemény iránti megkeresés.....	82
5.1	A szakértői megkeresés általános szabályai .....	82
5.1.1	Adóhatósági kirendelésre vonatkozó külön szabályok.....	84
5.1.2	Bírósági megkeresésre vonatkozó külön szabályok .....	84
5.1.3	Közös szabályok.....	86
5.2	A szakértői díj .....	88

# **I. FEJEZET: A kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalában**

## **1.1 A minősítés célja és jelentősége**

A kutatás-fejlesztési tevékenységet ösztönző adó- és járulékkedvezmények, valamint a támogatások kiszámítható igénybevételének egyik előfeltétele a kutatás-fejlesztési fogalmak egységes jogszabályi értelmezése, valamint ennek egységes jogalkalmazási gyakorlatát biztosító **kutatás-fejlesztési tevékenység minősítését szolgáló intézményrendszer**.

Az elmúlt évtized tapasztalatai alapján a kutatás-fejlesztési tevékenység konkrét megítélését jogalkalmazási bizonytalanságok nehezítették. 2012-ben újraszabályozták a kutatás-fejlesztési fogalmakat, és kialakították a kutatás-fejlesztési minősítési tevékenység intézményi feltételeit.

2012. január 1-től a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH, Hivatal) látja el a kutatás-fejlesztési projektek minősítésével kapcsolatos feladatokat, azaz megvizsgálja, hogy egy adott tevékenység jogosan minősül-e kutatás-fejlesztésnek.

A kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésének **célja a jogbiztonság megerősítése, egységes jogalkalmazási gyakorlat kialakítása**. A minősítési intézményrendszer célkitűzése a kutatás-fejlesztési adóösztönzőket érintő adóelkerülés számottevő csökkenése, a hazai K+F tevékenység növekedése, és ezáltal a hazai K+F ráfordítások növelése.

Az SZTNH által adott minősítés alapján igazolható a kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos projektek K+F tartalma, így a minősítés felhasználható különböző támogatások, kedvezmények biztonságos és kockázatmentes igénybevételéhez; például a kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó adókedvezmények, egyéb adóintézkedések, továbbá EU-s vagy hazai forrásból igényelhető támogatások igénybevétele során. A kutatás-fejlesztési minősítés eredményének felhasználása ily módon átláthatóbbá, ellenőrizhetőbbé és hatékonyabbá teheti a közpénzek kihelyezését.

A magyarországi K+F minősítés rendszere nemzetközi viszonylatban is egyedülálló; más közép-európai országokhoz képest nagyobb jogbiztonságot ad a K+F támogatások és adókedvezmények felhasználása során, és szervezettebb keretek közt működik.

## **1.2 Az SZTNH minősítési tevékenységének intézményi keretei**

Az SZTNH a kutatás-fejlesztési tevékenységek **minősítésével** kapcsolatos feladatkörét az alábbiak szerint látja el:

*a) K+F projektminősítési eljárás:*

Rendszeresített formanyomtatványon, kérelem alapján kezdeményezhető **hatósági eljárás keretében, kizárólag meg nem kezdett** kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos projektek K+F tartalmának megállapítására.

A K+F minősítési eljárás keretében az SZTNH arról nyilatkozik, hogy az ügyfél által benyújtott kérelem alapján a – kérelem benyújtását követően megvalósítandó – projekt vagy projektrész kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül-e. Az SZTNH által jogerős határozatban **kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősített projektet más hatóságnak is ilyennek kell tekintenie.**

Törvényi szintű szabályozás nevesíti, hogy a minősítési eljárás keretében hozott határozat milyen esetekben használható fel:

- a kutatás-fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó adó- és járulékkedvezmények érvényesítéséhez, valamint
- a kutatás-fejlesztési támogatási rendszerben, ahol a minősítési eljárás keretében hozott határozat akkor használható fel, ha a támogató a pályázati felhívásban ezt lehetővé teszi.

*b) K+F projektcsoport-minősítési eljárás*

A projektcsoport-minősítési eljárás keretében az SZTNH hatósági jogkörben eljárva, egy adott vállalkozás (kérelmező) által egy adott időszak alatt megvalósított K+F projektek összességét egyetlen eljárásban minősíti, melyről kötelező erejű határozatot hoz.

A projektcsoport-minősítési eljárás tárgya: meghatározott műszaki fejlesztési irányok alapján kialakított projektcsoportokba sorolt, és egy adott időszakban megvalósított kutatás-fejlesztési projektek összessége.

A projektcsoport-minősítés felhasználhatóságának nevesített esetei:

- K+F célú adókedvezmények érvényesítéséhez (a minősítés egy adott adóév kérelmező által meghatározott összes K+F projektjét magában foglalja), valamint
- a beruházás ösztönzési célelőirányzat felhasználásáról szóló 210/2014. (VIII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: EKD rendelet) alapján a Kormány egyedi döntése szerint nyújtható K+F jogcímen nyújtott projekt támogatás (a továbbiakban: K+F EKD támogatás) megszerzéséhez (a minősítés a vonatkozó támogatási időszak K+F projektjeit öleli fel).

*c) Szakértői eljárás:*

Adóhatóság, bíróság, egyéb hatóság megkeresése, továbbá harmadik személy megbízása alapján **szakértőként történő közreműködés** olyan szakkérdések eldöntésében, amelyek az egyes tevékenységek kutatás-fejlesztésnek való minősítését, valamint egyes költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetőségét érintik.

Az SZTNH-t szakértőként megkeresheti a Nemzeti Adó- és Vámhivatal utólagos adóellenőrzései során, bíróságok, más hatóságok, illetve egyéb harmadik személyek (például vállalkozások) is. Az SZTNH ebben az esetben is arról foglal állást, hogy egyes tevékenységek kutatás-fejlesztésnek minősíthetők-e, továbbá egyes költségeknek a kutatás-fejlesztési

tevékenységhez való hozzárendelhetőségét érintő szakkérdésekben. **Az SZTNH által adott szakértői vélemény a felekre nem bír kötelező hatállyal.**

A K+F projekt- és projektcsoport-minősítési eljárásokkal kapcsolatos részletes szabályokat az Útmutató 3. és 4. fejezete; a szakértői eljárással kapcsolatos fontosabb szabályokat az Útmutató 5. fejezete tartalmazza.

### **1.3 Jogszabályi háttér, a minősítési eljárások kereteit meghatározó normarendszer**

Az SZTNH a kutatás-fejlesztési tevékenységek minősítésével összefüggő feladatkörét számos jogszabályi rendelkezés együttes alkalmazásával látja el:

K+F projekt- és projektcsoport-minősítési eljárások során alkalmazandó jogszabályok:

- Az SZTNH hatáskörét a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Szt.) 115/G. § g) pontja, valamint 115/H. § (2a) bekezdése alapozza meg.
- Az SZTNH feladat- és hatáskörének törvényi szintű keretszabályait 2014. december 31-ig a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény (a továbbiakban: Innovációs törvény) határozta meg; 2015. január 1-től pedig a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI törvény (a továbbiakban: KFI tv) VI. fejezete tartalmazza.
- A K+F minősítési tevékenységek hatósági eljárásával kapcsolatos háttérszabályokat 2017. december 31-ig a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) határozta meg, 2018. január 1-től az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.).
- A K+F minősítési eljárás végrehajtási szabályait 2017. december 9-ig az egyes tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése iránti eljárás részletes szabályairól szóló 9/2012. (II. 1.) Korm. rendelet szabályozta, 2017. december 10-től pedig az egyes tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése iránti eljárás részletes szabályairól szóló 332/2017. (XI. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.), mely már magában foglalja a projektcsoport-minősítési eljárás részletes szabályait is.
- A K+F minősítés során fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakat 2017. december 23-ig a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése iránti eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 3/2012. (II. 1.) KIM rendelet rögzítette, 2017. december 24-től ezt a jogszabályt felváltotta a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése iránti eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 38/2017. (XI. 23.) NGM rendelet (a továbbiakban: Díj R.).

Szakértői eljárás során:

- A KFI tv. 42. §-a nevesíti az adóhatóság, bíróság, más hatóság általi szakértői megkeresések legfontosabb szabályait, emellett
- Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Iszt.) egyes rendelkezései is irányadók a szakértői minőségben történő eljárás során,
- Az igazságügyi szakértő díjazásáról szóló 3/1986. (II. 21.) IM rendelet (a továbbiakban: IM R.) szabályai állapítják meg a szakértői díj fizetésével kapcsolatos részletes szabályokat.

## II. FEJEZET: A kutatás-fejlesztési tevékenység

### 2.1 A kutatás-fejlesztési tevékenység tartalmi meghatározása

A kutatás-fejlesztési tevékenységek meghatározása, a tevékenységek elhatárolása, valamint a kutatás-fejlesztési típusok megkülönböztetése és statisztikai mérése világszerte az OECD által – a 1960-as és 1970-es évekbeli kiadások után – 2002-ben ismételten megjelentetett, „Javaslat a kutatás és kísérleti fejlesztés felméréseinek egységes gyakorlatára” című kézikönyvön (a továbbiakban: Frascati Kézikönyv) mint a nemzetközileg leginkább elfogadott gyakorlaton alapul.

2012-ig a magyar adójogszabályok is a Frascati Kézikönyvre hivatkoztak a kutatás-fejlesztési tevékenység megítélése kapcsán háttérdokumentumként. A hivatkozás ugyan 2012-től kikerült a jogszabályokból, azonban a Frascati Kézikönyv továbbra is a kutatás-fejlesztés fogalmának tartalmi és gyakorlati meghatározásához fontos módszertani alapul szolgál.

Jelen Útmutatóban ennek megfelelően felhasználtuk a Frascati Kézikönyvnek a kutatás-fejlesztési minősítési eljárás szempontjából releváns rendelkezéseit, figyelembe véve a Frascati Kézikönyv 2015. évi módosításait (*Frascati Manual 2015: Guidelines for collecting and reporting data on research and experimental development*)<sup>1</sup>.

**Fontos hangsúlyozni, hogy a Frascati Kézikönyv a K+F meghatározásában annak más tevékenységtől való elhatárolásához ad gyakorlati iránymutatást; azonban az SZTNH a minősítés során a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezések alapján dönti el, hogy egy tevékenység kutatás-fejlesztésnek minősül-e. Ennek megfelelően jelen Útmutató mint gyakorlati iránymutatás szolgál a K+F tevékenység meghatározásához.**

### 2.2 Kutatás-fejlesztési tevékenység fogalma a Frascati Kézikönyv értelmezésében

A kutatás-fejlesztési tevékenység olyan módszeresen folytatott alkotómunkát jelent, amely a meglévő ismeretanyag bővítését célozza, beleértve az emberről, kultúráról és a társadalomról szerzett ismereteket is, valamint újszerű alkalmazások kidolgozását valamely tudományos vagy műszaki bizonytalanság feloldása érdekében.<sup>2</sup>

A Frascati Kézikönyv korábbi definíciója alapján kutatás-fejlesztésbe sorolandó, és az abba nem tartozó tevékenységek elhatárolásának alapvető szempontja, hogy a tevékenységekben fellelhető-e az újszerűség és valamely tudományos vagy műszaki bizonytalanság feloldásának számottevő eleme.<sup>3</sup>

A Frascati Kézikönyv 2015. évi módosításában egyetlen fogalom helyett öt kulcsfogalom került meghatározásra, melyek mindegyikének együttesen teljesülnie kell ahhoz, hogy egy adott tevékenység kutatás-fejlesztésnek minősüljön, ezek a kritériumok az alábbiak:

---

<sup>1</sup> Megjegyezzük, hogy a Frascati Kézikönyv 2015. évi módosításáról nem készült hivatalos magyar fordítás.

<sup>2</sup> 2.5 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>3</sup> 84. pont, Frascati Kézikönyv 2002

- Újszerű
- Alkotó tevékenységen alapul
- Tudományos, műszaki bizonytalanságon alapul
- Módszeres tevékenység
- Mások által felhasználható és/vagy reprodukálható

### 2.2.1 Újszerűség<sup>4</sup>

Az új ismeretek létrehozására való törekvés a kutatás-fejlesztés elválaszthatatlan fogalmi eleme. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az SZTNH az újszerűség vizsgálata során az Szt. szerinti újdonságvizsgálatot végezné. A K+F tevékenységek minősítése során az újszerűség vizsgálata eltér a találmányoknak a szabadalmi bejelentési eljárás során végzett újdonságvizsgálatától. A K+F minősítési eljárások során az SZTNH a szabadalmi eljárásban irányadó gyakorlattól elkülönítve ítéli meg a K+F projekteket, nem az iparjogvédelmi oltalmazhatóság kritériumrendszere alapján vizsgálja az ügyeket.

Az új tudás megszerzése a K+F tevékenység egyik elvárt alapvető célkitűzése, egy adott kontextusban azonban eltérő lehet annak alkalmazása. Például egyetemeken, kutatóintézetekben jellemzően egy adott kutatási projekt teljes egészében a meglévő tudományos ismeretekben történő előrehaladást szolgálhatja<sup>5</sup>.

A K+F projekt lehetséges újszerűségét az adott iparágban felhalmozott tudásanyaghoz kell viszonyítani a vállalkozási szektorban is. A projekt eredményei nem csak az adott vállalkozás számára kell, hogy újak legyenek, hanem azt is bizonyítani kell, hogy az adott iparágban sem alkalmaztak még hasonló megoldást (vagy más iparág megoldásai nem alkalmazhatóak az adott iparágban egy az egyben, rutin adaptáció révén). Következésképpen az olyan tevékenység, melyek másolásra, meglévő rendszer adaptációjára, cseréjére irányulnak, nem tartozhatnak a K+F körébe, mivel ez a tudásanyag nem minősül újnak.<sup>6</sup>

Olyan ismeretnek kutatómunkával történő újbóli megszerzése, amely máshol hozzáférhető formában létezik, nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek, még akkor sem, ha azt az adott vállalkozásnál nem ismerték vagy nem alkalmazták. Ugyanakkor, ha egy más forrásból ismert és hozzáférhető rendszer adaptációja során az adott vállalkozás kereteiben történő alkalmazás érdekében újszerű megoldások kidolgozására és újszerű ismeretek megszerzésére van szükség, akkor a tevékenység kutatás-fejlesztésnek tekintendő.

Újszerű megoldásról, valamint újszerű ismeretek megszerzéséről van szó például akkor, amikor a rendelkezésre álló tudományos ismeretanyag, valamint gyakorlati alkalmazások áttekintése után is maradnak megválaszolatlan kérdések, melyek megválaszolásához kutatási, fejlesztési munka elvégzése szükséges.

Az újszerűség követelménye a kutatás-fejlesztés egyes típusainál eltérő jellegű. Az

<sup>4</sup>2.14 – 2.16 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

<sup>5</sup> 2.14 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

<sup>6</sup> 2.15. szakasz Frascati Kézikönyv 2015



alapkutatástól az alkalmazott kutatáson át a kísérleti fejlesztés felé haladva az újszerűség követelményének jelentősége fokozatosan más értelmet nyer. Alap- és alkalmazott kutatás esetében a hangsúly az új ismeretek megszerzésén van. Kísérleti fejlesztésnél a minősítés fókuszpontja egyértelműen eltolódik annak vizsgálata irányába, hogy valamely probléma megoldása nyilvánvaló-e egy olyan személy számára, aki az érintett terület alapvető tudományos ismeretanyagában és technikáiban jártas.

Az újszerűség meghatározásához **a tudomány/technika világviszonylatban vizsgált állása** jelenti a kutatás-fejlesztési tevékenység megkezdésekor meglévő kiindulási helyzetet. A tudomány/technika állásának vizsgálata, a bárki számára hozzáférhető információk feltárása a viszonyítási alap a megkezdni kívánt tevékenységhez. Nagyon lényeges annak meggyőző bemutatása, hogy a feltárni kívánt újszerű ismeretek mennyiben jelentenek előrehaladást, új tudáselemeket a jelenleg rendelkezésre álló hazai és nemzetközi ismeretekhez viszonyítva. A tudomány/technika állásának vizsgálatának alapja lehet például az adott témában hozzáférhető szakirodalom, az elérhető tudományos és alkalmazott eljárásokra vonatkozó publikációk.

A kutatás-fejlesztési tevékenységet tervező illetve folytató személy ezért az adott terület szakértőjétől elvárt gondossággal köteles eljárni a hozzáférhető tudományos ismeretek körének, a tudomány és technika állásának meghatározása érdekében.

*Nem minősül K+F-nek az a biztosítási területen megvalósított projekt, melynek esetében az adatelemzés vizsgálatánál nem volt kimutatható újszerűség. Bár a tanulmány készítője hivatkozik a szakirodalmi forrásokra, s a levont következtetések is helyesek, az eredmények bemutatása szemléletes, azonban az elvégzett tevékenység rutinszerű feladat a statisztikai elemzésekben járatos szakemberek számára. Ha a vizsgált biztosítókra nézve a szükséges adatok rendelkezésre állnak, akkor az ismert statisztikai módszertant csupán alkalmazni kell, ami mindennapos rutinnak tekinthető, új tudásanyagot nem keletkeztet. Ez a gyakorlatban egy magas szintű, statisztikával alátámasztott piaci helyzetelemzést jelent, amely viszont nem minősülhet kutatás-fejlesztésnek. A projekt abban az esetben minősül K+F-nek, ha az elemzés során vizsgált kérdés bizonytalanságon alapult, ebben az esetben a rutin statisztikai eljárás a tudományos bizonytalanság megszüntetését támogatta.*

### 2.2.2 Alkotó tevékenységen alapul (nem nyilvánvaló)

Egy K+F projektnek olyan új koncepciók, ötletek megvalósítását kell céloznia, melynek eredményeképp bővül a meglévő tudásanyag. Ennek megfelelően kizárható a K+F köréből minden olyan tevékenység, mely termékeken vagy eljárással kapcsolatban folytatott **rutintevékenységnek** minősül, az adott szakterületen jártas szakember számára. Ebből következően az emberi tényező elengedhetetlen része a kutatási projektnek, szükséges eleme a szakterületen és tudományos módszertanban kompetens kutató személy részvétele a projektben.

Az adatfeldolgozás például önmagában rutinszerű tevékenységnek minősül, ezért nem tekinthető K+F tevékenységnek. Ugyanakkor, ha ez a tevékenység az adatfeldolgozással kapcsolatos új módszerek fejlesztésére irányuló projekt része, valamint az adatelemzés szükséges a tudományos/műszaki bizonytalanság megszüntetéséhez, akkor már a K+F körébe tartozhat.<sup>7</sup>

<sup>7</sup> 2.17. szakasz Frascati Kézikönyv 2015

### 2.2.3 Tudományos, műszaki bizonytalanság<sup>8</sup>

*A projekt kimenetele tudományos, műszaki szempontból bizonytalan, a megvalósíthatóság kockázatát rejt magában.*

Tudományos, műszaki bizonytalanságról akkor beszélhetünk, ha az arra vonatkozó tudás, hogy

- valami tudományosan lehetséges, vagy
- valami műszakilag, technológiailag kivitelezhető, vagy
- valamit hogyan lehet a gyakorlatban megvalósítani, megmérni

még nem elérhető.<sup>9</sup>

Nem áll fenn *tudományos vagy műszaki bizonytalanság* olyan esetben, ha a megszerezni kívánt új tudás vagy a probléma megoldása nyilvánvaló az érintett terület alapvető tudományos ismeretanyagában és technikájában jártas személy számára. A jártas személy az, aki rendelkezik az adott területen megfelelő szaktudással (végzettséggel), és tapasztalattal, azaz dolgozik (dolgozott) is az adott szakterületen.

Gyakran okoz tudományos/műszaki bizonytalanságot, ha egy tudományosan/műszakilag már kivitelezhetőnek tartott megoldást költséghatékony, megbízható és újratermelhető folyamattá, anyaggá, terméké vagy szolgáltatássá kell alakítani – hogy ti. tényleg megvalósítható-e a szóban forgó megoldás. Az olyan kivitelezhetőségi kérdések, amelyek által felvetett problémák tudományos módszerek alkalmazása nélkül feloldhatók egy, a területen dolgozó szakember által, nem tekinthetők tudományos vagy műszaki bizonytalanságnak/kockázatnak. Ehhez hasonlóan azok a javítások, finomhangolási munkák, optimalizációs feladatok, melyek megoldása nincs hatással az alapul szolgáló tudományra vagy technológiára, nem tekinthetők a tudományos vagy műszaki bizonytalanságot/kockázatot feloldó munkának.<sup>10</sup> Annak érdekében, hogy egy tevékenység (vagy különböző tevékenységek kombinációja) közvetlenül hozzájáruljon a fejlődéshez a tudomány vagy technológia területén, kísérletet kell tennie egy, a fejlődéshez köthető tudományos vagy műszaki bizonytalanság valamely elemének megoldására.

*Egy új műszaki tulajdonságokkal rendelkező kompozitanyag kikísérletezése, vagy egy új (gyorsabb) karakterfelismerést lehetővé tevő számítógépes algoritmus fejlesztése műszaki bizonytalanság feloldására törekszik.*

*Egy empirikus társadalomtudományi kutatómunka, amely addig lényeges elemeiben nem feltárt összefüggésekre mutat rá, tudományos bizonytalanságot old fel: a szakirodalomban ismert a megküzdés és érzelmi intelligencia viszonya, a vezetői működés hatékonysága szempontjából azonban kérdés lehet ezek hatása. Az összefüggések feltárása későbbi eljárások kifejlesztését alapozhatja meg*

*A gyógyszerfejlesztés során a mellékhatások tesztelése egyértelmű kockázatokat rejt magában a tekintetben, hogy a fejlesztés eredményes lesz-e.*

<sup>8</sup> 2.18 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

<sup>9</sup> *Guidelines on the Meaning of Research and Development for Tax Purposes (5 March 2004)*. 3.o. [http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedd/publications/n/new\\_rd-guidelines-2004.pdf/2012](http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedd/publications/n/new_rd-guidelines-2004.pdf/2012). szeptember 20-i letöltés.

<sup>10</sup> *Guidelines on the Meaning of Research and Development for Tax Purposes (5 March 2004)*. 3.o. [http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedd/publications/n/new\\_rd-guidelines-2004.pdf/2012](http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedd/publications/n/new_rd-guidelines-2004.pdf/2012). szeptember 20-i letöltés.

A kutatómunkának része mind a bizonytalanság (olyan esemény, aminek bekövetkezési valószínűsége nem mérhető), mind a kockázat (annak becsülhető esélye, hogy egy kedvezőtlen, és nem befolyásolható esemény bekövetkezik), a bizonytalanság és kockázat a kutatómunka alap-célkitűzéseivel van szoros összefüggésben.

*Nem minden projekt éri el a kívánt eredményt a tudomány vagy a technológia területén. Például ha egy elem élettartamának észrevehető megnövelése csupán csekély sikerrel jár, vagy egy meghatározott génnek a génszekvenciába való beillesztése nem sikerül, akkor – ha a projektek a tudomány vagy technológia területén fejlesztést céloznak és tudományos vagy technológiai bizonytalanság megszüntetése a céljuk – a sikertelen projektek is K+F munkának számítanak.<sup>11</sup>*

Például, egy kutatási projekt számos egymással versenyző hipotézis feloldására irányulhat, de nem biztos, hogy mindegyik ellentmondás megszüntetése lesz sikeres. Általánosságban, egy K+F projekt esetén bizonytalanság merülhet fel a költségek, a megvalósítás időtartama, illetve tekintetben, hogy a kitűzött cél megvalósítható-e.

A műszaki bizonytalanság kulcskritériuma például a K+F prototípus (olyan modell, mellyel a technikai koncepciót és technológiát tesztelik, és magas a sikertelenség kockázata az alkalmazhatóság, működőképesség tekintetében) és a nem K+F (termelést megelőző fázis technikai és jogi előírások elérése érdekében) közötti elhatárolásban rejlik.<sup>12</sup>

Fontos tehát a minősítési eljárásban annak bemutatása, hogy a projekt milyen műszaki bizonytalanság feloldására irányul. A műszaki bizonytalanság szintén a technika állásából szűrhető le. Ha a projekt szerinti cél megoldható az ismert, elérhető ismeretanyag alapján, akkor nincs mihez mérni sem az újszerűséget, sem a tudományos, műszaki bizonytalanságot. **Szükséges annak bizonyítása, hogy a felmerülő tudományos, műszaki bizonytalanság rutinszerűen, a meglévő és rendelkezésre álló ismeretek alapján nem oldható fel, szükséges az adott projektben előirányzott kutatások és kísérletek elvégzése.**

*Ismert megoldás, hogy a mézet meghatározott hőkezelésnek vetik alá a kristályosodás megakadályozása céljából. Nem ismert azonban például, hogy milyen hőfokon, milyen időtartamú hőkezelés szükséges, hogy a kristályodást meghatározott időn túl kitolják a beltartalmi értékek megtartása mellett. Számos, gombatörzsek izolálásával kapcsolatos módszer ismert, azonban a rendelkezésre álló szakirodalom alapján nem ismert, hogyan valósítható meg a szelektálás, hogy azok sikeresen felhasználhatóak legyenek az adott területen. A fellelhető műszaki bizonytalanság feloldása érdekében szükséges a kutatások elvégzése.*

### **Rendszerbizonytalanság**

A tudományos, illetve műszaki bizonytalanság/kockázat **rendszerbizonytalanságot** is magában foglalhat. A rendszerbizonytalanság egy tudományos vagy műszaki bizonytalanság, mely inkább egy rendszer komplexitásából ered, mintsem abból, hogy külön-külön hogyan viselkednek annak egyes összetevői. Tudományos vagy műszaki bizonytalanság áll elő, ha egy az adott területen tevékenykedő szakember nem tudja megállapítani, hogy hogyan kellene kombinálni a különböző alkotórészeket vagy alrendszereket a szándékolt funkció elérése

<sup>11</sup> *Guidelines on the Meaning of Research and Development for Tax Purposes (5 March 2004)*. 12.o. [http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedd/publications/n/new\\_rd-guidelines-2004.pdf](http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedd/publications/n/new_rd-guidelines-2004.pdf)/2012. szeptember 20-i letöltés.

<sup>12</sup> 2.18 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

érdekében.<sup>13</sup>

*Az elektromos készülékek egyedi alkatrészeinek vagy chipjeinek jellemzői meghatározottak, de még így is lehet bizonytalanság abban, hogy hogyan lehetne az egyes összetevőket kombinálni az átfogó hatás érdekében, azaz a kombinatív munka is lehet K+F. Bizonyos összetevők (vagy szoftver alprogramok) összegyűjtése egy meghatározott struktúrába, vagy ennek érdekében rutinmódszerek követése kevés vagy semmilyen tudományos vagy műszaki bizonytalanságot nem old fel. Hasonlóan, a standard technológiák, eszközök, és/vagy folyamatok kombinálása magában rejthet tudományos vagy műszaki bizonytalanságot, még akkor is, ha az integrációjuk alapelvei ismertek.<sup>14</sup>*

## 2.2.4 Módszeres tevékenység<sup>15</sup>

*Olyan tudományos tevékenység, mely előre megtervezett, és mind a kutatási eljárás, mind az eredmények megfelelően dokumentáltak.*

Kutató-fejlesztő munka végzése esetén a megismerni szándékozott újszerű ismeretekhez, összefüggésekhez alapvetően kétféle megközelítéssel juthatunk el: induktív, illetve deduktív kutatómódszertan segítségével. Amennyiben az információgyűjtő és -elemző munka alapján – annak előrehaladtával – igazolhatók a különböző kutatási hipotézisek, melyek törvényszerűségekké, majd elméleti modelleké állhatnak össze, induktív megközelítésről beszélhetünk. Ha a kutatás kiindulópontja valamely elmélet, amely alapján a megfigyelt jelenségek jól meghatározhatóak és mérhetőek, és a hipotézisek tesztelését az információgyűjtő és -elemző munka teszi lehetővé, akkor deduktív megközelítésről beszélünk. A kutató-fejlesztő munka során az induktív és a deduktív megközelítés váltakozhat is (empirikus ciklus/hipotetikus-deduktív megközelítés), ám a K+F alapvető jellegzetessége, hogy az új ismeretek, összefüggések feltárására módszeresen kerül sor, a tudományos megismerés eszközeivel. Módszeresen végzett K+F munkáról akkor beszélhetünk, ha:

- tudományos és/vagy műszaki-technológiai mércével értelmezhető, a szakirodalom által is alátámasztott hipotéziseket állítanak fel, melyek igazolására tervezett és dokumentált információgyűjtés, vagy tervezetten végrehajtható kísérletek valósulnak meg, vagy
- tervezett és dokumentált kísérletezés és/vagy modellalkotás valósul meg azzal a céllal, hogy valamely tudományos, illetve technológiai bizonytalanság, kockázat szakember számára feloldásra kerüljön.

A módszeres tevékenység feltételezi, hogy mind a folyamat, mind az eredmény megfelelően dokumentált. Ennek következtében a K+F projekt célja és a finanszírozás forrása is megfelelően azonosítva van.<sup>16</sup>

*Ha egy anyagtudományi alkalmazott kutatómunkában érintett cég kutatója az általa gyűjtött, az anyagok egy szűkebb körére vonatkozó adatokat elemezve olyan sejtésre jut, hogy valamely eljárással az anyagok egy szélesebb körének molekuláris szerkezete alapvetően megváltozik, és emiatt kedvező tulajdonságokat mutathat az anyagok*

<sup>13</sup> *Guidelines on the Meaning of Research and Development for Tax Purposes (5 March 2004)*. 6.o. [http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migrated/publications/n/new\\_rd-guidelines-2004.pdf/2012](http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migrated/publications/n/new_rd-guidelines-2004.pdf/2012). szeptember 20-i letöltés.

<sup>14</sup> *Guidelines on the Meaning of Research and Development for Tax Purposes (5 March 2004)*. 6.o. [http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migrated/publications/n/new\\_rd-guidelines-2004.pdf/2012](http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migrated/publications/n/new_rd-guidelines-2004.pdf/2012). szeptember 20-i letöltés.

<sup>15</sup> 2.19 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

<sup>16</sup> 2.19 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

szélesebb körére nézve is, majd e sejtését módszeresen teszteli és igazolja, akkor a kutatómunka első fázisában induktív, második fázisában deduktív szemléletben dolgozott.

Ha egy szociológus-kutató kvalitatív terepmunkát végez, környezettanulmányokat ír hátrányos helyzetű családokról, majd e környezettanulmányokból új társadalmi törvényszerűségekre világít rá, induktív kutatómunkát végzett.

Mindkét esetben a kutatómunkának tervezettnek és dokumentálnak kell lennie.

*Társadalomtudományi területet érintő tanulmány, különösen emberierőforrás-gazdálkodás témájú projekt esetén fontos megvizsgálni az eset háttérkutatásait. A cél eléréshez vezető lépéseknek fontos szerep jut, amelyek leírják az empirikus kutatás szakaszait. Problémát jelent, ha a kutatási jelentésben a szerzők nem ismertetik a kutatási hipotéziseiket és kérdéseiket, nincs módszertani fejezet (résztevők, mérőeszközök, eljárás), nem olvasható részletes áttekintés a tanulmány megrendelőjénél végzett empirikus kutatásról, az eredmények elemzéséről. Fontos, hogy a kutatási jelentés részletesen áttekintse a releváns hazai és nemzetközi szakirodalmat (tudomány aktuális állása), lényegre törően összefoglalja a főbb állításokat, a kutatók áttekintsék a releváns jogi kontextust, szervezeti folyamatokat, az érintettek motivációit, elvárásait és nehézségeit. Amennyiben a fenti háttérkutatások, háttértervezési lépések megtörténtek, a projekt megfelelhet a K+F követelményeinek, azonban, ha hiányzik a módszertani fejezet, pl.: nem olvashatunk a kutatási kérdéssről, hipotézisekről, adatgyűjtési módszerekről, a minta kialakításáról, valamint az adatfeldolgozás módszertanáról sem, a projekt nem sorolható a K+F tevékenységek közé.*

## 2.2.5 Mások által felhasználható és/vagy reprodukálható

*A K+F folyamat leírása legalább annyira konkrét, hogy más szervezet kompetens szakértői számára is potenciálisan megvalósítható; a kutatási folyamat a kutatási lépések, a kutatási terv és egyéb dokumentáció alapján reprodukálható és transzferálható.*

A K+F projekt eredménye az új tudásanyag tekintetében reprodukálható kell, hogy legyen, biztosítva, hogy más kutatók a szerezetükben folyó K+F tevékenységük során használhassák és potenciálisan reprodukálhassák a kutatási lépéseket. Ez magában foglalhat olyan esetet is, amikor negatív eredmény születik, azaz amikor egy hipotézis végül nem kerül megerősítésre, vagy egy terméket nem tudnak úgy kifejleszteni, ahogy eredetileg tervezték. Tekintettel arra, hogy a K+F tevékenység alapvető célja a meglévő tudásanyag bővítése, ezért az eredmények nem maradhatnak kizárólag az adott kutató birtokában, mivel fennáll a veszélye, hogy elveszik a megszerzett új tudásanyag. A megszerzett új tudásanyag felhasználása és terjesztése az egyetemek és kutató intézetek általános gyakorlatának a részét képezik azzal, hogy lehetnek korlátozások a szerződéses munka elvégzése vagy közös kutatási projektek során keletkező tudásanyagot illetően. Az üzleti környezetben az eredményeket általában üzleti titokként kezelik vagy a szellemi tulajdon-védelem eszközeivel védik, azonban elvárható, hogy a kutatás során az eljárás és az eredmények legalább olyan módon legyenek dokumentálva, hogy a vállalkozáson belül a többi kutató számára azok a későbbiekben felhasználhatóak legyenek.<sup>17</sup>

## 2.2.6 K+F minősítési eljárások során vizsgált szempontok

A fenti kritériumrendszer mentén az SZTNH a kutatás-fejlesztési tevékenységek beazonosításához, és azok más tevékenységektől való elhatárolásához a következő területeket elemzi műszaki, természettudományos projektek esetén:

- a projekt megvalósításához szükséges tudományos ismeretek (hazai és nemzetközi), a tudomány jelenlegi állása;

<sup>17</sup> 2.20 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

- a projekt során elérni kívánt új tudományos eredmények;
- annak ismertetése, hogy:
  - i. a projekt révén nyert új ismeretek mennyiben jelentenek előrehaladást a rendelkezésre álló tudományos ismeretekhez viszonyítva;
  - ii. a projekt hogyan segíti a tudományos alapelvek vagy összefüggések megismerését;
- a projekt megkezdésekor meglévő, a kitűzött célok elérését akadályozó tudományos bizonytalanság felmérése;
- a projekt megkezdésekor meglévő ismeretek tudományos bizonytalanságait kiküszöbölő új koncepció meghatározása;
- a projekt során tervezett műszaki haladás és az elérni kívánt új, vagy továbbfejlesztett módszerek meghatározása;
- az adott műszaki területen már meglévő tudásszinthez/technika állásához képest milyen fejlődést hordozhat az új, vagy továbbfejlesztett módszer; továbbá miként és mennyiben jelent műszaki előrehaladást a meglévő technológiákhoz képest;
- a projekt mennyiben tartalmaz újszerűséget vagy mely tudományos bizonytalanságot oldhat fel;
- a projekt hogyan törekszik a korábban megoldatlan tudományos problémák, struktúrák és összefüggések felderítésére;
- miként törekszik a projekt a meglévő ismeretanyag újszerű alkalmazására;
- a projekt során milyen módszertan kerül alkalmazásra.

Humán- és társadalomtudományi projektek esetén az alábbi szempontok mentén kell bemutatni a kutatási projektet:

- Kutatási terv ismertetése, amelynek részeként mind a hazai, mind a nemzetközi szakirodalom alapján kerüljön ismertetésre a tudomány/technika állása, úgy, hogy abból derüljön ki az a kutatási rés, tudományos bizonytalanság, amely a projekt megvalósítását indokolja,
- Az azonosított kutatási rés/tudományos bizonytalanság ismeretében a szakirodalommal alátámasztott (hivatkozásokkal ellátott) hipotézisek meghatározása,
- A kutatási terv részeként a hipotézisek tesztelését lehetővé tévő módszertan (minta, eszközök/mérőeszközök, vizsgálati eljárás) bemutatása, valamint
- Elengedhetetlen az egyes munkaszakaszok, részfeladatok és mérföldkövek bemutatása.

Kutatási terv:

Az a dokumentum, mely a projekt megkezdése előtt rendelkezésre áll, tartalmazza a tudományos bizonytalanságot, hipotéziseket, és ezek megválaszolását szolgáló módszertant. Alapvető a projekt fő- és rész céljainak azonosítása, a kritikus pontok tisztázása, az időszükséglet megbecsülése (hasonlóan a projekttervekhez), és az empirikus feladatok ismertetését megelőző elméleti bevezető. A kutatási terv tartalma:

- A kutatási téma fontosságának kijelölése
- Általános háttér-információk biztosítása
- A vizsgálandó kulcselem definiálása
- Az általános problémakör/a vizsgálandó terület aktuális kutatási gyakorlatának leírása
  - Szakirodalmi áttekintő biztosítása elméleti vonatkozásban
  - A korábbi, témában történt kutatási projektek bemutatása
  - Releváns, minőségi szakirodalom, hazai és nemzetközi publikációk áttekintése, megfelelő, tudományos igényű hivatkozása, pl. ún. APA stílus:

[https://owl.purdue.edu/owl/research\\_and\\_citation/using\\_research/citation\\_style\\_chart.html](https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/using_research/citation_style_chart.html))

- szövegközi hivatkozás: (van Mierlo & Bakker, 2018)
- felhasznált irodalom jegyzéke, teljes hivatkozás: van Mierlo, H., & Bakker, A. B. (2018). Organizational resources, organizational engagement climate, and employee engagement. *Career Development International*, 23(1), 67. <http://doi.org/10.1108/CDI-03-2017-0060>
- A kutatási rés (bizonytalanság) pontos bemutatása
- A kutatás és céljai bemutatása
- Átfogó kép biztosítása, egyfajta bevezetés, majd az adott konstruktum pontos definiálása
- A hipotézisek megfogalmazása (tiszta, logikus, átlátható, értékmentes, specifikus: adott tudományos konstruktumhoz kapcsolódóan, a megjelölt populációra vonatkozóan) elméleti beágyazottsággal (ismertetni szükséges azokat a szakirodalmi információkat – hivatkozásokkal – melyre a hipotéziseket a kutató alapozza)
  - Példahipotézis:
    - az érzelmi intelligencia és az iskolai teljesítmény között közepes, pozitív irányú együttjárás található (Mitrofan & Cioricaru, 2014), így feltételezhető, hogy felnőttek esetében az érzelmi intelligencia mértéke és a munkahelyi teljesítménymutatók között is felfedezhető ez az összefüggés.
      - vizsgált konstruktum: érzelmi intelligencia
      - vizsgálandó populáció: munkahellyel rendelkező felnőttek
      - elméleti beágyazottság: Mitrofan, N., & Cioricaru, M.-F. (2014). Emotional Intelligence and School Performance-correlational Study. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 127, 769–775. <http://doi.org/10.1016/J.SBSPRO.2014.03.352>

A kutatási terv módszer fejezete szolgál arra, hogy e fejezet birtokában egy kompetens kutató meg tudja ismételni a kutatás empirikus részét. Részei:

- Résztevők, minta: a hipotézisben megjelenő populációból történő mintaválasztás módja, résztvevők szükséges száma, sajátosságai
- Méréseszközök: a kutatási kérdés, hipotézisek igazolásához felhasznált méréseszközök részletes és konkrét bemutatása (amennyiben a méréseszköz fejlesztés is a projekt része, szükséges a fejlesztési folyamat alapos leírása is)
- Eljárás: a teljes empirikus folyamat leírása, részletes dokumentálása

## 2.3 A kutatás-fejlesztésbe nem tartozó tevékenységek elhatárolása

A kutatás-fejlesztési tevékenységet számos más tudományos tevékenységtől el kell határolni, ilyenek az általános oktatás-képzés, az egyéb kapcsolódó tudományos és műszaki tevékenységek, az egyéb ipari tevékenységek és az igazgatási-ügyviteli segédtevékenységek.

### 2.3.1 Kutatás-fejlesztésbe sorolható és abból kizárható résztvékenységek

Egy kutatás-fejlesztési projekt végrehajtását számos olyan tevékenység segítheti, amely önmagában nem tekinthető K+F tevékenységnek, ugyanakkor egy K+F projekt integráns, attól elválaszthatatlan részeként K+F-nek minősül. **Azon tevékenységek tehát, amelyek önmagukban nem minősülnek K+F tevékenységnek, azonban közvetlenül hozzájárulnak a K+F projekthez, illetve amelyeket kizárólag a K+F tevékenység céljának elérése**

**érdekében végeznek, a K+F tevékenység részét képezik és nem zárhatóak ki a K+F köréből.**

Fontos hangsúlyozni ugyanakkor, hogy egy projekt meghatározásánál kritérium az, hogy a projekt kutatás-fejlesztési céljának elérése érdekében végzett tevékenységek egy adott tudományos problémával vagy tudományos problémák csoportjával foglalkoznak, amelyeket egyetlen általános kutatási gondolat köt össze (részletesen lásd 3. fejezet K+F projektminősítési eljárás projekt definíció).<sup>18</sup>

Az SZTNH döntésében kizárja a kutatás-fejlesztési tevékenységek köréből a projekt azon tevékenységeit,

- a) amelyek nem minősülnek kutatás-fejlesztésnek;
- b) amelyek elsődlegesen nem a projekt céljait szolgálják, és emiatt a projekt végrehajtásához nem nélkülözhetetlenek; vagy
- c) amelyeket nem a projekt elősegítése érdekében végeznek.<sup>19</sup>

**Ennek megfelelően olyan részfeladatok, melyek önmagukban nem minősülnek K+F-nek és nem is képezik a projekt integráns részét, azaz nem feltétlenül szükséges az elvégzésük a projekt céljának megvalósításához; nem is minősülhetnek K+F-nek.**

Például az adatfeldolgozás önmagában nem minősül kutatás-fejlesztésnek, azonban, ha egy kutatási projekt integráns részét képezi, amely feltétlenül szükséges a kutatási projekt elvégzéséhez, akkor ez a tevékenység is kutatás-fejlesztésnek minősül.

További példa lehet marketingstratégia és ehhez kapcsolódó piackutatás a potenciális ügyfelek részéről felmerült igények vizsgálatával kapcsolatban, minőségbiztosítás, optimalizációs tevékenységek vagy ismert módszerek alkalmazása, melyek nem szolgálják a projekt célkitűzéseinek megvalósulását, nem köthetőek a projekthez, így nem is válhatnak K+F-é.

További példa, ha a kutatás fejlesztési tevékenységhez épületet építenek vagy újítanak fel, az nem tekinthető K+F tevékenységnek, habár a projekt integráns részét képezi, mivel az épület tartalmazza a tevékenység végzéséhez szükséges irodákat, laborhelyiséget, szociális helyiségeket, stb. A tevékenységhez szükséges helyszín kialakítása azért nem tekinthető K+F tevékenységnek, mivel ez a tevékenység nem csak és kizárólag a kutatási-fejlesztési tevékenység célját szolgálhatja, hiszen a projekt befejezésével vélhetőleg az épületnek egyéb – a K+F tevékenységtől független – felhasználási területe is lehetséges.

Hasonló kategória a nem laborméretű berendezések beszerzése K+F tevékenység során, például 5 tonnás olvasztókemence beszerzése kísérletezés céljából. A metallurgiai folyamatok természetesen módosulva mehetnek végbe nagy mennyiségű olvadék esetén, de a beszerzett eszköz a K+F tevékenység befejezésével akár ipari termelésre is felhasználható és akkor már nem kizárólag a K+F célját szolgálja.

### **2.3.2 Oktatás, képzés**

A kutatást végző személyi állomány oktatási intézményekben való képzése, továbbképzése

---

<sup>18</sup> R. 1. § (6)

<sup>19</sup> R. 13.§ (1)



ugyan szorosan kötődhet a kutatási tevékenységhez, azonban önmagában a képzés nem tekinthető kutatásnak.

*Bármilyen kutatási projekt végrehajtásához szükség lehet előzetes képzésre (pl. a kísérletet végrehajtók, kérdezőbiztosok, a kísérlet alanyai vonatkozásában), amelyek nélkül a kutatás nem megvalósítható. Ezekben az esetekben a képzési elem a kutatómunka integráns részét képezi, és K+F tevékenységnek minősül.*

Az oktatásban – és különösen a felsőoktatásban – számos olyan tevékenységet találunk, melyek a tudományos munka körébe tartoznak, de K+F tartalmuk nem feltétlenül van. Az oktatás mellett ilyen például – a teljesség igénye nélkül – a könyvtári rendszerezés, a szakdolgozat- és PhD-konzultáció, a jegyzetírás, példatár-készítés. Ezek nem számítanak K+F tevékenységnek.

*Az oktatásban folyhat kutató-fejlesztő munka az oktatási módszertanok megújítására. Ilyen lehet például az a projekt is, amely annak kiderítését célozza, hogy melyik szemléltető eszköz hatásosabb a középiskolások körében. Egy főiskolai/egyetemi diplomamunka elkészítése nem számít kutatás-fejlesztésnek, kivéve, ha mind az újdonságtartalommal, mind a tudományos módszerekkel való elkészítés kritériumainak megfelel a hallgató munkája.*

*Szintén az oktatás területén minősülhet kutatás-fejlesztésnek az a projekt, amely az adott szakterületen hiánypótló és egyedülálló szakirányú továbbképzést kíván létrehozni. Azonban csak akkor minősülhet így az adott tevékenység, ha olyan átfogó ismeretanyagot tár fel, amely lefedi az adott szakterületet, ezáltal a létrehozott továbbképzés valóban újszerű lesz. Ehhez fontos a továbbképzési rendszer létrehozásához kapcsolódó tudományos bizonytalanság, a kutatási kérdések pontos, specifikus megfogalmazása, és a szisztematikusan kutatási módszertan leírása, az alkalmazni kívánt módszerek, eljárások részletezése, a tudomány aktuális állásának feltárása, bemutatása.*

### 2.3.3 Egyéb kapcsolódó tudományos és műszaki tevékenységek

Határterületet jelentenek a kapcsolódó tudományos és műszaki tevékenységek, melyek esetében külön megvizsgálandó, hogy mennyiben járulnak hozzá a kutatási célok megvalósulásához, mennyire szoros a kapcsolatuk a kutatási programmal.

A tudományos és műszaki információs szolgáltatásokat ki kell zárni a kutatás-fejlesztés köréből, kivéve, ha azok kizárólagosan vagy elsődlegesen valamely kutatás-fejlesztési program céljait szolgálják. Az általános célú adatgyűjtés, valamint a piaci felmérések készítése nem része a kutatás-fejlesztésnek, azonban az olyan adatgyűjtés, amely egy kutatási folyamat része, a kutatásokhoz sorolandó. A tesztelési folyamat (anyagok, alkatrészek, termékek rutinszerű elemzése) szintén nem része a kutatás-fejlesztésnek, kivéve, ha ezen feladatok kifejezetten egy létrehozni kívánt új kutatási eredmény elérését szolgálják. Ezzel szemben a prototípus üzemi tesztelése, vagy az alkalmazás helyén (*in field*) történő kipróbálása, ha azt a teszteredményeknek a fejlesztési folyamatba történő visszacsatolása érdekében végzik, a kutatás-fejlesztés részét képezi.

*A logisztikai jellegű (pl. ellátásilánc-menedzsment) fejlesztés akkor tekinthető K+F-nek, ha fő célja valamely tudományos vagy fejlesztési jellegű bizonytalanság feloldása, melyet módszeres kutatómunka előz meg. Például ha egy vállalat azt tűzi ki célul, hogy több különböző elvi logisztikai megoldás közül tájékozódjon fel és fejlessze ki a leghatékonyabbat úgy, hogy ki is próbálnak többet, akkor a bizonytalanság megszűnéséig végzett munka K+F-nek minősül. Az optimalizálási feladatok megoldása nem K+F.*

*Szintén a bizonytalanság feloldására törekszik az a projekt, amelynek célja az építőipar területén olyan optimális kötőanyag tartalom meghatározása, amely kötőanyag tartalom mellett legjobb az építéshez használható keverék tömöríthetősége, és ezzel összefüggésben az anyag plasztikus deformációval szembeni ellenálló képessége az optimumhoz közelít. Maga az optimális kötőanyag-tartalom meghatározása nem kutatás-fejlesztési, hanem*

*tervezési tevékenység, viszont a projekt olyan kísérletsorozat végrehajtására törekszik, melynek során a keverékek szemeloszlásának, bitumentartalmának, befogadó-hézag tartalmának és tömöríthetőségének összefüggéseit tanulmányozták gyrtatoros aszfalttömörítés vizsgálatokkal. Tehát az így végrehajtott optimális kötőanyag tartalom meghatározására irányuló új eljárás, tervezési módszer kifejlesztése, vagy a meglévő eljárás jelentős javulását eredményező továbbfejlesztése már kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősülhet.*

A tudományos és műszaki információs szolgáltatások körébe tartozik az információgyűjtés, -titkosítás, -rögzítés, -osztályozás, -terjesztés, -fordítás, -elemzés és -értékelés, mely tevékenységeket a kutatás-fejlesztéstől el kell határolni, kivéve, ha ezek egy körülhatárolható kutatási program megvalósítását szolgálják.<sup>20</sup>

A megvalósíthatósági tanulmányok készítését a feldolgozott téma jellegének megfelelően kell a kutatás-fejlesztésbe sorolni, illetve attól elhatárolni. Azaz ha a tanulmány K+F tevékenység, K+F projekt, K+F program vagy K+F beruházás megvalósíthatóságára irányul, akkor kutatásnak minősül. Az egyes projektek, programok, tevékenységek vizsgálata a megvalósítási döntés előkészítésére nem minősül kutatás-fejlesztésnek (ilyen tipikusan a hatásvizsgálat).

#### *A) A külső, független értékelések, mint K+F projektek*

A különböző szakpolitikai beavatkozások (pl. munkahelyteremtő pályázatok, autópálya-építés, K+F adókedvezmény stb.) bevezetése előtt, végrehajtása során, illetve zárásakor lehetséges ún. külső, vagy független szakértők által értékelési (*evaluation*) tevékenységek végzése. Latin elnevezéssel ennek megfelelően találkozhatunk *ex-ante*, *interim* és *ex-post* értékelésekkel. Az értékelés mindenekelőtt a társadalomtudományi kutatásokkal mutat rokon vonásokat, és általában nem minősíthető K+F projekteknek.

*Az értékeléstől elvárható, hogy a munka tudományos hipotézisek mentén épüljön fel és legyen végrehajtván, továbbá az információgyűjtés, -rendszerezés és -kiértékelés is része az értékelési munkának. Amennyiben az értékelés megfelel az újszerűség meghatározására és az új ismeretek megszerzésére irányuló törekvéseknek, valamint a tudományos bizonytalanság feloldásával kapcsolatban elmondottaknak, akkor K+F-nek minősül. Így nem K+F például az az értékelés, amely a folyamatok javítását célozza a szűk keresztmetszetek feltárásával, ahogy az az értékelés sem, amely ismert információkat/adatokat korábban kifejlesztett modellekkel tesztel, illetve meglévő ismereteket újból (és ismert módszerekkel) igazol. Ugyanakkor K+F-nek minősül az az értékelés, amely logikusan végigvezetve a folyamatokat egy adott kereten, eddig nem ismert megállapításokra jut. Az új empirikus információk gyűjtésén alapuló, értékelési célú új ismeretszerzés K+F-nek minősülhet abban az esetben, ha korábban hasonló információs bázison hasonlóan tudományos módszerességgel még nem jutottak bizonyított új ismeretekhez. Egy elsőként elvégzett, új szemléletű értékelés, amely az adatok között új statisztikai, gazdaság-, vagy társadalom-matematikai összefüggésekre mutat rá, ilyen lehet.*

A szakosított orvosi ellátás önmagában nem tartozik a kutatás-fejlesztés körébe, azonban az egészségügyi szaktevékenység számos ponton érintkezhet a kutatásokkal, így a tevékenység besorolásához az egyes tevékenységeket esetről esetre kell minősíteni. A köz- és vállalatpolitikai tanulmányok készítése, a folyamatban lévő programok nyomon követése, és szokványosnak tekinthető elemzése kizárandó a kutatás-fejlesztési tevékenységek közül.

Gyógyszerek, gyógyszer-jelölt anyagok, orvosi eszközök egyéni diagnosztikai és terápiás alkalmazására vonatkozó kutatások megítélése általában egyértelmű. Új gyógyszerek, eljárások, prevenciók rendszerek ellátó rendszerbe történő bevezetésének, népegészségügyi alkalmazásának hatásai orvostudományi és társadalomtudományi módszerek kombinált alkalmazásával vizsgálhatók. Ezeket a tevékenységeket a rendszerbizonytalanság feloldására irányuló kutatásnak kell tekinteni.

<sup>20</sup> 2.112. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

*A vegyészet területén kutatás-fejlesztésnek minősül az a projekt is, amelynek célja új adalékanyag hatékonyságának vizsgálata új, korszerű, a csomagolóipar újabb igényeit jobban kielégítő környezetbarát csomagolóanyag kifejlesztése érdekében. Ennek során egy mesterkeverék formájában ajánlott adalékanyaggal végzett kísérletekkel megállapítható, hogy az adott adalékanyag alkalmas lehet-e a célnak megfelelő új termék kialakítására. A nehézséget annak meghatározása okozza, hogy hol van az a határ, ahol az új adalékanyagok alkalmasságát rutinszerű munkával lehet meghatározni. Nyilvánvaló, hogy egy egyszerű termék esetén egy új adalékanyag bevezethetősége egy egyszerű rutinvizsgálattal eldönthető. Azonban a polimer termékek bonyolultsága miatt nem lehetséges rutinként kialakítani az új receptúrákat, azokat csak komoly felkészültséget igénylő kísérletsorozatokkal lehet optimalizálni, amennyiben a fejlesztő a gyártóval közösen kialakított mesterkeverékekkel végez kísérleteket, és számos olyan adatot, információt rögzít, amelyek a későbbi fejlesztések során is tudományos adatként rendelkezésre állnak. A kitűzött feladat megköveteli olyan tudományos módszerek alkalmazását is, mint a Scanning elektronmikroszkópia (SEM), molekulatömeg-eloszlás meghatározása (GPC), infravörös spektroszkópia (FTIR). Fentiek alapján a projekt keretében végzett tevékenységek kísérleti fejlesztésnek minősülnek.*

### *B) Benchmarking, előretekintés (foresight), szcenáriókészítés és egyéb új elemzési technikák*

A vállalati-üzletviteli tanácsadás körébe tartozó tevékenységek kutatásfejlesztési besorolásukat tekintve nem tekinthetők K+F-nek. E tevékenységekre jellemző, hogy a kivitelezők a megbízó belső, szervezeti és külső, piaci feltételrendszerének felmérése után célzott, a gazdálkodás hatékonyságát, a megbízó szervezet eredményességét javító javaslatokat fogalmaznak meg. A tanácsadás magában foglalhatja többek között a szakterülethez tartozó szakirodalom feltárását, strukturálását és interpretálását, a vállalkozási tevékenység pénzügyi-számviteli, termelési és szolgáltatási elemzését, a piackutatást, az üzleti tervezést, a benchmarking elemzéseket, a vállalati és összevont piaci statisztikák elkészítését, a szervezeti és humán kontrollingot, az üzleti szimulációt és a szélesebb értelemben vett szolgáltatás és üzletfejlesztést. A vállalati tanácsadási tevékenységek széles körben, a tanácsadói szakma specifikáltsága mellett kerülnek nyújtásra, melynek közvetlen következménye a rutinszerűség. A tanácsadás megkezdése előtt fennálló bizonytalanság nem tudományos jellegű, annak feloldása kutatási eszközök alkalmazása nélkül is lehetséges. Ebből adódóan a tanácsadás jellegében különbözik a kutatás-fejlesztéstől, hiszen itt kutatási tervek készítése, a bizonytalanságból fakadó, tudományosan megalapozott hipotézis alkotás és a hipotézis célzott körüljárása utáni konklúziók levonása nem történik, illetve a létrehozott eredmények azonnal nyilvánvalóak egy olyan szakember számára, aki az adott tanácsadási terület alapvető elméleti és gyakorlati ismereteivel rendelkezik, nem szükségesek kutatói kompetenciák sem a projekt teljesítéséhez. A tanácsadás során létrehozott koncepció a létező szakirodalomban meglévő bázistudás szintjét nem haladja meg, illetve a tudományos értelemben vett újdonság kritériumai nem állnak fenn, az eredmények kizárólag a megbízó szervezet számára hasznosíthatók. Mint arra a Frascati kézikönyv is rámutat, a rutin jellegű tevékenységek csak abban az esetben minősülnek kutatás-fejlesztésnek, ha egy meghatározott kutatási projekt szerves részét képezik, ha megállapításaik hozzájárulnak további kutatási feladatok kivitelezéséhez. Amennyiben azonban a rutin jellegű tevékenységeket nem követik további, a kutatások alapvető feltételét jelentő lépések - mint a kutatási tématerület szakirodalmában meglévő bizonytalanság felmérése, kutatási célok megfogalmazása, hipotézisalkotás, kutatási eszközalkalmazás, hipotézis értékelés és a szakirodalmi bázistudáson túlmutató konklúziók levonása - abban az esetben a tanácsadási tevékenységek nem sorolhatók a kutatások körébe.

*A benchmarking, vagy a gap-elemzés mint viszonyításokhoz és összehasonlításokhoz használt technikák, alapesetben nem tekinthetők K+F-nek. Ugyanakkor lehetséges úgy végezni ezeket az elemzéseket, hogy lényegesen új módszertanra épüljenek, és kutatási projekt részét képezzék, mert céljuk új, tudományos jellegű ismeretek feltárása jelentős részben bizonytalan kimenettel: ebben az esetben K+F-nek minősíthetők. Például amennyiben a benchmarking egy adott tevékenységi területen nem szokványos, és a feltárt különbségek induktív módon*

*rendszerizhető új tudományos jellegű ismeretanyagga (új működési modellé, jelentős részben új tudássá) állnak össze, akkor K+F-nek minősíthető.*

*Ha egy projekt célja egy újszerű vezetéstámogatási módszer alkalmazhatóságának és bevezetésének a vizsgálata, a szervezetben korábban már alkalmazott modellek pozitív és negatív tulajdonságainak összegyűjtése önmagában még nem K+F tevékenység, csupán jól működő rendszerek ismertetése és esetleges átvétele, tehát benchmarking. Ha a fentiekhez megfogalmazzák az ismertetett modellekkel szemben felmerült bizonytalanságokat és megoldási javaslataikat, egy új modell kidolgozásának, kifejlesztésének tervét is leírják, K+F-nek minősülhet az adott projekt. Az új vezetéstámogató módszernek több modellt alapos vizsgálatnak alávetve, a pozitív, jól működő részeit újrahasonosítva kell egy egységbe foglalnia, kialakítania az adott szervezetben és más vállalatoknál is alkalmazható eljárást. Mivel az egyes modellek építenek egymásra, fontos a részletes szakirodalom-feltárás, valamint az új modell alkalmazásának, bevezetésének lehetséges forráskönyve, amely tekintettel van a módszer és a kutatási terep jellegzetességeire.*

*Egy olyan társadalomtudományi projekt, melynek célja a sajátos nevelési igényű fiatalok számára specifikus életpálya-tanácsadási rendszer kidolgozása, azok tartalmi és módszertani elemeinek kiépítésével, mely figyelembe veszi a célcsoport sajátosságait, feltárja a rendelkezésre álló módszereket az életpálya-tanácsadási rendszer területén, majd integrálja a kapott eredményeket egy szolgáltatásfejlesztési folyamatba, K+F tevékenységet jelent. Mivel a rendszer nem áll rendelkezésre, és megalkotásához módszeres kutatási tevékenység szükséges, evidence-based alapú modellt kívánunk létrehozni, így a tudás módszeres megszerzésével (a minta, a mérőeszközök, eljárások fázisonkénti pontos ismertetésével) kísérleti fejlesztési munka történik.*

### *C) Szoftverfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek*

Az információs technológiának meghatározó szerepe van majdnem minden innovációs tevékenységben: kötődhet K+F tevékenységhez, de bizonyos esetekben csak befolyásolja egy adott vállalkozás, szervezet hatékonyabb K+F teljesítményét. A szoftverfejlesztés alapvetően tehát olyan innovációhoz kapcsolódó tevékenység, mely csak bizonyos esetekben kapcsolódik össze K+F tevékenységgel, és meghatározott feltételek teljesülése esetén K+F-et is magában foglal. **A szoftverfejlesztés akkor minősül kutatás-fejlesztésnek, ha annak végzése valamilyen új tudományos és/vagy műszaki eredmény elérésének függvénye, s a projekt célja valamely tudományos és/vagy műszaki bizonytalanság rendszeres fejlesztőmunkával való megszüntetése.**<sup>21</sup>

Egy átfogó kutatás-fejlesztési projekt részét alkotó szoftverfejlesztése esetén (ha például a különböző mérföldkövek rögzítése és ellenőrzése a szoftverfejlesztési feladat a projektben), – amennyiben a K+F kulcskritériumai teljesülnek – a szoftverfejlesztés a K+F projekt része akkor is, ha a K+F tevékenység szoftverhez mint végtermékhez kapcsolódik vagy egy olyan végtermékhez, amely szoftvert is tartalmaz.<sup>22</sup>

A szoftverfejlesztés K+F komponensei sok esetben nehezen azonosíthatók. Általában úgy jelenik meg, mint egy adott projekt szerves része, melynek azonban önmagában nem biztos, hogy van K+F tartalma. Ebben az esetben csak akkor lehet a szoftverfejlesztést K+F-nek tekinteni, ha a számítógépes szoftver területén új eredményeket hoz. Ezek az eredmények azonban általában inkább járulékosak, mint forradalmian újak. **Egy már működő program vagy rendszer minőségi javítása, módosítása akkor tekinthető K+F-nek, ha olyan új, tudományos, műszaki eredményt testesít meg, mely a meglévő, tudományos, műszaki ismeretanyag egészét is bővíti.** Egy ismert szoftver felhasználása egy új alkalmazáshoz vagy

<sup>21</sup> 2.68 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>22</sup> 2.69 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

új célok eléréséhez például nem feltétlenül jelent előrelépést.<sup>23</sup>

A következő példák azt mutatják be, hogy milyen típusú tevékenységek meríthetik ki a kutatás-fejlesztés fogalmát a szoftverfejlesztés területén, így például a kutatás-fejlesztés körébe kell sorolni a következőket:

- új operációs rendszerek és programnyelvek fejlesztése;
- új információ-visszakeresési technológiák (search engines) tervezése és fejlesztése, melyek nem ismert technológiákon alapulnak;
- egy adott rendszer vagy egy hálózat továbbfejlesztésével kapcsolatos, hardware-t vagy szoftvert érintő problémák megoldására tett kísérletek (nem tartozik ide a rendszerek hibáinak a kiküszöbölése);
- új vagy hatékonyabb algoritmusok létrehozása új módszerek alapján;
- új és eredeti titkosítás vagy biztonsági módszerek létrehozása.<sup>24</sup>

Fontos, hogy a K+F minősítés során a projekt bemutatásakor nem elegendő általánosságban utalni a fenti tevékenységek valamelyikére, hanem részletesen be kell mutatni a projekt műszaki tartalmát, mellyel alátámasztható az adott szoftverfejlesztési tevékenység K+F tartalma.

A szoftverekkel összefüggő, rutinjellegű tevékenységek, amelyek eredményüket tekintve nem eredményeznek tudományos-műszaki fejlődést és/vagy megoldást technológiai bizonytalanságokra, nem sorolhatók a kutatás-fejlesztés körébe. Ilyen tevékenységek különösen az alábbiak:

- ismert és rendelkezésre álló módszerek és szoftvereszközök telepítése és alkalmazása a vállalati szoftver- és információsrendszer-fejlesztésben (akkor is, ha egyébként új problémák megoldását szolgálják); felhasználói funkciók hozzáadása az alkalmazási programokhoz (beleértve az alap adat beviteli funkciókat);
- website vagy szoftver létrehozása már létező eszközökkel;
- standard módszerek alkalmazása titkosítás, biztonsági verifikáció, adat integritási teszt során;
- egy termék egyedi igényekre alakítása, kivéve, ha az eljárás során új ismeretanyag keletkezik, mely jelentősen javítja az alap programot;
- a rendszerek és programok hibáinak rutinszerű kiküszöbölése (*debugging*), kivéve, ha a tevékenységet a kísérleti fázis vége előtt végzik;
- vírusok elhárítása;
- a meglévő szoftver adaptációja;
- a felhasználói dokumentáció kidolgozása.<sup>25</sup>

Szoftverrendszer területén, egyéni projektek önmagukban nem biztos, hogy K+F-nek minősülnek, de egy nagyobb projektbe történő integrálásuk keletkeztethet olyan technológiai bizonytalanságot, melynek megoldása kutatási tevékenységet igényel. Kereskedelmi termék fejlesztése, mely egy már meglévő technológiát alkalmaz, nem tekinthető K+F-nek, de lehet olyan eleme a projektnek, melyek célja, hogy a különböző technológiák zavartalan integrációját

---

<sup>23</sup> 2.70 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>24</sup> 2.71. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>25</sup> 2.72. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

biztosítani tudják, akkor ezek a projekt elemek igényelhetik kutatás-fejlesztési tevékenység elvégzését.<sup>26</sup>

*K+F-nek tekinthető egy adott környezetben a projekt keretében kifejlesztett hardver alapján bejövő képi információk hatékony és megbízható feldolgozása. Például gyárósorokon is alkalmazható, zajos környezetben is működő, változó környezethez adaptálódni képes képfeldolgozó modell fejlesztése.*

*K+F-nek tekinthető olyan orvostudományi bizonytalanság feloldása, mely új informatikai eszközökkel, adatbázisok konszolidációjával történik, és melynek megoldása műszaki bizonytalanságot tartalmaz, valamint teljesíti a többi K+F kulcskritériumot is. Például a koraterhességi rendellenességek ismertek az orvostudományban, de újszerű megoldás lehet egy olyan bioinformatikai algoritmus és erre épülő szoftver kifejlesztése, melyek a szűrést és rizikóbecslést lehetővé teszik.*

A szoftverekkel összefüggő rutinszerű tevékenységek nem tekinthetők kutatás-fejlesztésnek. E tevékenységek közé tartoznak az olyan rendszer- és programspecifikus fejlesztési tevékenységek, melyek jellemzői már azok megkezdése előtt is ismertek voltak. Az olyan technikai problémák, amelyeket azonos operációs rendszerrel és számítógép architektúrával végzett korábbi projektek során már megoldottak, szintén kizárandók a kutatás-fejlesztés köréből, csakúgy, mint a számítógép-karbantartás.

*A szoftverfejlesztésben több fejlesztési fázis is rutinszerűnek mondható, ezek értelemszerűen nem minősülnek K+F-nek. Tipikusan ilyen, ha a meglévő szoftver-megoldások üzemszerű javítása, a hibaelhárítás a fő cél. Ugyanakkor az a fejlesztés, ami egy ismert algoritmus felváltását célozza egy addig nem ismert megoldással, vagy a termékcsalád jelentős mértékű továbbfejlesztését irányozza elő, lényeges elemeiben addig nem létező fő algoritmusok alapján, K+F-nek minősül egészen addig a pontig, amíg a fejlesztési bizonytalanságok fennállnak az új megoldások új tudástartalmának vonatkozásában.*

*Új szoftver kidolgozása esetén kérdéses lehet, hogy mit kell rutinszerű változtatásnak itélni. Rutinszerű egy piacon elérhető szoftver vállalati igényekhez alakítása, s az így elkészített program használatáról szóló vezetői és munkavállalói tájékoztatók írásba foglalása, vagy prezentáció készítése. Ezek a munkák nem minősíthetők K+F-nek, hiszen a feladat elvégzéséhez „csupán” ügyviteli és programozási ismeretekre van szükség, s mivel más cégeknél már automatizált, ismert programokat használnak végrehajtásukhoz. A feladat jelen esetben nem minősül K+F-nek, mivel az csupán az adott cég számára történő operacionálizálás a meglévő ismeretek szintetizálásával, amely a szakmában jártas szakember számára egyértelmű, könnyen kivitelezhető folyamat.*

*Nem minősül K+F-nek az az informatikai projekt, melynek célja interaktív tudásközpont kiépítése, azaz egy természetes nyelven kommunikálni képes általános célú információs központ létrehozása, ha csupán a tudással kapcsolatos, meglévő ismereteket foglalják össze, és nem mutatható ki a már létező tudásra, adatokra támaszkodó kutatás-fejlesztési tevékenység, amely új, gyökeresen hatékonyabb rendszer kiépítéséhez vezetne.*

*Szintén nem minősülhet kutatás-fejlesztésnek az a szoftverfejlesztés, amely a dolgozói juttatási rendszer megoldatlan problémáinak feltárását, és egy dolgozói juttatási rendszer kialakítását, tesztelését, prototípus elkészítését foglalja magában, ha a projekt során nem oldanak meg elméleti problémákat, csupán a piacon kapható szoftvert alkalmazzák a vállalati követelményeknek és a változó jogszabályoknak megfelelően. Ez esetben ugyanis nem kimutatható a műszaki bizonytalanság, amelyet meg kell oldani, tehát egyszerű rutinfeladatról van szó.*

*Kutatás-fejlesztésnek minősül az a tevékenység, amely során a fejlesztők egy integrált térképező szoftver tervét készítették el. A munka során áttekintették a fellelhető megoldásokat, amelyekre építkezve megalkotható egy egyedi igényeknek megfelelő, a vállalat működtetésébe legjobban illeszkedő szoftver. Műszaki kihívásként jelentkezett a különböző forrásból érkező információk: digitális térképek, régi papír alapú térképek, intelligens eszközökből érkező információk, valamint hibajelentés és szerelési információk feldolgozása. A kutatók bemutatták a szakterület jelentősebb nemzetközi szereplőit, az ismert nagyobb projekteket, illetve a hazai szereplőket, valamint*

<sup>26</sup> 2.73 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

*meghatározták a projekt folytatásához a szükséges fejlesztési irányt, kitérve a kifejlesztendő szoftver specifikációjára is.*

*Kutatás-fejlesztésnek tekinthető az a szoftverfejlesztés, amely során különböző forrásokból származó információk integrált kezelését megvalósító szoftvert hoztak létre az azonos témában korábban készült specifikációk alapján. A rendszer alapját nyílt forráskódú szoftver képezi, ezt felhasználva került kifejlesztésre a webes felületű szoftver, amely a különböző forrásból származó adatokat rétegekben kezeli, ezek felhasználástól függően igény szerint jeleníthetők meg a térképen. Az adatok ezen túl adatbázisba szervezettek, így kereshetők és bővíthetők is. A szoftveren belül az előállított tartalom nyomtatható, képként elmenthető és link is készíthető róla, ami lehetőséget ad a térkép dinamikus használatára. A műszaki bizonytalanság megoldását a jelentősen eltérő forrásokból származó információk feldolgozására, egységesítésére és egy erre alkalmas tárolási séma kialakítására alkalmas szoftver létrehozása jelenti.*

A ma már széles körben elterjedt számítógépes szimuláció, a számítógépes tudásmenedzsment eszköztárával folyó munka, az üzleti hírszerzés (*business intelligence, competitive intelligence*), a döntéstámogató vagy az intelligens rendszerek beüzemelése és működtetése alapesetben nem minősíthető kutatás-fejlesztésnek. Szintén nem K+F az üzleti folyamatok újratervezése (*business process reengineering*), az ellátási lánc menedzsment (*supply chain management*), illetve általában a vállalati információs rendszer valamely részének informatikai kiépítése és működtetése.

Nem minősül K+F-nek egy kész, „dobozos” termék – pl. adatpiac, adatmodell stb. – megvásárlása, telepítése és rutinszerű beüzemelése, még abban az esetben sem, ha ilyen jellegű informatikai megoldást korábban a cég nem alkalmazott.

Abban az esetben viszont, ha az informatikai megoldás – pl. adatpiac, adatmodell stb. – kifejlesztése egy olyan, saját folyamat eredménye, amikor pl. a válság által különösen érintett, pénzügyi intézményi szférában azt vizsgálják, hogy a válságra hogyan tud egy szervezet hatékonyabban reagálni, bizonytalanságot kezelni, üzleti/működési kockázatot csökkenteni és kontrollálni, akkor olyan K+F tevékenységről beszélhetünk, amely alkalmazott kutatás illetve kísérleti fejlesztés. A K+F jelleget erősíti, ha mindez a belsőleg meglévő folyamatok tényleges feltárásán, szisztematikus, módszeres kutatásán alapul.

Önmagában az is K+F, ha szervezeten belüli, egymással igen korlátozottan együttműködni képes, különböző technológiai fejlettségi szinten lévő informatikai szigetek hatékonyabb együttműködését szolgáló informatikai megoldás fejlesztése történik a fentiek szerinti szisztematikus, bizonytalanságot csökkentő/kezelő tevékenység révén.

Alapkutatásról olyan elvi megoldás esetében beszélhetünk, amelynél pl. a fenti esetekben konkrét, működő szervezetre való alkalmazhatóság igazolása/fejlesztése egy következő fázisban történik.

Ha valaki olyan algoritmust vagy szoftvert fejleszt, amellyel egy korábban már létező probléma hatékonyabban megoldható, és létezik feloldani kívánt tudományos-műszaki bizonytalanság, az K+F-nek minősül.

*Kutatás-fejlesztésnek minősül például az a leltározási rendszer-specifikáció, amelynek célja, hogy mind a tárgyi eszközök mind a személyek naprakész leltározása megvalósuljon, kiküszöbölve a hagyományos leltározás hátrányait (hibásan bevitt adatok, lassú folyamat), így hatékony és gyors műveleteket tegyen lehetővé. Újdonságnak minősül a leolvasó és a tárgyi eszköz nyilvántartó rendszer közötti adatforgalmat bonyolító civil mobil kapcsolat. Műszaki bizonytalanságokat is megfogalmaz a projekt, amelyek feloldására mérésekkel alátámasztottan kísérletet is tesz. Mivel a projekt eredményei olyan új tudományos és műszaki eredményt testesítenek meg, melyek a jelenlegi tudományos és műszaki ismeretanyagunk egészét bővítik, ezért a projekt ipari*

vagy alkalmazott kutatásnak minősül.

*Jól szemlélteti a K+F körébe tartozó és abból kizárható tevékenységek közötti különbségeket egy másik projekt, mely szintén leltározási rendszer-specifikáció kidolgozására törekszik, azonban csupán a műszaki háttér általános ismertetését végzi el, a szabványok rövid összefoglalásával, az alkalmazási területek példákön keresztül történő bemutatásával, a költségek különböző megvalósítási módszerek típusonkénti megadásával hasonlítja össze a hagyományos vonalkód technika műszaki és gazdasági jellemzőit. A projekt azért nem minősülhet K+F-nek, mert az ismert lehetőségek közül csupán felsorolja a felhasználhatókat, nem törekszik új kialakítására, kiértékeli a bevezetés lehetőségeit, pl. egy SWOT analízis vagy STEEPLE elemzés segítségével. Mindezek összegyűjtése azonban nem tartalmaz újszerű elemet, illetve olyan műszaki bizonytalanságot, amelynek feloldására törekedni kellene. A projekt csak a meglévő ismeretanyag bemutatására szorítkozik, új ismeretanyagot nem tár fel, így nem felel meg a kutatás-fejlesztés definíciójának.*

Ma már számos termék és szolgáltatás alapvető elemét képezik a működtető/szabályozó szoftverek. Ezen szoftverek fejlesztése a termék vagy szolgáltatás módszeres fejlesztésének integráns részét képezik, így K+F-nek tekintendők. Pl. egy újonnan fejlesztett robot irányító szoftvere.

#### *D) Big data projektek*

A nagy mennyiségű adatot tartalmazó új eszközök és módszerek kutatása elősegíti a nagy mennyiségű adatokkal kapcsolatos tudományos felfedezéseket és az adatvezérelt innovációt. Ezek a tevékenységek akkor minősülnek K+F-nek, ha teljesítik az öt kulcskritériumot (2.2. pont), különösen a módszeres tevékenység folytatására vonatkozó feltételt: azaz egyértelműen azonosítható, hogy milyen eredeti kutatási résre kíván választ adni a projekt.<sup>27</sup>

A digitalizáláson keresztül, a K+F tevékenység dokumentálásával kapcsolatos követelmény jelentős szerepet játszik a big data projektekben, mivel a big data jellegű tudományos projektekből származó adatok felhasználhatósága függ attól, hogyan tud egy adott jelenséggel kapcsolatos tudást átadni, melyhez az adatokat gyűjtötték. Ezek az adatok azonban nem mindig széles körben hozzáférhetőek és felhasználhatóak K+F célokra. Bizonyos esetekben az olyan tevékenységek, melyek a tudományos közösség számára széleskörben szeretné elérhetővé tenni a kutatási adatokat, beleértve az olyan eszközök fejlesztését, melyek elősegítik a kutatási eredmények reprodukálhatóságát, egy K+F projekt integráns részét képezhetik, amennyiben a K+F projekt céljai között is így definiálják, és elhatárolt költségvetése van. Más esetekben az ilyen tevékenység csak a terjesztésre vonatkozó erőfeszítésnek tekinthető és nem K+F-nek.<sup>28</sup>

*Banki szektorban már meglévő, de integrálatlan és strukturálatlan nagy mennyiségű adatok integrációjára, export- és importjára irányuló megoldások és új döntéstámogató bankinformatikai algoritmusok fejlesztésére a big data szolgáltathat alapot, annak érdekében, hogy az ismeretlen felépítésű adatokat egységes keretbe lehessen foglalni, és ezáltal a műszaki bizonytalanságot feloldani.*

*Gyógyszerkutatási megbízások paramétereit figyelembe vevő, valamint a klinikai vizsgálatokban résztvevő páciensek bevonásának hatékonyságát mérő és értékelő informatikai rendszer kiépítése során az adatok kinyerése, a kiválasztás módszere, az értékelés olyan bizonytalanságokat tartalmaz, melyek új algoritmusok fejlesztését teszik szükségessé. Ez a probléma big data technológia felhasználásával oldható meg. Olyan big data modul fejlesztése, mely anonimizált adatokat folyamatos gyűjtésével, rendszerezésével javítja egy adattárház minőségét, K+F-nek tekinthető.*

<sup>27</sup> 2.93 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>28</sup> 2.93 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015



## *E) A társadalom- és humántudományi kutatások*

A társadalom- és humántudományokra is érvényes, hogy a jól kimutatható újszerűség és valamely tudományos bizonytalanság megszüntetése a kritérium a kutatás-fejlesztés és a kapcsolódó tevékenységek közötti határvonal kijelöléséhez.<sup>29</sup>

A társadalomtudományi K+F projektek a vizsgált jelenség tudományos áttekintésével indulnak, szükséges a jelenség szakirodalmi vizsgálata, melyből kiderül, mi az (ezidáig) a megválaszolatlan kutatási rés, tudományos/rendszerbizonytalanság, mely a projekt megvalósítását indokolja. A bizonytalanság megfogalmazása után a hipotézisek megfogalmazása (alapkövetelmény a szimmetrikusság, azaz a lehetséges eredményeket minden esetben meg kell indokolnia a kutatóknak) jelenti a következő lépést, melyek tesztelhetővé teszik a szakirodalmi áttekintés alapján vélt összefüggéseket. A kutatási projekt módszertani fejezete támogatja a megismételhetőség kritériumát: a minta, mérőeszközök/kutatási eszközök, vizsgálati eljárás részletes bemutatása szükséges a módszeresség alátámasztása érdekében. A kutatómódszertani részletek minden esetben a hipotézisek ellenőrzéséhez, a kutatási kérdéshez kapcsolódnak (pl. amennyiben a kutató a hátrányos helyzetű kistérségekben élő serdülők családi sajátosságait kívánja felmérni, nem célszerű online felméréssel operálni, mivel így csökkentjük a célpopuláció elérhetőségét).

A rutinjellegű kapcsolódó tevékenységek csak abban az esetben sorolhatók a kutatás-fejlesztésbe, ha azok egy meghatározott kutatási projekt előmozdítását közvetlenül szolgálják. Az olyan projektek, melyek bevált módszereket alkalmaznak, vagy ismert társadalomtudományi tényeket a tudományos kutatásra jellemző módszeres eljárások nélkül használnak fel a probléma vizsgálatában, nem minősíthetők kutatásnak. Például a hosszútávú munkanélküliségi trendek azonosításához munkaerő-felméréssel kapcsolatos adatok felhasználása esetén az adatgyűjtést ki kell zárni a projektből és nem lehet a K+F projekt részének tekinteni; mivel ezeket az adatokat amúgy is általános célokra is gyűjtik ismert módszerek alapján. Ugyanakkor egy adott régióban történt munkanélküliségi esettanulmány esetén, amennyiben a kutatásban résztvevők interjúztatása a régió specifikus jellemző figyelembevételével zajlik (például régiók sajátosságait figyelembevevő strukturált kérdések alapján) módszerek alkalmazásával történik, akkor az ilyen adatgyűjtés figyelembe vehető a K+F részeként.<sup>30</sup>

*Kutatás-fejlesztésnek minősülhet az a kutatás, amelynek tárgya szervezeti konfliktusok kezelése, illetve potenciális veszélyforrások meghatározása az egyes munkakörökben. A konkrét esetben a projekt megvalósítása során jelentős mennyiségű adatot vesznek fel a kutatási kérdésnek megfelelően kialakított szakszerű és újszerű pl. multiparadigmikus módszertannal, ezeket a kvalitatív és kvantitatív adatokat módszeresen áttanulmányozzák, majd kielemezik, továbbá munkakör-specifikusan meghatározott konfliktusok tekintetében más szervezetek számára is hasznosítható, megalapozott következtetéseket vonnak le, tehát újszerű megállapításokat tesznek, új ismeretekre tesznek szert, amely egyértelműsíti, hogy ez az eljárás megfelel az alkalmazott kutatás törvényi definíciójának.*

*Nem minősíthető kutatás-fejlesztésnek a szakirodalom ismertetése. A jogszabályi definíció szerint egy kutatásnak elengedhetetlen jellemzője, hogy az „új tudásanyag megszerzésére irányul”, s a szakirodalom egyszerű áttekintésétől és abból cég-specifikus ismeretek kiemelésétől ilyen tudás nem várható, ezen munkák általában nem*

<sup>29</sup> 2.102. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>30</sup> 2.103 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

*minősíthetők kutatás-fejlesztésnek. Van azonban néhány kivétel is. Egy szakirodalom feldolgozást tartalmazó projekt, amennyiben széles körben értékeli is az ismertetett nézeteket, magyarázatokat, kiegészítéseket ad, ütközteti a szerzők állásfoglalásait, rámutat egyes felfogások problémáira, kutatás-fejlesztésnek minősülhet, feltéve, ha a kiegészítések, összehasonlítások és problémaelemzések olyan mélységűek, hogy jelentős mértékben bővítik a témában rendelkezésünkre álló tudásanyagot. A szakirodalom feldolgozásának eredménye, amennyiben az K+F tevékenységet jelöl, metaanalízis és/vagy szisztematikus<sup>31</sup> áttekintés (systematic review) formájában kerül dokumentálásra.*

*Egy vállalkozás által megrendelt kutatás a környező országok adórendszerének összehasonlítására irányul. A tevékenység a kutatási jelentés alapján nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek, mivel a megbízó egy szintetizáló, leíró dokumentumot készített, amely igen hasznos ismeretanyagot tartalmazott, de újdonságtartalma nem volt a jog- vagy a gazdaságtudományok területén, mivel e témakörrel számos szakirodalmi cikk, könyv, könyvfejezet, PhD értekezés foglalkozott. A különböző országok adórendszerének rövid ismertetése anélkül, hogy azokat építő módon összehasonlítaná a magyarral, vagy bármilyen olyan megállapítást tenne, ami legalább a megbízó szintjén újdonságként, új ötletként használható lenne, nem old fel tudományos bizonytalanságot, és nem bővíti a meglévő ismeretanyagot.*

A társadalomtudományi kutatások még ma is jelentősen alacsonyabb költségekkel végezhetőek, ugyanakkor számos, az elmúlt évtizedekben felgyorsult változás (pl. a vállalat-kutatóhely kapcsolatok jelentőségének növekedése, az informatikai technológiák – és így a társadalomtudományi kutatás formalizáltságának – terjedése, a tudományterületi konvergenciák, a gazdaság és társadalom megújulási folyamatainak gyorsulása stb.) indokoltá teszi a társadalomtudományi kutatások területén is a határvonalak világos kijelölését. A minősítésnek alapvető feladata ezekben az esetekben az újdonságkritérium szigorú és következetes alkalmazása, hangsúlyosan törekedve az öncélú kutatások minősítésének elutasítására.

*Az új ismeretek szerzésére irányuló munka akkor tekinthető kutatás-fejlesztésnek, ha elsődleges célja tudományos mércével mérve is értékelhető új eredmények létrehozása. Így például a közvéleménykutatás vagy a piackutatás nem kutatás-fejlesztés, a kutatási módszertan, magyarázó modell első kifejlesztése viszont igen, különösen abban az esetben, ha várható, hogy a tudományos közvélemény hivatkozik az adott módszertanra, hasznosítja az adott módszert. Ugyanez a kritérium lényeges a létrehozott új eredmények tekintetében is, azaz ha a tudományos közvélemény adott létrejövő eredményt várhatóan újnak, és tudományos szempontból relevánsnak tekint, akkor kutatás-fejlesztésnek minősül. Azon tevékenységek, melyekbe beépülnek a fentiek szerinti K+F-nek minősíthető tevékenységek eredményei, önmagukban nem tekinthetők K+F-nek.*

*A piackutatás kutatás-fejlesztési szempontból való megítélése igen bonyolult témakör, melynek nehéz egyértelműen kijelölni a határait. Legegyszerűbb talán úgy megközelíteni, hogy ha egy piackutatási projekt során a kutatók a hagyományos piackutatásokétól eltérő területeken, eltérő módszerekkel vizsgálódnak és céljaikra adaptálják az adott szakterület módszereit, s szélesebb kör számára is újszerű eredményekhez, tudáshoz jutnak, akkor kutatás-fejlesztési tevékenységről beszélhetünk.*

*Különbséget kell tehát tennünk például egy adott szolgáltatás lehetséges áraival kapcsolatos piackutatás és egy új módszerekkel vagy új területet vizsgáló projekt között. Mivel a törvény szerint az alkalmazott kutatás célja, „hogy az így megszerzett tudásanyag felhasználható legyen új termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztéséhez”, így az árvizsgálat eredménye, melyet egyszerű kérdőívek összeállításával és lekérdezésével hajtanak végre csupán az árpolitika kialakítására használható fel, nem minősíthető kutatás-fejlesztésnek, még akkor sem, ha ezen eredmények alapján javaslatot tesznek a cég árstratégiájának kialakítására.*

*Ha viszont olyan újszerű megállapításokra jutnak, mely később széleskörűen alkalmazhatóvá válik e tudományterületen, vagy újszerű módszertannal végzik a piackutatást, akkor kutatás-fejlesztésnek tekintendő az elvégzett tevékenység.*

*Szintén a piackutatás témakörébe tartozó példa lehet egy autóbusz-közlekedési hálózat utasforgalmi felülvizsgálata és elemzése. Annak ellenére, hogy a projekt során tételes utasszámláláson alapuló elemzések készülnek, és nagy hangsúlyt fektetnek a torzító tényezők kiküszöbölésére is, de olyan javaslatok nem születnek,*

<sup>31</sup> <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3024725/>

*amelyek az adott tudományterület számára újdonságtartalmat jelentenének vagy fejlődést biztosítanak, így nem minősíthető kutatás-fejlesztésnek. Akkor lenne kutatás-fejlesztésnek minősíthető a projekt, ha az alkalmazott módszereknek újdonságtartalma lenne, alkalmaznák új elméletek vagy javaslatok megalkotásához és túlmutatna az egyszerű táblázatos kimutatásokon, adatelemzések végrehajtásán és diagramkészítésen. Így csupán egyszerű üzletviteli tanácsadás, utasszámlálás, forgalomelemzés, mely értelemszerűen nem minősülhet kutatás-fejlesztésnek.*

*Nem minősül kutatás-fejlesztésnek azon humánerőforrás-gazdálkodási területén, teljesítményértékeléssel foglalkozó projekt, amelynek legfőbb célja egy – a munkavállalók folyamatos monitorozását lehetővé tevő –, az adott cég szabályzataival és tevékenységi körével összhangban lévő teljesítményértékelő rendszer (TÉR) megalkotása. Abban az esetben, ha a projekt célja új, a rendelkezésre álló adatok és kiértékelési szempontok alapján a meglévő módszereknél hatékonyabb juttatási rendszer kidolgozása és hozzá tesztalkalmazás fejlesztése, a projekt kutatás-fejlesztésnek tekinthető, feltéve, ha ismerteti az új hipotéziseket, módszereket, algoritmusokat és kidolgozásuk menetét. Tehát az aktuálisan működő jutalékrendszert feltérképezi az alkalmazottakkal lefolytatott interjúk segítségével, továbbá leírja a tervezett alkalmazás fejlesztésének menetét, az üzemeltetésével kapcsolatos igényeket és annak költségvonatát. Az alkalmazás kidolgozását bizonyíthatja egy felhasználói kézikönyv is, amely ismerteti a projekt keretén belül kifejlesztett teszt alkalmazás felhasználóknak szánt ismeretanyagát. Tehát olyan új szoftver került kifejlesztésre, amely új tudásanyagon alapuló jutalék kalkulációs módszertant alkalmaz, ezért alkalmazott kutatásnak minősül a tevékenység.*

*Az egyik magyarországi történelmi borvidéken működő megrendelő és a kutató közötti szerződés alapján a kutatás új termékek piacra vezetését megelőző innovációs termékefejlesztési tudás összefoglalására irányult, amely egyrészt magában foglalta a szőlőterületeinek történelmi bemutatását, másrészt a piaci igényeknek megfelelően ismertette a bortermelés kulturális és technológiai történelmi alapjait is. Az elkészült tanulmány részletes elméleti megalapozó, elemző munkát igényelt, azonban ez nem jelentett többet szakirodalmi feldolgozásnál, amely bár a megrendelő számára hasznos információkat jelentett, az általános tudásanyagot nem bővítette. A régi technológiák, borkészítési módszerek bemutatása azoknak a jelenben való felhasználási lehetőségeinek újszerű megoldásaira irányuló javaslatai hiányában a kutatás nem volt alkalmas új termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztésére, és nem jelentett jelentős javulást a már meglévő termékekben, eljárásokban vagy szolgáltatásokban, ezért a tevékenység nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek.*

*Társadalomtudományi projekteknél készített kutatási tanulmányokban szükséges a célkitűzések és szakirodalom ismertetése, valamint olyan bizonytalanság azonosítása, mely indokoltá teszi a munka elvégzését. Amennyiben szisztematikusság nélkül, az adott szakterületen jártas kutató/szakember számára elérhető irodalom kerül csak leírásra, bizonytalanság, újszerű javaslatok, modellek kialakítása nélkül, akkor a vizsgálat tárgyát képező projekt kizárólag üzletviteli tanácsadásnak tekinthető. Pl. amennyiben egy projekt soft kompetencia képzések megvalósítását célozza meg, kiemelve azok szükségességét a vállalatnál, azonban a leírásban a már publikált, jellemző kompetenciák leírására tér csak ki tudományos/technológiai/rendszerbizonytalanság, újszerűség nélkül, úgy az nem tekinthető K+F-nek.*

### **2.3.4 Igazgatási-üzletviteli és egyéb kiegészítő tevékenységek**

Az igazgatási-üzletviteli és egyéb kiegészítő tevékenységek a közvetlenül kutatás-fejlesztést finanszírozó, illetve a közvetett módon kutatás-fejlesztést támogató tevékenységekre oszthatók. A közvetlenül kutatás-fejlesztést finanszírozó tevékenységek a kutatóhelyek számára juttatott kutatás-fejlesztési pénzalapok képzése, kezelése és elosztása, melyek nem tartoznak a kutatás-fejlesztésbe. A közvetett módon kutatás-fejlesztést támogató tevékenységek önmagukban nem minősülnek kutatás-fejlesztésnek, csupán a kutatások feltételeihez járulnak hozzá. Ilyenek például a rezsijellegű, a könyvekben nem aktiválható szállítási, raktározási, takarítási, javítási, karbantartási és biztonsági tevékenységek, valamint a központi pénzügyi, személyzeti ügyviteli tevékenységek. A kutatási infrastruktúra karbantartása – amennyiben a K+F projekt rezsijét képezi – K+F tevékenységnek minősül.

A szolgáltatások körébe tartozó projektekből azok számítanak kutatás-fejlesztésnek, amelyek új ismereteket eredményeznek, vagy a meglévő ismeretanyagot új alkalmazások

megtervezésére használják.<sup>32</sup>

### 2.3.5 Egyéb ipari tevékenységek

A kutatás-fejlesztésbe nem tartozó egyéb ipari tevékenységek közé számos további fontos tevékenység, és a termeléshez kapcsolódó műszaki tevékenység is tartozhat. Ilyenek például a kereskedelmi hasznosítási feladatok, valamint mindazok a nem kutatás-fejlesztés körébe tartozó tudományos, műszaki és pénzügyi lépések, melyek az új vagy továbbfejlesztett termékek vagy szolgáltatások előállításához szükségesek. Ilyenek tipikusan a technológia kereskedelmi úton való megszerzése, a felszerelés/felszerszámozás és műszaki előkészítés, az ipari célú tervezés, az egyéb tőkeszerzés, a termelés megindítása, nullszéria gyártása és a termékmarketing. A prototípus kifejlesztése addig a pillanatig, amíg a továbbfejlesztés a cél, K+F-nek minősül. Ebben az értelemben a prototípus kifejlesztésnek részét képezi egy bizonyos prototípus, vagy prototípus változatok létrehozása, és ezeknek üzemi és felhasználói területen történő tesztelése, az alkalmazási tapasztalatok visszacsatolása az adott termék vagy szolgáltatás továbbfejlesztése érdekében, a végleges prototípus elkészítéséig. Általában minél jelentősebb egy kutatás-fejlesztési eredmény újdonságtartalma (originális innovációk) és minél szélesebb célpiacra irányul, annál nagyobb jelentősége van a prototípusok fejlesztési célú felhasználói tesztelésének.

A prototípus kereskedelmi célú tesztelése, fogyasztói tesztek végzése alapesetben nem K+F tevékenység.

*Egy gyártani kívánt termék prototípusáról másolat készül, melyeket aztán szétosztanak a fogyasztók egy csoportjának tagjai között, reakcióik tesztelése céljából. Néhány fogyasztó jelzi a termék működésével járó zajjal kapcsolatos véleményét, a probléma megszüntetése érdekében további munkálatok elvégzésére kerül sor. Ha ez a már meglévő prototípus rutinszerű átállítását jelenti csupán (vagyis nincs tudományos vagy technológiai bizonytalanság), akkor nem tekinthető K+F-nek, ha viszont alaposabb változtatásra van szükség (vagyis van megszüntetésre váró tudományos vagy technológiai bizonytalanság), akkor K+F-ről beszélhetünk.<sup>33</sup>*

*Műszaki projekt esetén a tevékenység célja gyakran a termékek gyártmányfejlesztését és a kapott adatok kiértékelése. A kutatás-fejlesztésbe sorolandó, és az abba nem tartozó tevékenységek elhatárolásának alapvető szempontja az, hogy a tevékenységekben fellelhető-e az újszerűség és valamely tudományos vagy műszaki bizonytalanság feloldásának számottevő eleme. A termékek receptúrájának és a gyártástechnológiájának kidolgozása olyan fejlesztési feladatot jelenthet, amelynek megoldása nem nyilvánvaló az érintett terület alapvető tudományos ismeretanyagában és technikájában jártas számára. Az eredmények kiértékelése a folyamat részét képezi. A projekt ezért kísérleti fejlesztésnek minősül.*

A kutatás-fejlesztés körébe nem tartozó termelés és kapcsolódó műszaki tevékenységek közé tartozik a már kifejlesztett, piackész árucikkek és szolgáltatások ún. kísérleti modelljének létrehozása és rendszeres előállítása, termelése, valamint az áruk és szolgáltatások elosztása.

*Különös helyzet áll elő olyan projektek esetében, ahol a fő cél egy gép kifejlesztése a versenytársak gépei teljesítmény-összehasonlító tesztvizsgálatainak eredményeire támaszkodva. A fejlesztés szerves részét alkotja tehát a versenytársak által gyártott gépek, szerszámok megismerése, lehetőség szerint tesztek, elemzések végzésével. A tesztek célja a teljes konstrukció vizsgálata, az alkatrészek élettartam vizsgálata és a gép működésének vizsgálata. Ezen túlmenően azonban a saját gépek fejlesztése is megtörténik. Ebben az esetben a versenytársak gépein elvégzett összehasonlító tesztvizsgálatok olyan rutin vizsgálatok, amelyek*

<sup>32</sup> 2.82. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>33</sup> Adaptáció a *Guidelines on the Meaning of Research and Development for Tax Purposes (5 March 2004)*. 9. o. példája alapján. [http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedd/publications/n/new\\_rd-guidelines-2004.pdf](http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/migratedd/publications/n/new_rd-guidelines-2004.pdf)/2012. május 17-i letöltés.

meglévő technikák felhasználásával végzett információgyűjtésnek tekintendők már meglévő megoldásokról, így tehát új megoldást nem eredményeznek, ezért azok önmagukban nem minősülnek kutatás-fejlesztési tevékenységnek.

A prototípusok tesztelése viszont kísérleti (pre-kompetitív) fejlesztés kategóriába tartozik, mivel a tesztvizsgálatok célja a prototípus megfelelőségének és megbízhatóságának értékelése, ami adott esetben a prototípus konstrukciós módosításához, azaz új megoldás megalkotásához is vezethet. Ezt szem előtt tartva, a gép kifejlesztésére irányuló projektnél a gép tesztelése kísérleti (pre-kompetitív) fejlesztésnek minősül, ha a kutatásból és/vagy a gyakorlati tapasztalatból szerzett ismeretanyagból merítve új anyagok, termékek, eszközök előállítására, új eljárások, rendszerek bevezetésére, valamint a már előállított vagy bevezetett ilyen termékek, eszközök lényeges továbbfejlesztésére törekszik.

Az élelmiszeriparban működő megrendelő arra a problémára keresett megoldást, hogy a beérkező nyersanyag mennyisége bizonytalan, nehezen becsülhető, ezért a tervezés, logisztikai szabályozás a feldolgozó kapacitás függvényében nem kielégítően megoldott, valamint a mennyiséghez hasonlóan az átvett anyag minősége is bizonytalan, nem becsülhető és tervezhető megbízhatóan. E problémák és hiányosságok azonban alapvetően olyan technológiai-üzletszervezési bizonytalanságok, amelyek a technika tevékenység ellátásakor aktuális színvonala mellett nem igényeltek tudományos eszközöket, hiszen a vállalatirányítás és üzemszervezés általánosan alkalmazott módszertana megoldást biztosított: a vállalatirányítási szakma a tanulmány elkészítésének időszakában már széles körben kínált a megrendelő folyamataira tetszőlegesen illeszthető szoftvermegoldásokat, illetve az ilyen jellegű nehézségek leküzdésére standardizált ügyviteli megoldások álltak rendelkezésre.

Kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthető az a munka, amelynek során a cél a beszerzési tevékenység hatékonyság, a termékpotenciál és működési eredményesség javítása, a regionális rendszerektől érkező adatokra épülő döntéstámogató üzleti intelligencia megvalósítása. A kutatás során részletesen és példákkal illusztrálva mutatták be a fejlesztés alapját képező termék teljesítmény-elemzési koncepciót, és összefoglalták a beszerzés elemzés igényét, az elemzéshez szükséges adatok rendelkezésre állását, amit követően ismertették a fejlesztendő informatikai rendszert és a rendszer validációs folyamatait. A módszeres fejlesztő munka a beszerzési tevékenység termékteljesítmény alapú támogatásával kapcsolatban fennálló műszaki bizonytalanság megoldásában érhető tetten, amely során a témában járatos szakember számára nem nyilvánvaló eszközökkel törekedtek új és előzmény nélküli megoldások kidolgozására a beszerzési tevékenység hatékonyságának növelése érdekében.

### 2.3.6 Határesetek a K+F és egyéb ipari tevékenységek között<sup>34</sup>

Az alábbi táblázat a kutatás-fejlesztésbe tartozó és az abból kizárt tevékenységek határeseteit mutatja be:

Tevékenység megnevezése	Besorolás	Megjegyzés
Prototípus előállítása	kutatás-fejlesztés	A tevékenység mindaddig kutatás-fejlesztés, amíg az előállított prototípus(ok) nem kerülnek kereskedelmi forgalomba vagy üzemi hasznosításba, és az elsődleges cél a továbbfejlesztés
Próbaüzem	kutatás-fejlesztés	Mindaddig, amíg a próbaüzem során előállított termék nem kerül kereskedelmi forgalomba vagy üzemi hasznosításba, azaz az elsődleges célja a tevékenységnek a kísérletek elvégzése.

<sup>34</sup> 2.3. tábla, Frascati Kézikönyv 2015

Ipari tervezés	megosztva a kutatás-fejlesztés és nem kutatás-fejlesztés között	Műszaki tervrajzok készítése a kutatás-fejlesztési folyamatba abban az esetben tartozik bele, amíg céljuk nem termelési/szolgáltatási folyamathoz, hanem a K+F tevékenységhez kötődik.
Üzemszervezés és felszerelés	megosztva a kutatás-fejlesztés és nem kutatás-fejlesztés között	Az új termékek vagy eljárások kifejlesztését célzó visszacsatoló üzemszervezés és szerszámozás beleszámít, a termelési célú nem.
Próbagyártás	megosztva a kutatás-fejlesztés és nem kutatás-fejlesztés között	Beleszámít, ha új termékek vagy eljárások teljes körű tesztelésére irányul, minden más kapcsolódó tevékenység kizárandó.
Termelést megelőző fejlesztések <sup>35</sup>	nem kutatás-fejlesztés	
Értékesítés utáni szolgáltatás és hibaelhárítás	nem kutatás-fejlesztés	Kivéve az olyan visszacsatoló tevékenységeket, melyek kutatás-fejlesztésnek minősülnek.
Szabadalmi és licenz eljárás	nem kutatás-fejlesztés	A szabadalmi eljárással összefüggő adminisztratív és jogi eljárás csak abban az esetben a kutatás-fejlesztés része, ha közvetlenül kapcsolódik az adott kutatás-fejlesztési projekthez.
Rutinszerű vizsgálatok	nem kutatás-fejlesztés	Még akkor sem tartoznak a kutatás-fejlesztésbe, ha a kutató személyzet tagjai végzik.
Adatgyűjtés	önmagában nem kutatás-fejlesztés	Kivéve, ha a kutatás-fejlesztési munka szerves részét alkotja
Szabványok, szabályozások betartását ellenőrző állami vizsgálatok	nem kutatás-fejlesztés	Az ellenőrzés nem része az új termékek, eljárások létrehozása során szükséges ellenőrzési rendszernek.

*Forrás: OECD, Frascati Kézikönyv*

A **kereskedelmi célú fejlesztési tevékenységek** kutatás-fejlesztési státuszának megállapítása során abból kell kiindulni, hogy amennyiben az elsődleges cél valamely termék, szolgáltatás vagy eljárás további fejlesztése, akkor az a kutatás-fejlesztés meghatározás szerinti körbe esik.

<sup>35</sup> 2.35 – 2.36. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

Ha azonban az adott termék, szolgáltatás, eljárás már véglegesnek tekinthető, és a tevékenység célja a piac bővítése, a termelést, szolgáltatást közvetlenül megelőző tervezés vagy a termelési, ellenőrzési rendszer zökkenőmentes bevezetése, akkor ezen tevékenység nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek.

A fejlesztési tevékenységek K+F-ként történő minősítése során az elhatárolás lényegi kérdése, hogy az adott termék/szolgáltatás befejezettek tekinthető-e, megszűntek-e a tudományos-technológiai bizonytalanságok. Ha igen, akkor a fejlesztés már nem K+F. Fontos komponens az is, hogy a fejlesztéshez tartozó további – bevezetési, piacfejlesztési stb. – tevékenységek célja már nem az új ismeretek szerzése, tudományos-műszaki bizonytalanságok feloldása, ezért azok már nem K+F tevékenységek.

*A bankszférában Magyarországon aktívan tevékenykedő cég, amikor felmérést készít a meglévő és működő hitelezési eljárásról, azzal a céllal, hogy más országokban azt hogyan lehetne alkalmazni, akkor e tevékenység nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek, hiszen az eljárás már véglegesnek tekinthető, és a tevékenység célja a piac bővítése, a szolgáltatás megindulását közvetlenül megelőző tervezés vagy a rendszer zökkenőmentes bevezetése. Itt tehát csupán a hitelezési tevékenységre vonatkozó felméréséről és összehasonlító elemzéséről van szó.*

*Ha viszont az adott cég olyan kockázatkezelő rendszert dolgoz ki, amely bankcsoport szinten segíti a döntéshozást, akkor már kutatás-fejlesztési tevékenységről beszélhetünk. Ebben az esetben a tudományos bizonytalanságot az adott különböző országok kockázatkezelő rendszerében fellelhető logikai különbségek meghatározása, az újszerűséget a minősítő módszertanok kialakítása jelenti, amely során fontos a helyi törvényi szabályozások és piaci trendek, belső banki szabályozások országspecifikus tényezőinek figyelembevétele. A projekt keretében sort kell keríteni a fent említett helyzetelemzésre, valamint ennek eredményeire támaszkodó következtetések és javaslatok megtételére is. Jelen esetben az elsődleges cél tehát újszerű, lényegesen fejlettebb, iteratív megközelítéssel tervezett pénzügyi, elektronikus banki szolgáltatás kialakítása a meglévő szolgáltatások továbbfejlesztésével, így kísérleti fejlesztésnek tekinthető.*

A **prototípusok** tervezése, szerkesztése és vizsgálata kutatás-fejlesztés.<sup>36</sup> Ha azonban a prototípuson minden szükséges módosítás elkészült, valamint a tesztelés is lezajlott, a további tevékenységek már nem tartoznak a kutatás-fejlesztésbe. A kísérleti üzemek megtervezése és működtetése mindaddig a kutatás-fejlesztés részét alkotja, amíg elsődleges célja új ismeretek szerzése, műszaki és egyéb adatok gyűjtése.

*Egy új termékmodell fejlesztése mindaddig K+F-nek tekinthető, amíg a fejlesztést lényeges műszaki és/vagy tudományos jellegű bizonytalanságok jellemzik. Az új designnal kiadott régi termék áttervezése ezért alapesetben nem K+F, mindazonáltal ha az új design kialakításához tudományos tevékenységet kell végezni, pl. új anyagokat kell fejleszteni, akkor az új anyag fejlesztése a design tevékenységgel együtt már K+F tevékenységnek tekinthető. Ugyanilyen megközelítésben minősíthetők az ergonómiai szempontú fejlesztési tevékenységek is.*

A **próba üzem** kutatás-fejlesztési feladatai közé tartozik egyebek mellett a hipotézisek értékelése, az új gyártmányformulák elkészítése, az új késztermékek specifikációinak meghatározása, az új eljárásokhoz szükséges berendezések tervezése, valamint üzemeltetési utasítások készítése az új eljárásokhoz.<sup>37</sup> A kísérleti szakasz lezárulta után – amint az üzem kereskedelmi termelési egységgé alakul át – tevékenysége már nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek.

A **próbagyártás** az új termékek gyártásbeindításizakasza, mely általában nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek, kivéve, ha új termelési és műszaki megoldásokkal jár, mert ebben a szakaszban a fő cél már nem a termék további fejlesztése, hanem az üzemszerű termelési

<sup>36</sup> 2.50. szakasz, Frascati Kézikönyv

<sup>37</sup> 251. szakasz, Frascati Kézikönyv

folyamat beindítása.<sup>38</sup> A hibakeresés és -elhárítás az adott berendezésben vagy eljárásban rejlő hibák kiderítését jelenti, és a vizsgálat csak a meglévő berendezések és eljárások kisebb módosítását kívánja meg, így e tevékenység nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek.<sup>39</sup> Ugyanakkor, ha egy új termék fejlesztés közben kiderülő hibáinak felderítéséről van szó, az K+F-nek minősül.

A **visszacsatoló kutatás-fejlesztés** körébe azon feladatok tartoznak, melyek az új termékek termelőegységhez kerülése után merülnek fel.<sup>40</sup> Ennek oka lehet, hogy a gyártási fázisban továbbra is megoldásra várnak egyes műszaki problémák, s ezek között lehetnek olyanok is, melyek további kutatást igényelnek. Így a visszacsatoló kutatást teljes egészében kutatás-fejlesztésnek kell tekinteni. Az ipari tervezési munkák döntő többsége a termelési folyamathoz kapcsolódik, s ekként nem tekinthető a kutatás-fejlesztés részének.<sup>41</sup> Azonban az új termékek és eljárások kifejlesztéséhez, valamint ezek megvalósításához szükséges eljárások, műszaki specifikációk és üzemeltetési jellemzők meghatározását segítő tervek és rajzok elkészítése a kutatás-fejlesztés körébe tartozik.

A **felszerelés és üzemszervezés** fázisába tartozik az alkatrészek első ízben való felhasználása, valamint a berendezések felszerelése és installálása a tömegtermelésre.<sup>42</sup> A felszerelés és üzemszervezés a legtöbb esetben a termelési folyamat része, így nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek. Ha azonban ez a tömegtermelésre való felszerelési folyamat újabb kutatási feladatokat (például a gyártógépek és szerszámok fejlesztését, a termelési, minőségellenőrzési eljárások módosítását, vagy új módszerek fejlesztését) kíván meg, akkor az így (új fejlesztési, ismeretszerzési céllal) megkezdett tevékenységeket kutatás-fejlesztésnek kell tekinteni.

A **klinikai vizsgálatok** során a klinikai próba 1., 2., és 3. fázisát kutatás-fejlesztésnek kell tekinteni.<sup>43</sup>

A **klinikai próba 1. vizsgálat** során első alkalommal próbálnak ki egy új gyógyszerhatóanyagot emberen. Ebben a szakaszban minden esetben egészséges önkéntesek vesznek részt. A vizsgálatok célja, hogy információkat gyűjtsenek arról, hogyan oszlik el a hatóanyag a szervezetben, tesztelik, hogy az adott gyógyszerhatóanyagból mekkora dózist visel el a szervezet, azonosítják az esetleges mellékhatásokat, megítélik a biztonságosságot, nyomon követik a gyógyszer felszívódását és kiürülését a szervezetből. Ezen információk birtokában határozható meg az vizsgált hatóanyag ún. farmakokinetikája.

A **klinikai próba 2. vizsgálatokban** már egy konkrét, kis létszámú betegcsoporton vizsgálják, hogy az adott gyógyszerhatóanyag valóban alkalmas-e gyógyításra. Ebben a fázisban a biztonságosságot, a tolerálhatóságot, a terápiás hatást vizsgálják és igyekeznek megállapítani az optimális adagolás mértékét.

A **klinikai próba 3. vizsgálatok** során megerősítik a 2. fázisban nyert vizsgálati eredményeket. Nagyobb számú betegen vizsgálják a készítmény biztonságos alkalmazhatóságát, a hatásosságot, követik a mellékhatásokat és összehasonlító vizsgálatokat végeznek más gyógyszerekkel.

---

<sup>38</sup> 255. szakasz, Frascati Kézikönyv

<sup>39</sup> 2.57. szakasz, Frascati Kézikönyv

<sup>40</sup> 2.58. szakasz, Frascati Kézikönyv

<sup>41</sup> 2.55. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>42</sup> 2.59-2.60. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>43</sup> 2.61. szakasz, Frascati Kézikönyv 2015



A gyógyszer biztonsági okokból a bevezetést követően még két évig figyelni kell, ezt a célt szolgálják a **klinikai próba 4. vizsgálatok**, melynek során a már forgalomba került gyógyszer összehasonlítják más készítményekkel, vizsgálják a hosszú távú hatásosságot és biztonságosságot, a költséghatékonyságot valamint az esetlegesen fellépő ritka mellékhatásokat.

A klinikai próba 4. szakaszát, mely további teszteléseket igényel, de már az adott szer vagy kezelés gyártásának engedélyezése után, csak akkor minősül kutatás-fejlesztésnek, ha az utóbbi vizsgálatok során kiderült, hogy további, új tudományos vagy műszaki eredményeket hoznak, és azokat a tudományos módszeresség szerint rögzítik (pl. publikálják, kutatási jelentést készítenek róla stb.).

A gyógyszergyártás tekintetében az olvashatósági tesztek a klinikai vizsgálatok 3. fázisába tartoznak, mivel azok szükségesek a forgalomba hozatali engedély megadásához, így a K+F tevékenység részét képezik.

### 2.3.7 K+F és innováció elhatárolása

A kutatás-fejlesztés és az innováció fogalmak nem feleltethetők meg egymással, jelentésük különbözik egymástól. Az innováció fogalmát az Oslo Kézikönyv határozza meg (OECD/Eurostat, 2005) kifejezetten az üzleti vállalkozási szférára fókuszálva. Összefoglalóan, az innováció magában foglalja új vagy jelentősen javított termék piacra vitelét vagy a piacra vitel érdekében új utak találását (új vagy jelentősen javított eljárásokon és módszereken keresztül). Az innovációs tevékenységnek része lehet a K+F tevékenység is, de nem feltétlenül; és ha része, akkor is csak egy szegmensét jelenti az innovációs tevékenységek közül. Az innovációs tevékenységek magukban foglalhatják még például máshol már meglévő tudás megszerzését, gépek, berendezések más beruházási célt szolgáló eszközök beszerzését, képzést, marketinget, design-t és szoftverfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységeket is (melyek nem minősülnek K+F-nek).<sup>44</sup>

Gondosan ki kell zárni tehát azokat a tevékenységeket, amelyek – noha kétségtelenül az innovációs folyamat részét alkotják – de nem elégitik ki a K+F-el szemben támasztott követelményeket. Például, szabadalmi bejelentések és licenzeljárások (kivéve ha közvetlenül kapcsolódnak a K+F projekthez), piackutatás, gyártás beindítása, gyártási eljárásához szükséges felszerszámozás, vagy újratervezés önmagukban nem tekinthetők K+F-nek. Bizonyos tevékenységek ugyanakkor, mint például a felszerszámozás, eljárásfejlesztés, design, prototípustervezés tartalmazhatnak K+F elemeket, sok esetben azonban nehéz eldönteni, hogy ezeknek a tevékenységeknek mely részeik lehetnek még a K+F körébe tartozóak (Lásd 2.3.6 pont Határesetek a K+F és egyéb ipari tevékenységek között). Ez különösen jellemző a hadiiparban és az úrkutatásban végzett tevékenységekre. Ugyanígy, nehézséget okozhat megkülönböztetni a K+F-től a technológiai alapú közszolgáltatásokat, mint például az étel- és gyógyszer vizsgálat és ellenőrzés.<sup>45</sup>

A KFI tv szintén külön definíciót határoz meg az innováció fogalmára a kutatás-fejlesztés definíciójától. A jogszabályi definíció alapján az innováció: a gazdasági tevékenység hatékonyságának, jövedelmezőségének javítása, a kedvező társadalmi és környezeti hatások

<sup>44</sup> 2.46 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

<sup>45</sup> 2.47 szakasz, Frascati Kézikönyv 2015

elérése érdekében végzett tudományos, műszaki, szervezési, gazdálkodási, kereskedelmi műveletek összessége, amelyek eredményeként új vagy lényegesen módosított termék, eljárás, szolgáltatás jön létre, új vagy lényegesen módosított eljárás, technológia alkalmazására, piaci bevezetésére kerül sor, ideértve azokat a változásokat, amelyek csak adott ágazatban vagy adott szervezetnél minősülnek újdonságnak.<sup>46</sup>

A bírói gyakorlat is egységes az innováció és K+F elhatárolásával kapcsolatos kérdésben. A Kúria döntésében megerősítette, hogy a vállalati innováció nem feltétlenül foglal magában kutatás-fejlesztési tevékenységet. A technológiai innováció esetében elegendő, hogy csak az adott szervezetnél minősüljön újdonságnak az adott művelet, termék, eljárás, míg a K+F meghatározásához szükséges az is, hogy az újdonság a gazdaság fejlődésében kell, hogy a hivatkozott törvényekben megfogalmazott célok mentén kapcsolódjon. Ennek megfelelően, míg a Frascati Kézikönyv megalapozottan alkalmazható a K+F törvényi meghatározásának kiegészítésére, addig az Oslo Kézikönyv az innováció (technológiai innováció) körét értelmezi, megállapításai a K+F-re nem alkalmazhatóak.<sup>47</sup>

## 2.4 A kutatás-fejlesztés egyes típusai és azok elhatárolása

A KFI tv alapján (illetve korábbi tevékenységek vizsgálata esetén a tevékenység végzése idején irányadó törvény szerint) a kutatás-fejlesztés magában foglalja az alapkutatót, alkalmazott kutatót és kísérleti fejlesztést. Tartalmilag lényegében megegyezik a KFI tv fogalomrendszere a Frascati Kézikönyv definícióival. A kutatás-fejlesztés meghatározásakor azonban minden esetben a KFI tv rendelkezései az irányadók, a Frascati Kézikönyv definícióinak és további értelmezéseinek az idézése csupán a jobb tájékozódást szolgálja.

### *Alapkutató*

A KFI tv értelmében az alapkutató olyan felfedező jellegű kísérleti vagy elméleti munka, amelyet elsősorban jelenségek, tapasztalatok és megfigyelések megértéséhez szükséges új ismeretek megszerzésének érdekében folytatnak anélkül, hogy kilátásba helyeznék azok gyakorlati alkalmazását vagy felhasználását.<sup>48</sup>

A Frascati Kézikönyv szerinti alapkutató fogalma tartalmilag megegyezik a KFI tv fogalmával. Az alapkutató kísérleti vagy elméleti munka, melynek elsődlegesen a célja alapvető jelenségekkel, megfigyelésekkel kapcsolatos új tudás megszerzése, anélkül, hogy az eredmények gyakorlati alkalmazását, hasznosítását kilátásba helyeznék.<sup>49</sup>

A Frascati Kézikönyv szerint az alapkutató abból a célból elemző tulajdonságokat, struktúrákat és kapcsolatokat, hogy hipotéziseket, elméleteket állítson fel, vagy törvényszerűségeket állapítson meg és ezeket igazolja. Fontos azonban kiemelni, hogy nincs gyakorlati hasznosítása, mivel a kutatót végző adott esetben nem is tudja, hogy a kutatás eredményének milyen lehetséges gyakorlati alkalmazási területe lehet. A kutatási eredményeket általában nem adják

---

<sup>46</sup> KFI törvény 3. § 6. pont

<sup>47</sup> Kfv.V.35.288/2013/4. Kúria mint felülvizsgáló bíróság végzése

<sup>48</sup> KFI tv. 3. § 1.

<sup>49</sup> 2.25 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

el, hanem tudományos publikációkban jelentetik meg.<sup>50</sup>

Alapkutatás esetén a kutatónak nagyfokú szabadsága arra, hogy saját maga állapítsa meg a kutatás célkitűzését. Alapkutatásokat általában a felsőoktatásban és meghatározott esetekben a kormányzati szektorban végeznek. Az alapkutatás tehát elsődlegesen új ismeretek megszerzésére irányul azzal, hogy számos jövőbeli probléma megoldására alkalmas és felhasználható lehet. A vállalkezési szektorban is előfordul, hogy végeznek alapkutatásokat, de ezeknek rövid távon nem várható a kereskedelmi hasznosításuk. Ennek sajátos esete az ún. célzott alapkutatás (oriented basic research). Például energia megtakarításra vonatkozó technológiák fejlesztése alapkutatásnak minősülhet, amennyiben nincs kilátásba helyezve annak gyakorlati alkalmazása. Ugyanakkor az ilyen típusú projektek specifikus céllal rendelkeznek; specifikusan energia megtakarításra irányulnak.<sup>51</sup>

A célzott alapkutatást a Frascati Kézikönyv szerint el kell különíteni a tiszta alapkutatástól. A tiszta alapkutatást az adott ismeretanyagban való előrelépés érdekében használják, anélkül, hogy bármilyen gazdasági, társadalmi előnyt várnának el, vagy valamilyen gyakorlati probléma megoldására használnák, vagy az alkalmazási területért felelős szektorba transzferálnák. Ezzel szemben a célzott alapkutatást azzal az elvárással végzik, hogy széleskörű új ismeretanyagot eredményezzen, mely alapul szolgálhat más azonosított aktuális vagy várható jövőbeli problémák, lehetőségek megoldására.<sup>52</sup>

#### *Alkalmazott kutatás*

A KFI tv rendelkezése szerint az alkalmazott kutatás tervezett kutatás vagy célzott vizsgálat, amelynek célja új ismeretek, tudás és szakértelem megszerzése új termékek, eljárások, technológiák vagy szolgáltatások kifejlesztéséhez, vagy a létező termékek, eljárások vagy szolgáltatások jelentős mértékű továbbfejlesztésének elősegítéséhez.<sup>53</sup>

A Frascati Kézikönyv szerint az alkalmazott kutatás eredeti vizsgálat új tudás megszerzése érdekében. Ugyanakkor elsődlegesen specifikus gyakorlati célkitűzések megvalósítására irányul.<sup>54</sup>

A Frascati Kézikönyv meghatározása alapján alkalmazott kutatás az alapkutatás eredményeinek lehetséges hasznosítását, vagy valamely előre kitűzött cél eléréséhez új módszerek vagy eljárások meghatározását szolgálja.<sup>55</sup> E kutatás bizonyos konkrét problémák megoldása érdekében egyaránt kiterjed a meglévő tudományos ismeretanyag számbavételére és annak céltudatos bővítésére.

Az alkalmazott kutatással szembeni elvárás, hogy annak eredményei közvetlenül csak egyetlen vagy korlátozott számú termék, eljárás, módszer vagy rendszer esetében legyenek lehetségesen hasznosíthatók. Az új tudás hasznosítása ezekben az esetekben a szellemi tulajdon védelmének

---

<sup>50</sup> 2.26. szakasz, Frascati Kézikönyv

<sup>51</sup> 2.27. szakasz Frascati Kézikönyv

<sup>52</sup> 2.28. szakasz Frascati Kézikönyv 2015

<sup>53</sup> KFI tv.3. § 2.

<sup>54</sup> 2.29. szakasz Frascati Kézikönyv

<sup>55</sup> 2.30. szakasz, Frascati Kézikönyv

eszközeivel (beleértve a titokban tartást) oltalmazható.<sup>56</sup>

*Alkalmazott kutatásnak minősült az a kutatás, amelyet biztosítási területen működő társaság árvízi eloszlások eddigittől eltérő új generációjának kidolgozása témában rendel meg. A két vizsgált árvízi öblözet lehatárolását az előző év kutatási anyagában szereplő digitális terepmodellek alapján végzik el, továbbá részletesen megvizsgálják az öblözeteket szegélyező folyószakaszok hidrológiai viszonyait, a kutatás központi része az öblözetek elöntésének hidraulikai modellezése és veszélytérképezése. Az elvégzett munkában újszerű elemként jelenik meg a projekt célkitűzése, elöntési hidraulikai modell bemenő adatainak meghatározása során alkalmazott módszerek, és a kapott eredményekben, amelyek összességében jelentős előrehaladást jelentenek a rendelkezésre álló tudományos ismeretekhez viszonyítva, mivel a modellépítés során szerzett tapasztalatok széleskörűen felhasználhatók más konkrét helyszínek árvíz-veszélyeztetettségi vizsgálatainál, másrészt a modellezés konkrét eredményei a helyszínek árvízvédelmének gazdaságosabb és biztonságosabb fejlesztését teszik lehetővé, az adózónál történő biztosítási-gazdasági jellegű felhasználáson túl.*

*Alkalmazott kutatásnak, és ezért kutatás-fejlesztésnek minősül az a kutatás, amelyet egy biztosításokkal foglalkozó cég földrengés veszélyeztetettség felmérése céljából rendel meg, ennek során meglévő információk elemzéséből, régebbi és új mérések eredményeiből származtatott adatokból ismert számítási módszerekkel állítják elő az új tudásanyagot képviselő veszélyeztetettségi adatokat, a számítások bemenő adatainak előállítás, valamint a magyarországi viszonyoknak, a kidolgozott adatoknak leginkább megfelelő megközelítési, számítási módszerek kiválasztása pedig jelentősen meghaladja a szokásos mérnöki tevékenység szintjét. Emellett a földrengés-szenáriók analízise olyan tudományos megfontolásokat kíván, amely szintén meghaladja a szokványos tevékenység szintjét, és nem nyilvánvaló az érintett területen csak az alapvető tudományos ismeretanyagában és technikáiban jártas szakember számára.*

Közvetetten és különösen hosszabb távon természetesen lehetséges, hogy a korlátozott hasznosítási perspektívájú alkalmazott kutatási eredmények lehetővé tesznek más hasznosításokat is. Előfordul az is, hogy az alkalmazott kutatás melléktermékeként – azaz nem annak a tervezett megismerési folyamatnak a keretében, amelyre az eredeti kutatást tervezték – olyan eredmény jön létre, amelynek hatása jóval túlmutat az eredeti alkalmazott kutatási eredményeken és célkitűzéseken. Valójában mindkettő nagyon fontos és lényeges gazdasági – ún. tovagyrűző – hatás (az alapkutatásoknak is vannak tovagyrűző hatásai).

*Alkalmazott kutatásnak minősül például a társadalomtudományok területén az a projekt, amely egy adott iparágban a szakemberektől elvárható kompetenciák és a versenyképesség között húzódó összefüggések feltárására törekszik. Azonosítja azon kompetenciacsoportokat, amelyek az adott iparág versenyképességét befolyásolják; majd a kompetenciacsoportokra fókuszáló oktatásmódszertan kifejlesztését is végrehajtja. A projekt kiinduló hipotézise, hogy bizonyos kompetenciák és az adott ipari ágazat versenyképessége között pozitív korreláció van. Ha a munka ezen feltételezés igazolását tűzi ki célul, akkor beszélhetünk alkalmazott kutatásról, hiszen új ismeretek megszerzését tűzték ki célul. Amennyiben az így nyert információkat összesítve és felhasználva új eljárások megtervezése és kidolgozása is megvalósul, például egy pilot oktatás lebonyolítása, értékelése, eredményeinek visszacsatolása keretében, akkor már kísérleti fejlesztésről is beszélhetünk.*

*Alkalmazott kutatásnak tekinthető az a tevékenység, amelynek célja speciális lakossági hitelportfolió értékelésére alkalmas modell létrehozása, amely figyelembe veszi a pénzügy-gazdasági válság következtében az ügyfelek viselkedésének és vissza nemfizetési rátájának változásait. A kutatás hipotézise arra az ellentmondásra épül, hogy hitelkihelyezés előtt kizárólag az ügyfél jelentkezési mutatóit bírálják el és a viselkedési mutatókat nem veszik figyelembe, holott több mint 50%-os mértékű lehet a viselkedési scoring modell megkülönböztető ereje a jelentkezési mutatókkal szemben, így nem lehet jelentős megkülönböztető erejű adóminősítési rendszert kialakítani új/viselkedési scoring típusú változók felhasználásával. A kutatás során három létező módszertant vizsgálnak, amelyek az adóminősítő rendszerek kialakítására vonatkoznak, ezek közül a lineáris regressziót választották, a modell ellenőrzésére pedig egy alternatív döntési fa modellt hoznak létre. A kutatás eredményeként három modell jön létre, amely alapján megbízhatóbban lehet megkülönböztetni a hitellel rendelkező ügyfeleket. A kutatás újszerűsége, hogy nem a hagyományos klasszikus scorecardok és jelentkezési változók alapján próbálta feloldani a tudományos bizonytalanságot, hanem eddig a hitelezésben nem használt modelleket is igénybe vesz.*

<sup>56</sup> 2.31 szakasz Frascati Kézikönyv 2015

## *Kísérleti fejlesztés*

A KFI tv alapján a kísérleti fejlesztés a meglévő tudományos, technológiai, üzleti és egyéb vonatkozó ismeretek és szakértelem megszerzése, összesítése, megosztása, alkalmazása és felhasználása új, módosított vagy javított termék, eljárás vagy szolgáltatás terveinek létrehozása vagy megtervezése céljából.

A KFI tv 3. § 7. pontja értelmében kísérleti fejlesztésnek minősülhetnek:

- az új termékek, eljárások és szolgáltatások fogalmi meghatározását, megtervezését és dokumentálását célzó tevékenységek;
- olyan tevékenységek, melyek magukban foglalják tervezeteket, tervrajzokat, tervek és egyéb dokumentációk előállítását is, feltéve, hogy azokat nem kereskedelmi felhasználásra szánják;
- a kereskedelmi felhasználásra nem kerülő prototípusok elkészítése;
- a kereskedelmileg felhasználható prototípusok és kísérleti projektek kifejlesztése abban az esetben, ha a prototípus szükségszerűen maga a kereskedelmi végtermék, és előállítása túlságosan költséges ahhoz, hogy az kizárólag demonstrációs és hitelesítési céllal történjen;
- a termékek, eljárások és szolgáltatások kísérleti gyártása és tesztelése, feltéve hogy azokat nem lehet felhasználni vagy átalakítani úgy, hogy azok ipari alkalmazásokban vagy kereskedelmileg hasznosíthatóak legyenek.

A kísérleti fejlesztésbe még akkor sem tartoznak bele azok a szokásos, időszakos vagy rutinszerű változtatások, amelyeket termékeken, gyártósorokon, előállítási eljárásokon, létező szolgáltatásokon és egyéb folyamatban lévő műveleteken végeznek, ha e változtatások fejlesztésnek minősülnek, illetve ha e változtatások az adott termék, eljárás, folyamat vagy szolgáltatás fejlődését is eredményezik.<sup>57</sup>

A Frascati Kézikönyv értelmezésében a kísérleti fejlesztés módszeresen végzett tevékenység, mely a kutatásból és gyakorlati tapasztalatból szerzett ismeretanyagból merítve, és új tudást eredményezve új termékek és új eljárások bevezetésére, valamint a már meglévő eredmények továbbfejlesztésére törekszik.<sup>58</sup>

A kísérleti fejlesztés olyan tevékenységként határozható meg, amelynek célja a kutatás során szerzett ismeretek gyakorlati alkalmazással alakítása, beleértve a tesztelési és értékelési célú tevékenységeket is.

*Kutatás-fejlesztésnek minősül például az a projekt, amelynek célja egy vállalatnál korábban működő ösztönző rendszer feltérképezése, majd új juttatási rendszer kidolgozása újfajta értékelési szempontok figyelembevételével. Ilyen új szempont például a relatív mérőszámok alkalmazása a teljesítmény számításánál. Ezeknek a relatív mérőszámoknak a meghatározása jelenti azt a tudományos bizonytalanságot, amelyre a kutatás-fejlesztés keresi a megoldást. A megfelelő mérőszámok és az azokból felállított algoritmusok, hipotézis vizsgálatokon keresztül kerülnek kiválasztásra. A projekt során a kontroll csoport felállítására is szükség lehet, hogy a felállított több hipotézis vizsgálatára ezeken keresztül kerüljön sor. Így megtalálható a vállalati igényekhez legjobban illeszkedő megoldás. Amennyiben a felállított hipotézisekre épülő új juttatási rendszer és annak szoftveralkalmazása is*

<sup>57</sup> KFI tv. 3. § 7.

<sup>58</sup> 2.32. szakasz, Frascati Kézikönyv

*kifejlesztésre kerül, a tevékenység kísérleti fejlesztésnek tekinthető.*

*Egy gazdálkodástudományi témakörben a kísérleti fejlesztés nem megszokott kutatási kategória, hiszen ez a típusú kutatás elsősorban műszaki alkalmazásokban gyakori. Egyes esetekben azonban előfordulhat, hogy a tevékenység informatikai, műszaki jellegű feladat, gazdasági területen történő alkalmazással. Ilyen esetekben egy számítási módszer, illetve egy modell, amely önálló kutatás-fejlesztési tevékenység eredménye, besorolható a kísérleti fejlesztési kategóriájába. A tevékenységet bemutató dokumentumokban ilyenkor indokolt utalni arra, hogy a módszertan tervezése és közreadása megtörtént-e, amely a kísérleti fejlesztés definíció kritériuma. Ha a tanulmányban megtalálható a módszer elméletének bemutatása, a feladatra való alkalmazás módszerének levezetése, majd a módszertan részletes leírása is, azok ezen az alkalmazási területen a prototípusnak feleltethetők meg. Ilyen esetekben a tevékenység és a kutatás eredménye a szolgáltatás jelentős javítását, továbbfejlesztését szolgálja.*

*A laboratóriumi kísérletek során lényegtelennek tűnő, vagy ki sem derülő dolgok a léptéknöveléssel komoly problémákat eredményezhetnek, amelyek a próbaüzemi gyártást nagy mértékben befolyásolhatják, ezekben az esetekben mérlegelés tárgya, hogy az adott problémát rutintevékenységgel oldják meg vagy olyan tevékenységgel, amely a tudományos ismereteket bővíti.*

A kísérleti fejlesztésnél is alapvető elvárás, hogy a végeredményt, és annak felhasználását tekintve jelenjen meg egyértelmű tudományos-technológiai bizonytalanság, azaz a fejlesztési folyamat és annak eredménye ne lineáris módon, egyetlen megoldást preferálva vezessen alkalmazáshoz – legyen benne valóban kísérletezés. Azoknak a módszereknek a használata, amelyek megközelítésükben kísérletezésen alapulnak – pl. genetikus algoritmus futtása, ismert algoritmusokkal futó szimuláció, optimalizációs eljárások stb. – önmagában nem jelenti azt, hogy kísérleti fejlesztés történik. Ha az alkalmazás rutinszerű, céljai bejártottak és ismertek – ilyen például az árvíz-, vagy időjárás-előrejelzés – akkor az nem kísérleti fejlesztés.

*A jelzett módszerek és további, nagy tudást igénylő tevékenységek is lehetnek ugyanakkor kísérleti fejlesztés részei, abban az esetben, ha a teljes projekt kísérleti fejlesztésnek minősíthető. Például termelés-optimalizációs feladatok megoldása, amennyiben azt a fejlesztési célt szolgálják, hogy – több változatban gondolkodva – milyen üzemszarnok épüljön fel, és hogyan legyen megszerveve az anyagáramlás, kísérleti fejlesztésnek tekinthető addig a pontig, amíg döntési alternatívák léteznek a tekintetben, hogy épüljön-e az iparágban szokásosnak tekinthetőhöz képest jelentősen újnak számító üzem vagy sem. Ebben az esetben fontos, hogy a felmerülő döntési alternatívák jelentősen különbözzenek az addig ismert megoldásoktól.*

*Kísérleti fejlesztés hagyományosan azokban az esetekben valósul meg, amikor egy új berendezést, új terméket terveznek meg és fejlesztenek ki. Pl. egy új, a korábbiaktól jelentősen különböző (vagy addig nem is létező) szerszámgép megtervezése és megépítése, vagy egy új, központi technológiára épülő termék felhasznált anyagainak, külső burkolatának, belső elrendezésének és felhasznált anyagainak kikísérletezése is kísérleti fejlesztés. Meglévő termék új burkolatának fejlesztéséhez kapcsolódhatnak tudományos-technológiai bizonytalanságok (pl. deformálódás hőmérséklet hatására, törés és annak veszélyessége, mérgező anyagok kibocsátása), így az kísérleti fejlesztésnek tekinthető.*

Egy bizonytalanságot feloldani kívánó kísérleti fejlesztés esetében is lényeges a tudományos, műszaki újszerűség.

*Az a fókuszcsoporthoz tartozó vizsgálat, amelyik kutatási módszerrel deríti ki, hogy melyik reklámarc lesz hatásosabb a termék reklámjában, nem tekinthető kísérleti fejlesztésnek, mert bár van bizonytalanság a végeredmény tekintetében, a munka eredményeként létrejövő újdonság tudományos-technológiai mércével nem értékelhető. Ugyanakkor, ha a fókuszcsoporthoz tartozó vizsgálat egy általánosabb ismeretszerzés része, hogy ti. milyen típusú arcokkal adhatók el jobban a termékek, a munka a célok figyelembevételére alapján ítéltető kísérleti fejlesztésnek, vagy kutatásnak. Ha ugyanis a létrejövő új összefüggést hatékonyabb reklámfilmek készítésére/készíttetésére használja maga a fejlesztő, akkor kísérleti fejlesztés történt, ha a cél csupán az új ismeret szerzése volt, közvetlen alkalmazási szándékok nélkül, kutatásnak is minősíthető.*

*A vélemények megismerésére törekvő különböző közvélemény-kutatások esetről esetre különbözőek. A rutinszerűen végrehajtott ismeretszerzés (politikai közvéleménykutatás, kereskedelmi médiában megjelenő*

*felmérés stb.) nem kutatás, és nem is kísérleti fejlesztés, módszereik első kifejlesztése tekinthető csak annak. Ha a módszeresen végrehajtott ismeretszerzés elsődleges célja tudományos-technológiai mércével (és nem a mindennapi szokásos felhasználás során) értékelhető összefüggések feltárása, akkor tekinthető kutatás-fejlesztésnek.*

## **Alapkutatás, alkalmazott kutatás és kísérleti fejlesztés elhatárolása**

A Frascati Kézikönyv szerint a kutatás-fejlesztés három kategóriájára tevékenység várható eredményének hasznosulása alapján lehet elhatárolni egymástól. A Frascati Kézikönyv szerint két fő kérdés mentén azonosítható egy K+F projektben, hogy a tevékenységek mely típusba tartoznak:

- Mennyi idő, míg a projekt hasznosítható eredményre vezet;
- Potenciálisan mennyire széles területen lehet hasznosítani a projekt eredményeit (alapkutatás esetében a legszéleskörűbb a potenciális hasznosítási terület).<sup>59</sup>

Egy adott szervezetben folytatott K+F esetében sem lehet egyértelműen minden esetben elválasztani egymástól a három típust. Mindhárom típusú K+F tevékenység folyhat ugyanabban az egységben, ugyanazzal a K+F személyzettel. Alapkutatás, alkalmazott kutatás és kísérleti fejlesztési tevékenységek továbbá akár egy projekten belül is előfordulhatnak. Az egyes típusok elkülönítése az egyes tevékenységek céljai alapján határozható meg.<sup>60</sup>

*Az építőiparban egy új alapanyag kifejlesztése esetén például alkalmazott kutatás lehet az olyan célzott tevékenység, mint az alapanyagok kötésének vizsgálata, kémiai reakciók elemzése, a legkedvezőbb anyagok vizsgálata, integrálhatósága, melyek révén új ismeretek szerezhetők, és azok felhasználhatóak új termékek, eljárások, technológiák kifejlesztéséhez. Ugyanakkor az alkalmazott kutatás eredményeire épülő új technológia ipari méretű alkalmazásához szükséges folyamatok elemzése, a tervezési paraméterek meghatározása, a tervezési program kidolgozása már a kísérleti fejlesztés kategóriájába esik.*

*Élelmiszergyártásban új technológiai eljárás kifejlesztése a hosszabb eltarthatóság érdekében szintén tartalmazhat alkalmazott kutatási és kísérleti fejlesztés elemeket. A csomagolótechnikai kutatások, a különböző anyagok kiválasztása és vizsgálata, hogy hogyan reagálnak hőhatásra, alkalmazott kutatásnak, míg a csomagolóanyag prototípusának létrehozása, a prototípus technológiai megfelelés vizsgálata, a laboratóriumi tesztek, tárolási próbák, üzemi gyártásra való adaptálhatóság, a vizsgálati eredmények dokumentációja kísérleti fejlesztésnek minősül.*

*Betegek kezelését folyamatosan változó adat- és kommunikációkezelést lehető tevő mesterséges intelligencia alapú kiértékelő, döntéstámogató rendszer kifejlesztése esetén az egészségügyi helyzetelemzés, az informatikai specifikáció, és az új algoritmus kifejlesztése alkalmazott kutatás, a működési modell elemzése és a prototípus fejlesztése kísérleti fejlesztésnek minősül.*

*A környezeti levegő állapotának vizsgálatára irányuló automatizált mintavételi rendszer fejlesztése esetén alkalmazott kutatásnak tekinthető a mintavételi és mérési módszertan kutatása, kísérleti fejlesztés pedig a prototípus kifejlesztése, tesztelése és a végleges validációja.*

## **2.5 A kutatás-fejlesztés saját tevékenységi körben való végzésének meghatározása, a saját tevékenységi körbe nem tartozó feladatok elhatárolása**

<sup>59</sup> 2.37 szakasz, Frascati Kézikönyv, 2015.

<sup>60</sup> 2.39 szakasz Frascati Kézikönyv

A kutatás-fejlesztést végző társasági adóalany adózók meghatározott feltételek teljesítése esetén különböző társasági adó kedvezményeket érvényesíthetnek.

A 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao. tv.) 7. § (1) bekezdés t) pontjában meghatározottak szerint az adózó adózás előtti eredményét csökkenti **a saját tevékenységi körben végzett alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés közvetlen költsége** a felmerülés adóévében, vagy - az adózó választása szerint, ha a költséget kísérleti fejlesztés aktivált értékeként (szellemi terméként) állományba veszi - legfeljebb az elszámolt értékcsökkenés összegéig az értékcsökkenés elszámolásának adóévében. **Nem csökkentheti** az adózó társasági adóalapját a **belföldi illetőségű adózótól, a külföldi vállalkozó belföldi telephelyétől** vagy a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti **egyéni vállalkozótól** közvetlenül vagy közvetve **igénybe vett kutatási és kísérleti fejlesztési szolgáltatás ellenértéke** alapján elszámolt közvetlen költséggel. Továbbá, az adózó nem csökkentheti az adózás előtti eredményt az említett költségből (ráfordításból) a fejlesztés céljára vagy a tevékenység költségei (ráfordításai) ellentételezésére a mérlegkészítés napjáig az adóhatóságtól igényelt, vagy az adóévben - **visszafizetési kötelezettség nélkül - kapott támogatás**, juttatás összegével, illetve - ha él a választási lehetőséggel - a támogatás, juttatás alapján az adóévi adózás előtti eredménye javára elszámolt bevétellel. Szintén figyelemmel kell lenni a Tao. tv. 7. § (17) - (18d) bekezdéseiben foglalt további feltételekre.

A társasági adóalap csökkentésének érvényesítése során az adózóknak tehát egy komplex feltételrendszer valamennyi elemét teljesíteniük kell, melyek közül az alapvető kritériumok:

- az adózó által végzett tevékenység kutatás-fejlesztésnek minősüljön;
- az adózó K+F tevékenységét a Tao. tv. 4. § 32. pontja szerinti saját tevékenységi körben végezze;
- az adózó a K+F tevékenységének a számviteli törvény alapján meghatározott közvetlen költségnek minősülő összeget veheti számításba, figyelemmel a Tao. tv. által meghatározott korlátokra.

Az SZTNH a K+F minősítési eljárások keretében a fenti kritériumok közül jogosult annak meghatározására is, hogy az adózó K+F tevékenységét saját tevékenységi körben végzi-e.

A Tao. tv. 4. §. 32. pontja értelmében a saját tevékenységi körben végzett K+F tevékenység:

- az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival a saját eredményére és kockázatára végzett K+F tevékenység,
- az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival más személy megrendelésére teljesített K+F tevékenység,
- a kutatásfejlesztési megállapodás alapján végzett (közös) kutatás-fejlesztési tevékenység.

### **2.5.1 Az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival a saját eredményére és kockázatára végzett K+F tevékenység**

Az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival a saját eredményére és kockázatára végzett K+F tevékenység alatt olyan tevékenységeket kell érteni, amelyeket az adózó saját elhatározásából, saját kezdeményezésére végez, és amelyeknek célja például az adózó saját termékeinek, szolgáltatásainak bővítése, megújítása, új eljárások, módszerek bevezetése, az alkalmazott munkafolyamatok egyszerűsítése, korszerűsítése vagy eredményességének javítása.



A saját eszköz fordulat alatt a Tao. tv. alkalmazásában olyan eszközöket kell érteni, amelyek az adózó rendelkezésére állnak, függetlenül a használat jogalapjától. Saját eszköznek minősülnek például azon eszközök, amelyek felett az adózó gyakorolja a tulajdonosi jogokat, de saját eszköznek tekinthetők az adózó által bérelt eszközök is. A saját alkalmazottakat tekintve a döntő ismérv nem a foglalkoztatás jogalapja vagy a munkaszerződés típusa, hanem a rendelkezésre állás. Saját alkalmazott lehet a határozatlan vagy határozott idejű munkaszerződéssel rendelkező, teljes vagy részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállaló, külföldi államból Magyarországra kiküldött, más cégtől kirendelt, esetleg munkaerő-kölcsönzés keretében kölcsönvett munkavállaló is.

Saját tevékenységi körben végezheti az adózó K+F tevékenységét akkor is, ha bizonyos részfunkciókat, tudományos ismereteket nem igénylő egyes funkciókat, - melyek az adózó kutatás-fejlesztési projektjének megvalósításához elengedhetetlenek, - az adózó nem saját maga végez, hanem más adózó vagy egyéb szervezet által nyújtott szolgáltatásként igénybe veszi, és ezek a tevékenységek az adózó szakmai ellenőrzése, irányítása, felügyelete mellett kerülnek ellátásra. Elengedhetetlen feltétel, hogy az adózó is végezzen saját eszközeivel és alkalmazottaival a saját eredményére és kockázatára olyan tevékenységet, mely önmagában is K+F tevékenységnek minősül.

*Egy mezőgazdasági társaság kutatás-fejlesztési projektje keretében egy új hántolási technológia kifejlesztését célozza. A kifejlesztésre kerülő technológiát a társaság saját üzleti céljaira kívánja hasznosítani. A projekt feladatok jelentős részét a társaság saját alkalmazottaival valósítja meg; a szükséges eszközöket saját maga szerzi be vagy bérelni fogja. A projekt megvalósításához a társaságnak malomipari szaktanácsadást is igénybe kell vennie külső szakértőktől, mert csak így tudja biztosítani, hogy a kutatás-fejlesztési feladatok szakmai lebonyolítását megfelelő hatékonysággal tudja elvégezni. A szakmai tanácsadással kapcsolatos feladatok nélkülözhetetlenek a kutatás-fejlesztési projekt megvalósításához, azonban önálló kutatás-fejlesztési tevékenységnek nem tekinthetők, és a szolgáltatást nyújtó sem tudna a Tao. tv. 7. § (1) t) pontja alapján adóalap kedvezményt érvényesíteni. Az alvállalkozó által elvégzett munka egyértelműen rutintevékenységnek minősül. Egy ilyen igénybevett szolgáltatás a Társaságnál saját tevékenységi körben végzett K+F tevékenységnek minősülhet.*

Nem minősülhet saját tevékenységi körben végzett K+F tevékenységnek az adózó saját K+F tevékenységéhez más társasági adóalanytól igénybe vett kutatás-fejlesztési szolgáltatása. Ebben az esetben figyelemmel kell lenni a Tao. tv. 7. § (1) t) pontjában foglaltakra, azaz belföldi társasági adóalanytól igénybevett K+F szolgáltatás ellenértéke alapján elszámolt költségeket a megrendelő adózó nem érvényesítheti csökkentő tételként társasági adóalapjában.

Ugyanakkor egy kutatóintézettől – amely nem minősül társasági adóalanynak - igénybe vett K+F szolgáltatás a megrendelő adózónál minősülhet saját tevékenységi körben végzett K+F tevékenységnek, amennyiben azok elengedhetlenül szükségesek a K+F projekt megvalósításához.

A saját eszközökkel és alkalmazottakkal a saját vállalkozási, gazdasági tevékenység korszerűsítésére, megújítására, bővítésére végzett K+F tevékenység kockázatait – például, hogy a K+F tevékenység eredménytelenül zárul – az adózó viseli.

A K+F tevékenység eredményeként létrejövő újítás az adózó tulajdonába kerül, jogában áll azt iparjogvédelmi oltalom vagy szerzői jogvédelem alá helyezni, hasznosítani, vagy azon más részére hasznosítási, illetve felhasználási jogot (licencia) biztosítani.

## 2.5.2 Az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival más személy megrendelésére teljesített K+F tevékenység

Az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival más személy megrendelésére teljesített K+F tevékenység alatt olyan K+F tevékenység értendő, amely nem a saját vállalkozási tevékenység keretében történő felhasználás, korszerűsítés céljából valósul meg, hanem a megrendelést teljesítő fél a K+F tevékenységet egy külső megrendelő részére, szerződés alapján, ellenérték fejében végzi.

A K+F tevékenység témáját, tárgyát, az elérendő célt a megrendelő fél határozza meg. A felek a megrendelés részleteit – többek között a munkáért járó ellenérték összegét – szerződésben rögzítik. A megrendelés eredményeként létrejövő új eljárással, termékkel, eredményességet javító módszerrel a megrendelő fél rendelkezik.

A megrendelésre végzett K+F tevékenység közvetlen költségének minősül minden olyan, a megrendelés teljesítése érdekében a tárgyévben felmerült költség, amely a megrendelésre végzett K+F egyes tevékenységeihez közvetlenül hozzárendelhető. A megrendelt K+F tevékenységek tekintetében a szolgáltatást végző fél jogosult a K+F tevékenység közvetlen költségeivel a társasági adóalapját csökkenteni, ugyanakkor a Tao. tv. 7. § (18) bekezdése értelmében a megrendelést teljesítő társaság sem csökkentheti az adóalapját azon K+F szolgáltatások közvetlen költségeivel, amelyeket belföldi illetőségű adózótól, külföldi vállalkozó belföldi telephelyétől vagy a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti egyéni vállalkozótól közvetlenül vagy közvetve vett igénybe.

A Tao. tv. 7. § (1) bekezdés t) pontjában foglaltaktól eltérően a belföldi illetőségű adózótól közvetlenül igénybe vett kutatási és kísérleti fejlesztési szolgáltatásra vonatkozóan az (1) bekezdés t) pontja szerinti csökkentést a megrendelő és a szolgáltatás nyújtója megosztottan is érvényesítheti a megrendelő és a szolgáltatást nyújtó közös írásbeli nyilatkozata alapján, összesen legfeljebb a szolgáltatás nyújtója által a 7. § (1) bekezdés t) pontja alapján érvényesíthető összegben.

Ennek feltétele, hogy a megrendelő és a szolgáltatást nyújtó az adóbevallás benyújtásáig írásbeli nyilatkozatban rögzítsék a szolgáltatás kutatási és kísérleti fejlesztési szolgáltatási minőségét, a szolgáltatás nyújtója által az (1) bekezdés t) pontja alapján érvényesíthető összeget, valamint ebből a megrendelő és a szolgáltatást nyújtó által figyelembe vehető összeget. A nyilatkozatban foglaltak valóságtartalmáért és teljesüléséért a megrendelő és a szolgáltatás nyújtója egyetemlegesen felel. E megosztás alá tartozó kedvezményt a kapcsolt vállalkozások felé nem lehet továbbadni.

*Az Info 2012 Nonprofit Kft. 2012-ben információtechnológiai K+F szolgáltatást nyújt megrendelőjének, az Info-Take Kft.-nek. A K+F szolgáltatás teljes bekerülési értékének kb. 40%-át teszik ki az Info 2012 Nonprofit Kft.-nél közvetlenül felmerült anyagjellegű, személyi jellegű költségek és az értékcsökkenési leírás. A Nonprofit Kft. a kutatás-fejlesztés lebonyolítása érdekében további 60 %-ban vesz igénybe egy másik társaságtól (Logical Team Kft.) közvetlenül kapcsolódó K+F szolgáltatásokat (pl. nem rutinszerű mérnöki tervezések, labor tesztek elvégzése, teszt eredményeinek kiértékelése).*

*Az Info 2012 Nonprofit Kft. – mint az Info-Take Kft. megrendelő részére K+F tevékenységet nyújtó társasági adóalany – a saját 40% mértékű közvetlen K+F önköltségével csökkentheti társasági adóalapját. A Logical Team Kft.-től igénybe vett K+F szolgáltatások (60 %-a) értékét nem veheti figyelembe adóalap-csökkentő tételként, mivel azt belföldi illetőségű adózótól vette igénybe.*

### 2.5.3 A kutatás-fejlesztési megállapodás alapján végzett (közös) kutatás-fejlesztési tevékenység

A KFI tv. 3. § 14. pontja szerint kutatás-fejlesztési megállapodás két vagy több vállalkozás, illetve vállalkozás és kutatóhely között létrejött olyan megállapodás, amelynek tárgya:

- a megállapodás szerinti termékre, eljárásra vagy szolgáltatásra vonatkozó közös kutatás-fejlesztés, valamint az ilyen kutatás-fejlesztés eredményeinek közös hasznosítása,
- ugyanazon részt vevő felek közötti korábbi megállapodás alapján végzett, a megállapodás szerinti termékre, eljárásra vagy szolgáltatásra vonatkozó közös kutatás-fejlesztés eredményeinek közös hasznosítása,
- a megállapodás szerinti termékre, eljárásra vagy szolgáltatásra vonatkozó közös kutatás-fejlesztés, az ebből származó eredmény közös hasznosítása nélkül,
- a megállapodás szerinti termékre, eljárásra vagy szolgáltatásra vonatkozó fizetett kutatás-fejlesztés, valamint az ilyen kutatás-fejlesztés eredményeinek közös hasznosítása,
- ugyanazon részt vevő felek közötti korábbi megállapodás alapján végzett, a megállapodás szerinti termékre, eljárásra vagy szolgáltatásra vonatkozó fizetett kutatás-fejlesztés eredményeinek közös hasznosítása, vagy
- a megállapodás szerinti termékre, eljárásra vagy szolgáltatásra vonatkozó fizetett kutatás-fejlesztés, az ebből származó eredmény közös hasznosítása nélkül.

A KFI tv. 3. § 3. pontjának alkalmazásában fizetett kutatás-fejlesztés: az egyik fél által végzett és egy finanszírozó fél által finanszírozott kutatás-fejlesztés, ahol a finanszírozó fél maga nem végez kutatás-fejlesztési tevékenységet.

A közös K+F projektek csak akkor minősülnek saját tevékenységi körben végzett K+F tevékenységnek (és jogosítanak fel az adózás előtti eredmény csökkentésére), ha megfelelnek a KFI tv szerint meghatározott kutatás-fejlesztési megállapodás definíciójában foglaltaknak.

A fentiek értelmében a kutatás-fejlesztési megállapodás alapján közösen végzett K+F tevékenység saját tevékenységi körében végzett K+F tevékenységnek minősülhet attól függetlenül, hogy annak eredményét a felek közösen hasznosítják-e vagy sem.

Szintén saját tevékenységi körében végzett K+F tevékenységének minősül a kutatás-fejlesztési megállapodás alapján végzett olyan tevékenység, ahol a **finanszírozó fél maga nem végez K+F tevékenységet** (fizetett kutatás-fejlesztés), csupán a felé kiszámlázott költségeket fizeti meg. Az alkalmazhatóság feltétele azonban, hogy **a K+F tevékenység kapcsolódik a finanszírozó fél gazdasági tevékenységéhez**. A társasági adóalap csökkentés alkalmazhatósága szempontjából ebben az esetben irreleváns, hogy a finanszírozó fél maga végez-e kutatás-fejlesztési tevékenységet, azonban az adózó vállalkozási, bevételszerző tevékenységéhez kapcsolódnia kell a finanszírozott K+F tevékenységnek. Ennek vizsgálatára – azaz, hogy a vizsgált tevékenység a vállalkozási, bevételszerző tevékenységéhez kapcsolódik-e – az SZTNH hatásköre nem terjed ki. Amennyiben a finanszírozott K+F tevékenység az adózó vállalkozási, bevételszerző tevékenységéhez nem kapcsolódik, akkor annak közvetlen költségével meg kell növelni az adózás előtti eredményt (nem elismert költség).<sup>61</sup>

---

<sup>61</sup> Tao tv. 8. § (1) bekezdés d) pont

A Tao. tv 7. § (17) bekezdése szerint a felsőoktatási intézmény, a Magyar Tudományos Akadémia, a központi költségvetési szervként működő kutatóintézet, továbbá bármelyikük által vagy közösen alapított kutatóintézet, kutatóhely, valamint a közvetlenül vagy közvetve többségi állami tulajdonban lévő gazdasági társaság formájában működő kutatóintézet és az adózó által írásban kötött szerződés alapján közösen végzett alap kutatás, alkalmazott kutatás vagy kísérleti fejlesztés esetén az adózó az (1) bekezdés t) pontjában foglaltak alkalmazásakor az ott meghatározott összeg háromszorosát, legfeljebb 50 millió forintot vehet figyelembe, amelynek a 19. § szerinti adókulccsal számított értéke az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések alkalmazásában az adóévben igénybe vett csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül. E rendelkezésben foglaltakat az Európai Unió tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes államnak a megfelelő szervezetére is alkalmazni kell.

*Az Ökotermekek Kft. természetes hatóanyagokat tartalmazó, mesterséges adalékanyagoktól és tartósítószerektől mentes étrend-kiegészítők, kozmetikumok, és környezetkímélő háztartási tisztítószer gyártásával, forgalmazásával foglalkozik. A kozmetikai termékcsoportba tartozó termékek kínálatának bővítése érdekében a társaság saját laboratóriumában két kutatási projekt van folyamatban (az „A” projekt célja öregedés gátló arc- és testápoló termécsalád, míg a „B” projekt célja napozás előtti és utáni védelmet biztosító termécsalád létrehozása), emellett a társaság kutatás-fejlesztési megállapodást köt a német anyavállalatával, a BioLine GmbH-val egy üzemanyag fogyasztást csökkentő, természetes eredetű adalékanyag kifejlesztésének finanszírozására.*

*Tekintettel arra, hogy a német céggel megkötött kutatás-fejlesztési megállapodás a magyar cég gazdasági tevékenységéhez – étrend-kiegészítők, kozmetikumok, és háztartási tisztítószer előállításához és forgalmazásához – nem kapcsolódik, függetlenül attól, hogy a magyar leányvállalatnak van-e K+F tevékenysége, a kutatás-fejlesztési megállapodás alapján kifizetett összegek társasági adózási szempontból nem minősülnek levonhatónak, azaz azok összegével meg kell növelni az adózás előtti eredményt (és természetesen adóalap-csökkentő tétel sem kapcsolódik hozzá).*

*A Zöldmező Kft. hidrokultúrás haszonnövények palántáinak értékesítésével, hidrokultúrás zöldségtermesztéssel és -értékesítéssel foglalkozik. A termelés során a magokat különböző szerves tartó közegekbe (kókuszrost, tőzeg) ültetik, majd a növényfajtának megfelelő összetételű tápoldatba helyezik. A társaság maga nem folytat K+F tevékenységet, de kutatás-fejlesztési megállapodást köt holland anyavállalatával egy olyan tartó közeg és tápoldat receptúra kifejlesztésére, amely a termelékenységet legalább 4%-kal növeli. Figyelembe véve, hogy a társaság a kutatás-fejlesztési megállapodás keretében egy olyan K+F tevékenység megvalósításához járul hozzá, amely a gazdasági tevékenységéhez kötődik, így annak közvetlen költsége, függetlenül attól, hogy a magyar társaság nem végez K+F tevékenységet, társasági adózási szempontból elismert költségnek tekintendő, továbbá annak összegével csökkenthető az adózás előtti eredmény is.*

### **III. FEJEZET: K+F minősítési eljárások**

Az Szt. 115/G. § g) pontja alapján az SZTNH feladat- és hatáskörébe tartozik a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása.

K+F minősítés három különböző eljárás keretében kezdeményezhető:

- projektminősítés,
- projektcsoport-minősítés, valamint
- szakértői vélemény iránti megkeresés útján.

Az egyes eljárások részletes szabályait az alábbiakban ismertetjük.

A releváns jogszabályok és azok rövidítései:

<b>Szt.</b>	a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény
<b>KFI tv.</b>	a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény
<b>R.</b>	az egyes tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése iránti eljárás részletes szabályairól szóló 332/2017. (XI. 9.) Korm. rendelet
<b>Díj R.</b>	a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése iránti eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 38/2017. (XI. 23.) NGM rendelet
<b>Ákr.</b>	az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény
<b>Pp.</b>	a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény
<b>AR</b>	az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény
<b>Iszt.</b>	az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény
<b>IM R.</b>	az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló 3/1986. (II. 21.) IM rendelet

### 3 Projektminősítési eljárás

A Hivatal kérelemre – kizárólag meg nem kezdett – projekt K+F szempontú minősítéséről hatósági jogkörben eljárva az érintettekre nézve kötelező erejű határozatot hoz.

#### 3.1 A projektminősítés általános szabályai

##### 3.1.1 A projektminősítési eljárás

KFI tv. 36. § (1) a) A Hivatal **kérelemre** minősíti a kérelemben megjelölt projektet abból a szempontból, hogy az annak tartalmát képező tevékenységek a KFI tv. 3. § 11. pontja szerinti **kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthetők-e**. A kutatás-fejlesztési tevékenység definíciója magában foglalja az alapkutatást, alkalmazott kutatást és kísérleti fejlesztést.

KFI tv. 36. §  
(2) – (3)

A projekt minősítésére vonatkozó eljárás keretében hozott határozat a kutatás-fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó **adó- és járulékkedvezmények érvényesítéséhez** használható fel. A kutatás-fejlesztési **támogatási rendszerben** a minősítési eljárás keretében hozott határozat akkor használható fel, ha a támogató a pályázati felhívásban lehetővé teszi.

*A kutatás-fejlesztési tevékenység minősítését bárki kérheti a Hivataltól. Közösen megvalósított projekt esetében, a konzorciumi partnerek bármelyike kérheti a minősítést, azzal, hogy a minősítés eredménye az egész projektre vonatkozik.*

*A minősítési határozat felhasználható a K+F célú adókedvezmények érvényesítése során, valamint a támogatási rendszerben a K+F tartalom alátámasztására.*

KFI tv. 37. §  
(1) a) és (2)

A projektminősítési eljárás tárgyát időtartamában pontosan meghatározott és **a kérelem benyújtását követően megkezdett projekt vagy projektrész** képezheti. A minősítés akkor kérelmezhető egy adott projekt egyes részeire, ha azok egyértelműen elválaszthatóak egymástól.

R 1. § (5)

A projektminősítés iránti kérelemben **a kérelmező egy adott projekt minősítését igényelheti. Egy projektnek minősül** egy adott kutatás-fejlesztési cél elérésére irányuló módszeres tevékenység, amely egy tudományos problémával vagy olyan tudományos problémák csoportjával foglalkozik, amelyeket egyetlen általános kutatási gondolat köt össze.

*A projektminősítési eljárás kizárólag jövőbeli projekt/projektrész minősítésére irányulhat. A kérelmező egy adott projekt/projektrész minősítését igényelheti a kérelemben.*

*A projekt fogalmát a KFI tv. 3. § 19. pontja tágran határozza meg: a projekt meghatározott kutatás-fejlesztési feladat vagy innovációs folyamat végrehajtására irányuló tevékenység az abban érdekeltek által meghatározott terv alapján.*

*A R. ennél specifikusabb projekt definíciót határoz meg: egy projektnek minősül egy adott kutatás-fejlesztési cél elérésére irányuló módszeres tevékenység, amely egy tudományos problémával vagy olyan tudományos problémák csoportjával foglalkozik, amelyeket egyetlen általános kutatási gondolat köt össze.*

*A közös kutatási gondolat akkor teljesül, ha megállapítható az egyes tevékenységek közötti műszaki, tudományos összefüggés, melyek mindegyike együttesen szükséges ahhoz, hogy a kitűzött K+F célt megvalósítsák. A minősítést azért szükséges projektalapon végezni, mivel a közös kutatási gondolat alapján lehet eldönteni, mennyiben mutat túl a technika állásán a projekt szerinti célkitűzés. A tudomány (technika) állásának vizsgálata a minősítési eljárás része. A projekt (projektrész) minősítése során a tudomány (technika) állásának figyelembevételével lehet meghatározni, hogy a kutatás-fejlesztési tevékenység valamilyen új ismeret létrehozását célozza-e meg, illetve olyan tevékenységet takar-e, amelynek eredménye lehet valamilyen új ismeretnek létrejötté.*

*A R. szerinti projekt fogalma eltérhet a támogatási rendszerben használt projekt definíciótól: előfordulhat, hogy a támogató egy adott időszakban megvalósított összes fejlesztést egyetlen projektnek tekinti támogatási szempontból, míg minősítési szempontból a támogatott tevékenység több projektet is magában foglalhat. Előfordulhat az is, hogy a támogató olyan tevékenységeket is támogat egy adott támogatási projekt keretében, melyek minősítés szempontjából már nem képezhetik a kutatási projekt részét, mert a kutatás megvalósításához ezek a tevékenységek nem szükségesek (például vásárokon való kiállítás, menedzsment feladatok, termelés előkészítése, stb.). A minősítési kérelem összeállításakor ezekre a különbségekre figyelemmel kell lenni, és a R. szerinti projekt definíció és célkitűzés alapján kell meghatározni és bemutatni a projektet.*

*A **projektrész** a projekten belüli olyan körülhatárolható egység, illetve tevékenységek sorozata, amely lehetővé teszi a kutatás-fejlesztési tevékenység megítélhetőségét. A Hivatal a projektminősítési eljárás során a jelen Útmutatóban részletezett alapvető fogalmi és tartalmi feltételek fennállása esetén projektként fogadja el a benyújtott projektrészre vonatkozó tervet is.*

*A projektminősítési eljárás során a projektrészek minősítése kiemelt jelentőséggel bír a több éven át húzódó projektek esetében. Projektrész meghatározása esetén a kérelmezőnek lehetősége nyílik meggyőződni olyan, a projektminősítési kérelem benyújtását követően elkezdett projekttartalmak kutatás-fejlesztési vonatkozásáról is, amelyek múltbeli előzményekkel rendelkeznek. Projektrész minősítése esetén fontos, hogy a kérelmező úgy határolja le az érintett tevékenységeket, hogy azok*

*mindegyike a kérelem benyújtását követően valósuljon meg, és ezek önálló egységet képezzenek a teljes projekten belül, valamint kutatás-fejlesztési céllal történjen a megvalósításuk. Lényeges továbbá, hogy a projektminősítési kérelemben a projektrész címén túl a teljes projekt címét és a teljes projekt K+F céljait és módszereit is ismertetni kell, mivel a résztvevők esetében a kutatás-fejlesztési tartalom megítélésének fontos része a teljes kutatás-fejlesztési tartalom áttekintése.*

- KFI tv. 38. § (1) Ha a projekt kutatás-fejlesztésnek minősül, a minősítés – kérelemre – kiterjed arra is, hogy
- a) meghatározza a projekt **alapkutatási, alkalmazott kutatási vagy kísérleti fejlesztési tevékenységeinek arányát** (a továbbiakban: *arány-meghatározás*);

*Az arány-meghatározásnak azért van jelentősége, mivel az európai uniós vagy hazai finanszírozású támogatási programok az eltérő K+F típusokhoz rendszerint más-más támogatási mértéket rendelnek, így jelentősége lehet annak, hogy a projekten belül milyen arányban szerepelnek alapkutatási, alkalmazott kutatási és kísérleti fejlesztési tevékenységek.*

*Az arány-meghatározás igénylése esetén szükséges bemutatni a projekten belül az egyes kutatás-fejlesztési lépéseket, és az adott K+F feladathoz rendelt költségek nagyságát. Ez a részletes lebontás elősegíti a minősítési határozat felhasználhatóságát a pályázati rendszerben.*

*A minősítési eljárásban a Hivatal a költségeket kizárólag az arány kiszámításához használja fel, egyéb szempontokat, mint például a költségek arányosságát nem vizsgálja.*

- b) az adott tevékenységet a kérelmező a Tao. tv. 4. § 32. pontja szerinti **saját tevékenységi körében végzi-e.**

*Lásd Útmutató 2.5. pontjában írtakat.*

- KFI tv. 38. § (5) Ha a Hivatal **jogerős határozatban kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősített valamely projektet**, a minősítésről szóló **határozat köti** a határozat felhasználásához kötődő eljárás során **az eljáró hatóságokat** annak megítélése tekintetében, hogy a tevékenység kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül-e.

*Amennyiben a Hivatal jogerős határozatában nyilatkozik arról, hogy a projekt kutatás-fejlesztésnek minősül, azt e jogszabály eltérő rendelkezéseit leszámítva más hatóságnak is ilyennek kell tekintenie.*

- KFI tv. 38. § (6) A projektminősítési eljárás keretében hozott határozat a hatóságra csak a projektnek a kérelemben foglaltakhoz képest **változatlan megvalósítása mellett kötelező.** Ha a projekt a kérelemben foglaltakhoz képest másképp valósul meg, a tevékenység az adó és járulékkedvezmények érvényesítése szempontjából, valamint a támogatási rendszerben a támogatás iránti kérelemben megjelölt K+F projekt K+F tartalmának igazolása



szempontjából új projektnek minősül, a minősítés hatálya pedig nem terjed ki rá.

R. 6. § (3)

A KFI tv. 38. § (6) bekezdésének alkalmazásában **a projekt változatlan megvalósításának minősül**, ha a R. 1. § (1) bekezdés *b), e), j), k)* és *l)* pontjaiban, valamint az 1. § (2) bekezdésének *b)* pontjában foglalt adatokban a projekt megvalósítása során változás következik be, azzal, hogy – az 1. § (1) bekezdés *e)* pontjának alkalmazásában – **a projekt megkezdésének valós időpontja és a minősítés iránti kérelemben megjelölt időpontja közötti eltérés nem lehet több 6 hónapnál.**

*Változatlan megvalósításnak minősül, ha a kérelemben kitűzött K+F célok elérésére irányuló tevékenységek lényeges elemekben nem változnak. Azaz a határozatban foglalt minősítés csak az abban bekövetkezett lényeges változásokig bírhat kötelező erővel. Ennek megfelelően a kutatási módszertan, a kitűzött célok elérését szolgáló mérföldkövek és munkaszakaszok szerint kell a projektet megvalósítani.*

*Nem szükségszerűen jelent tényállásváltozást, ha a projekt megvalósítása során a kérelemben leírtakhoz képest változik a projekt ütemezése vagy a projekt összköltsége. Az is előfordulhat a gyakorlatban, hogy egyes munkaszakaszok törlésre kerülnek és újak kerülnek meghatározásra.*

*Mivel a kutatás-fejlesztési tevékenység – a tevékenység jellegéből adódóan – magában hordozza a kitűzött cél elérésének bizonytalanságát, valamint a kutatás-fejlesztési tevékenység eredménytelenségét, így az eredmény elmaradása sem befolyásolhatja a projekt kutatás-fejlesztési tartalmát és a projekt utólagos megítélését.*

*A tudomány (technika) állásának a projekt időtartama alatt, vagy a projekt befejezését követő változása nem érinti a K+F minősítés hatályát. A tudomány (technika) állásának változása nem tekinthető a projekt – a kérelemben foglaltaktól – eltérő megvalósításának.*

*A R. tételesen is meghatározza, hogy melyek azok a kérelem szerinti adatok, melyek változása nem érinti a határozat kötőerejét, ezek az elbírálás alatt a hiánypótlás keretében is módosíthatók a R. 1. § (8) bekezdése alapján:*

- *képviselő neve, adatai,*
- *a projekt megkezdésének és várható befejezésének időpontja, azzal, hogy a projekt megkezdésének megjelölt időpontja nem lehet későbbi, mint a kérelem benyújtását követő egy év;*
- *a kérelmező vállalkozás méretbeli besorolása,*
- *az iparjogvédelmi aktivitásra és korábbi kutatás-fejlesztési tevékenységére vonatkozóan a kérelemben megadott információk*
- *a vezető kutatóra és a projekthez rendelt személyi állományra vonatkozó adatok*
- *a projekt költségeinek besorolása költségkategóriák szerint,*
- *a kérelem mellékletei, valamint*

- a vezető kutatón kívül a projektben részt vevő, további meghatározó személyek bemutatása.

*Ha azonban a megvalósítás során a kérelemben olyan adatok változnak, melyek módosítására - mint lényeges elemekben való változtatásra - a hiánypótlás esetén sem volt lehetőség, az a határozat kötőerejének elvesztéséhez vezethet. Így például, ha megváltozik a projektet megvalósító kérelmező, vagy módosulnak a projekt szerinti tevékenységek a kérelemben meghatározottakhoz képest.*

*Fontos, hogy a projekt megkezdésének valós időpontja és a minősítés iránti kérelemben megjelölt időpont közötti 6 hónapos eltérés szabályozására a technika állásában bekövetkező változás miatt került sor. Feltételezhető ugyanis, hogy a tényleges megkezdésig eltelt időszakban olyannyira megváltozik a technika állása, hogy a projekt már nem tekinthető újszerűnek.*

*Kétség esetén megkeresés alapján a Hivataltól szakértői véleményt adhat arra vonatkozóan, hogy a projekt változatlanul K+F-nek tekinthető-e.*

### 3.1.2 A kérelem tartalma

R. 1. § (1)

A projektminősítés iránti kérelemnek tartalmaznia kell:

- a) a **kérelmező nevét és székhelyét**, valamint a **kapcsolattartást** lehetővé tevő adatait és adószámát;

*Az adatokban történő változásról az eljárás időtartama alatt tájékoztatni kell a Hivatalt.*

- b) ha a kérelmező képviselővel jár el, a képviselő nevét és a kapcsolattartást lehetővé tevő adatait, mellékelve a képviseleti jogosultság igazolását;

*A kérelmező személyesen is eljárhat a Hivatal előtt az ügy bármely szakaszában, nincs képviseleti kényszer.*

*Szabadalmi ügyvivő – a rájuk vonatkozó jogszabály alapján – szabadalmi ügyvivői minőségben nem képviselheti a kérelmezőt K+F ügyekben.*

- c) a projektminősítés iránti kérelem tárgyát képező **projekt**, valamint – projektrész minősítése esetén – a minősített projektrész (a továbbiakban együtt: projekt) **címét**;

*Nincs érdemi megkötés, de a projekt címének célszerűen különböznie kell ugyanazon kérelmező korábbi projektjeinek címétől, és utalnia kell a megvalósítandó K+F tevékenységre. Ha mind a projekt, mind pedig a projektrész címe megadásra kerül, akkor ebben az esetben a minősítési eljárás, illetve a minősítő határozat kizárólag a projektrészre fog vonatkozni.*

d) a projekt **tudományági besorolását**;

*A projektet a következő kategóriák közé kell besorolni: természettudományok, műszaki tudományok, orvostudományok, mezőgazdasági tudományok, társadalomtudományok és humántudományok.*

*Amennyiben a projekt (projektrész) több tudományág esetében bír relevanciával, vagyis a kutatás-fejlesztési tartalom megítélése során több tudományág ismereteire van szükség, akkor valamennyi megjelölése szükséges.*

*Amennyiben a projekt tartalmaz információtechnológiai fejlesztési (így különösen szoftverfejlesztési) tevékenységeket is, akkor részletezni szükséges azt is, hogy ezek a tevékenységek önmagukban is tartalmazzanak-e K+F elemeket, illetve hogyan kapcsolódnak ezek a tevékenységek a projekthez, valamint hogyan segítik a projekt céljának elérését.*

*A kérelmező általi tudományági besorolás elsősorban adminisztratív, statisztikai célokat szolgál. Egy esetleges téves besorolásnak nincs semmilyen kihatása a minősítésre, de ugyanakkor a megfelelő besorolás elősegítheti a K+F tartalom azonosítását a vizsgálat során.*

e) a projekt megkezdésének és várható befejezésének időpontját (hónap pontossággal), azzal, hogy a projekt megkezdésének megjelölt időpontja nem lehet későbbi, mint a kérelem benyújtását követő egy év;

*Az egy éves objektív határidő a technika állásának változása miatt célszerűségi szempontokból került jogszabályi rögzítésre: habár tudományáganként eltérő lehet egy adott területen a technika állásának a változása, általánosságban valószínűsíthető, hogy egy év alatt meghaladottá válik a kérelemben kitűzött projekt cél.*

f) a **projekt összefoglalását**, ideértve – ahol értelmezhető – a projekttel kapcsolatos, **világviszonylatban mértékadó technika állásának ismertetését**, valamint a kutatás-fejlesztési célkitűzések, a kutatási módszertan és a projekt mérföldköveit és munkaszakaszait leíró ütemezés bemutatását;

*A K+F fogalmi eleme az újszerűség. Az újszerűség minden esetben az adott szakterület szerinti technika állásához képest határozható meg. A projekt összefoglalásakor tehát kiindulópontként minden esetben elengedhetetlen meghatározni a technika állását, azaz a projektben elérni kívánt célokhoz legközelebb eső megoldásokat.*

*A már létező, elérhető megoldásokhoz képest kell bemutatni műszaki, tudományos szempontból, hogy a projekt során elérni kívánt megoldás miben tér el az ismert megoldásoktól, és hogy a projekt révén keletkezett új ismeretek mennyiben jelentenek előrehaladást a rendelkezésre álló tudományos, műszaki ismeretekhez viszonyítva.*

*A technika állásához tartozik minden, ami a projekt kezdése előtt bárki számára hozzáférhetővé vált akár írásban, akár szóban, akár gyakorlatba vétel útján, vagy bármilyen más módon. Ebből következik, hogy a technika állásának vizsgálata csak világviszonylatban értelmezhető, hiszen a nyilvánosságra jutásnak nincsenek időbeli, térbeli korlátai, és nincs jelentősége annak, hogy külföldön vagy belföldön történt meg a nyilvánosságra jutás.*

*Előfordulhat különösen kísérleti fejlesztések során, hogy hasonló megoldást, terméket egy versenytárs már kifejlesztett, de az erre vonatkozó ismereteket a versenytárs üzleti titokként kezeli és nem nyilvánosak. Ebben az esetben elfogadható technika állásaként a kérelmezőnél végzett korábbi fejlesztések eredményei, melyhez képest a szóban forgó K+F projekt célkitűzései alapján új megoldás kifejlesztésére kerül sor.*

*Ehhez meg kell határozni a projekt megkezdésekor meglévő, a kitűzött célok elérését akadályozó tudományos, műszaki bizonytalanságot, amely részleges vagy teljes feloldásához az előirányzott kutatási-fejlesztési tevékenységekre szükség van. Be kell mutatni a projekt során elérni tervezett műszaki haladást, illetve részletezni szükséges az elérni kívánt új vagy továbbfejlesztett módszereket, valamint, hogy az adott műszaki területen már meglévő tudásszinthez képest milyen fejlődést hordozhat az új vagy továbbfejlesztett módszer.*

**g) megállapodás alapján, közös tevékenység keretében** megvalósított projekt esetén a felek által elvégezni tervezett feladatok megnevezését, azok projektbeli arányával és tervezett költségével;

*Közösen végzett K+F projekt esetében a minősítés elvégezhetősége érdekében nemcsak a kérelmező által elvégzett feladatokat, hanem a teljes projektet be kell mutatni részletezve a többi résztvevő által elvégzett egyes feladatokat.*

**h) annak megjelölését, hogy a kérelmező kéri-e a projekt** alapkutatási, alkalmazott kutatási és kísérleti fejlesztési arányainak meghatározását is (**arány-meghatározás**);

*Az arány-meghatározásnak különösen akkor lehet jelentősége, ha a kérelmező a Hivatal határozatát a támogatási rendszerben szeretné felhasználni, és a támogató az egyes K+F kategóriákhoz eltérő támogatási mértéket határoz meg. Ha kérelmező kéri az arány-meghatározást, akkor szükséges a projekt részfeladatokra történő lebontása oly módon, hogy egy részfeladat egy K+F kategóriának felel meg és elkülöníthető költségvonzata van. Enélkül az arányosítás nem végezhető el.*

**i) annak megjelölését, hogy a kérelmező kéri-e annak** megállapítását is, hogy a projekt keretében megvalósítandó, meghatározott tevékenységet a Tao. tv. értelmében **saját tevékenységi körben végzi-e**, és ha igen, az adott tevékenység ennek elvégzéséhez szükséges kiegészítő

jellemzését, ideértve a kérelmező által végezni kívánt tevékenység megjelölését, leírását, a kapcsolódó költségek bemutatását, valamint minden olyan iratot, amely alátámasztja, hogy az adózó a tevékenységet a saját eszközeivel és alkalmazottaival a saját eredményére és kockázatára fogja végezni; saját eszközeivel és alkalmazottaival más megrendelésére, vagy kutatás-fejlesztési megállapodás alapján közösen fogja végezni;

*Lásd Útmutató 2.5. pontjában írtakat.*

j) a kérelmező **vállalkozás méretbeli besorolására, iparjogvédelmi aktivitására** és korábbi kutatás-fejlesztési tevékenységére vonatkozó – a formanyomtatvány vagy az elektronikus űrlap szerinti – nyilatkozatokat;

*A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: KKV tv.) 3. §-a szerint kis- és középvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg. A vállalkozásméret meghatározásánál figyelembe kell venni a KKV tv. 4. és 5. §-ában meghatározott feltételeket is, ezen belül különösen a partnervállalkozás és a kapcsolódó vállalkozás adatait is. Ezeket az adatokat kizárólag statisztikai célokból kell megadni, a minősítésre, annak eredményére semmilyen hatással nincs.*

k) a **vezető kutató** megnevezését, munkaköri leírását és kutatási szakterületét, valamint a projekthez rendelt személyi állomány létszámát, iskolai végzettség szerinti bontásban;

l) a projekt **költségeinek** besorolását költségkategóriák szerint;

*Erre abban az esetben van szükség, ha a kérelmező arány-vizsgálatot is kér.*

m) a kérelem **mellékleteinek** felsorolását;

*A projektminősítés iránti kérelemhez benyújtott mellékletek - a képviselői jogosultság és a díjfizetés igazolásán kívül - csupán a kérelemben foglaltak értelmezését szolgálhatják.*

n) a projektminősítés iránti kérelemért, továbbá az arány-meghatározás és a saját tevékenységi körben végzett kutatás-fejlesztési tevékenység megállapítása iránti kérelemért fizetendő igazgatási szolgáltatási **díj megfizetésének igazolását**;

o) a kérelmező vagy a képviselő **aláírását**.

*Elektronikusan benyújtott kérelem esetén a kérelmet értelemszerűen nem kell aláírni.*

R. 1. § (2)

A projektminősítés iránti kérelem tartalmazhatja:

a) a projekt alapkutatási, alkalmazott kutatási vagy kísérleti fejlesztési arányainak kérelmező általi meghatározását (**arány-meghatározás**);

*A kérelmező általi aránymegosztás a Hivatalt a döntésében nem köti. A minősítés pályázati célú felhasználása esetén célszerű úgy meghatározni az egyes tevékenységeket és az ahhoz rendelt költségeket, ahogy a kérelmező a pályázatát benyújtani tervezi. Ugyanakkor fontos, hogy a projekt lebontása során a kérelemben csak a kutatáshoz szükséges K+F feladatok legyenek meghatározva. A pályázat szempontjából szükséges, de a kutatáshoz nem kapcsolódó feladatokat nem célszerű önálló tevékenységként feltüntetni, mert ezeket a részeket a Hivatal nem tudja figyelembe venni (pl. vásárokon való kiállítás, eszköz beszerzés, PR tevékenység, stb)*

b) a vezető kutatón kívül a projektben részt vevő, további meghatározó személyek bemutatását.

R. 1. § (3)

A minősítés iránti kérelemhez benyújtott **melléletek** – a képviseleti jogosultság és a díjfizetés igazolásán kívül – csupán a kérelemben foglaltak értelmezését szolgálják.

*Amennyiben a mellékletben foglalt információkat a határozat meghozatala során figyelmen kívül hagyták, erre a későbbi jogorvoslat során sem lehet hivatkozni.*

*Figyelembe véve a formanyomtatvány terjedelmi korlátait, a kérelem melléleteként bármely egyéb kiegészítő információ, ábra, egyéb alátámasztó dokumentáció benyújtható, mely elősegíti a projekt bemutatását és a minősítés elvégzését, mivel az fogalmilag nem értelmezhető.*

R. 1. § (4)

Az arány-meghatározás és a saját tevékenységi körben végzett kutatás-fejlesztési tevékenység megállapítása iránti kérelem csak a projektminősítés iránti kérelemben terjeszthető elő.

*Az arány-meghatározást és a saját tevékenységi körben végzett kutatás-fejlesztési tevékenység megállapítását csak az adott projekt kutatás-fejlesztési minősítésére irányuló kérelemben és a minősítés elvégzése mellett lehet kérni, azaz külön nincs lehetőség e vizsgálatok elvégzésére. Ha a Hivatal a projekt tárgyát képező tevékenységről határozatában azt állapította meg, hogy nem tekinthető kutatás-fejlesztési tevékenységnek, az arány-meghatározást és a saját tevékenységi körben végzett kutatás-fejlesztési tevékenység megállapítását nem végzi el.*

R. 1. § (6)

A projektminősítés iránti kérelemben csak olyan projekt minősítését lehet igényelni, amelyben **a kérelmező részt vesz. A projektminősítési kérelmet csak egy kérelmező nyújthatja be, együttes kérelem**

**benyújtásának nincs helye.** Kutatás-fejlesztési megállapodás alapján, közös tevékenység keretében megvalósított projekt esetén a minősítés kérdésében hozott döntés hatálya csak a kérelmezőre, valamint a kérelemben leírt, általa végzett tevékenységre terjed ki.

*Közösen megvalósított kutató-fejlesztő tevékenység esetén a kérelemben a teljes projektet be kell mutatni, tehát a konzorciumi tagok által végzett tevékenységeket is részletezni kell. A határozat azonban kizárólag a kérelmező nevére fog szólni, így amennyiben több résztvevő is fel kívánja használni a minősítést, akkor célszerű lehet külön-külön kérelem benyújtása. A kérelemben egyértelműen meg kell jelölni, hogy mely tevékenységeket végzi a kérelmező és mely feladatokat végzik a konzorciumi tagok. A kérelmezőnek tehát a minősíteni kívánt projektben legalább részben magának is részt kell vennie.*

R. 1. § (7) A projektminősítés iránti kérelem – a hiánypótlás kivételével – **nem módosítható.** A projektminősítés iránti kérelem a **hiánypótlás során** sem módosítható úgy, hogy a módosított kérelemben foglalt projekt a benyújtott kérelemben foglaltaktól **lényeges elemeiben** eltérjen.

*Lényeges elem nem változhat a kérelem benyújtása és annak elbírálása közötti időszakban.*

*Lényeges elem például, ha megváltozik a kérelmező, a projekt címe és a projekt tartalmát képező tevékenységek, valamint azok projekten belüli aránya. Ezekben az esetekben új kérelem benyújtása szükséges (feltételezve, hogy a projekt még nem kezdődött meg).*

R. 1. § (8) **Nem lényeges** elemekben való eltérésnek minősül, ha a R. 1. § (1) bekezdés b), j), k) és l) pontjaiban, valamint az 1. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt adatokban a hiánypótlás során változás következik be.

*Az alábbi elemek nem minősülnek lényeges változásnak, tehát ezek módosíthatóak akár hiánypótlás keretében is, akár attól függetlenül is, ha a kérelmező adataiban változás következik be:*

- *képviselő neve, adatai,*
- *a projekt megkezdésének és várható befejezésének időpontja, azzal, hogy a projekt megkezdésének megjelölt időpontja nem lehet későbbi, mint a kérelem benyújtását követő egy év;*
- *a kérelmező vállalkozás méretbeli besorolása,*
- *az iparjogvédelmi aktivitásra és korábbi kutatás-fejlesztési tevékenységére vonatkozóan a kérelemben megadott információk*
- *a vezető kutatóra és a projekthez rendelt személyi állományra vonatkozó adatok*
- *a projekt költségeinek besorolása költségkategóriák szerint,*
- *a kérelem mellékletei, valamint*
- *a vezető kutatón kívül a projektben részt vevő, további meghatározó személyek bemutatása.*

R. 14. § A minősítési kérelmet **el kell utasítani**, ha a projekt tárgya, célkitűzése

vagy megvalósításának módja **a közrendbe vagy a közerkölcsbe ütközik.**

*Nem tekinthető a megvalósítás közrendbe, közerkölcsbe ütközőnek pusztán azért, mert valamely jogszabállyal ellentétben áll. A kizárás elsősorban azokra az esetekre vonatkozik, amelyek zavargásokra, nyilvános rendbontásra buzdítanak, illetve bűncselekményhez vagy egyéb támadó magatartáshoz vezetnek (például levélbomba), faji vagy vallási diszkriminációra vagy obszcén témakörre vonatkoznak, de idetartoznak az általános társadalmi felfogást, valamint az emberi tisztességérzetet bántó találmányok is (például betörőszerszámok, kizárólag hamisítás céljait szolgáló berendezések).*

*Nem tartoznak ebbe a kategóriába azok a megoldások, amelyeknek eredeti rendeltetése nem közrendbe ütköző, még abban az esetben sem, ha antiszociális célokra is felhasználhatóak (például vadászfegyverek). Bizonyos esetekben lehet egy megoldásnak közrendbe és közerkölcsbe ütköző jellegű alkalmazása éppúgy, mint azokba nem ütköző alkalmazása. Például bezárt széfek kódjának megfejtését a betörő támadó jelleggel használja fel, a lakatos viszont nem támadó céllal, vészhelyzetben használja.*

### **3.1.3 A projektminősítési eljárás díja**

KFI tv. 39. § (4) A KFI tv. 36. § (1) bekezdés a) és a 38. § (1) bekezdése szerinti kérelemért jogszabályban meghatározott igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

Díj R. 3.§ (1)-(3) A projektminősítési eljárás díjai:  
A projektminősítési eljárás díja 83 000 forint.  
Az arány-meghatározás iránti kérelem díja 20 000 forint.  
A saját tevékenység megállapítása iránti kérelem díja 30 000 forint.

Díj R. 5.§ A díjfizetés módja: a projektminősítési eljárásért, az arány-meghatározás iránti kérelemért és a saját tevékenység megállapítása iránti kérelemért fizetendő díjakat a Hivatalnak a Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01731842-00000000 számú előirányzat-felhasználási keretszámlájára átutalással vagy készpénz-átutalási megbízás útján kell befizetni az azonosítási adatok (kérelmező neve és amennyiben képviselő jár el az ügyben, a képviselő neve is) és a rendeltetés (K+F minősítés) feltüntetésével.

*A kérelemhez mellékként csatolni kell a díjfizetés igazolását. Ezen a kérelmező neve, a jogcím (projektminősítési eljárás, arány-meghatározás, saját tevékenységi kör megállapítása) feltüntetése szükséges, továbbá a beazonosítást segíti, ha a projekt címe is feltüntetésre kerül.*



### **3.1.4 A projektminősítés iránti kérelem elektronikus úton való benyújtása**

- KFI tv. 41. § A projektminősítési eljárásban a Hivatal az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvény és a KFI törvény rendelkezései szerint biztosítja az elektronikus ügyintézését.
- R. 16. § (1) A projektminősítési eljárás során a beadványok elektronikus úton kizárólag a Hivatal által erre a célra rendszeresített elektronikus űrlap használatával nyújthatók be.
- R. 16. § (2) Az elektronikus ügyintézés lehetősége az egységes, személyre szabott ügyintézési felületen keresztül vagy közvetlenül a Hivatal internetes honlapján üzemeltetett elektronikus ügyintézési rendszeren keresztül érhető el.

*A Hivatal biztosítja a teljes körű elektronikus ügyintézés lehetőségét a K+F minősítési eljárásban. Gazdálkodó szervezetek, az ügyfél jogi képviselője, valamint közjogi jogalanyok elektronikus ügyintézésre kötelezettek, azaz kizárólag elektronikusan nyújthatják be kérelmüket.*

## **3.2 Hatósági eljárásra vonatkozó szabályok**

### **3.2.1 Az általános közigazgatási rendtartás szabályaitól eltérő szabályok alkalmazása a projektminősítési eljárásban**

A K+F minősítési eljárások háttérjogszabályát 2017. december 31-ig a Ket. képezte. A Ket. szabályainak alkalmazása szubszidiárius, azokat a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági eljárásokban csak akkor kellett alkalmazni, ha a KFI tv. eltérő szabályokat nem állapított meg. A Ket.-et – annak egyidejű hatályvesztésével – 2018. január 1-jével az Ákr. váltotta fel.

Az Ákr. hatálybalépése a Hivatal előtti eljárásokban több szempontból sajátos jogi helyzetet eredményezett:

– Az Ákr.-hez fűzött miniszteri indokolás egyértelműen kimondja, hogy az Ákr. a szellemi tulajdonnal összefüggő eljárásokra nem alkalmazandó, mivel azok nem tekinthetők hatósági eljárásoknak. A Hivatal értelmezésében ide értendő a K+F minősítési eljárás is.

– Az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény és a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi L. törvény (a továbbiakban: Ákr.-Kp. Módtv.) által a szellemi tulajdoni törvényekben végrehajtott módosítások alapján a szellemi tulajdoni eljárásokban – kiegészítő alkalmazási szabályként – mégis az Ákr. lett háttérjogszabályként alkalmazandó.

– Az Ákr.-Kp. Módtv. által végrehajtott módosítások alapján a Hivatalnak az Ákr. rendelkezéseit az adott ágazati törvényben – azaz a KFI tv-ben - meghatározott eltérésekkel és kiegészítésekkel kell alkalmaznia. Ez a megoldás – az Ákr. 8. § (2) bekezdésében foglalt tilalom feloldásával – bármely kérdésben eltérést enged a KFI tv. számára az Ákr. rendelkezéseitől.

A Hivatal tehát 2018. január 1-jétől az Ákr., és a KFI tv., valamint az ágazati jogszabályokban (R.) az Ákr. vonatkozásában megállapított kizárások, kiegészítések és eltérések alapján jár el. Az ezen a napon vagy azt követően indult és a megismételt eljárásokban tehát e szabályrendszer tekinthető irányadónak (míg az ezt megelőzően indult eljárásokban továbbra is a korábbi szabályrendszer szerint kell eljárni, tehát a Ket. és az ágazati jogszabályok együttesen alkalmazandók).

Az Ákr. és az ágazati jogszabályok együttes alkalmazásához a Hivatal segédletet dolgozott ki, mely elérhető a Hivatal honlapján:

<http://www.sztnh.gov.hu/hu/szakmai-oldalak/joggyakorlat/segedletek-az-akr-alkalmazasahoz-a-szellemi-tulajdonnal-osszefuggo>

Éppen ezért jelen Útmutatóban csak a releváns Ákr. szabályokat, valamint a KFI tv és a R. Ákr.- től való eltéréseit részletezzük.

- KFI tv. 39. § (1) A Hivatal minősítési eljárására az Ákr. rendelkezéseit a következő eltérésekkel és kiegészítésekkel kell alkalmazni:
- a) a kérelmet csak írásban, az e célra **rendszeresített formanyomtatványon vagy elektronikus úrlapon** lehet előterjeszteni,
  - b) a Hivatal a **tényeket az ügyfél nyilatkozatai és állításai alapján vizsgálja,**
  - c) az eljárásban - tájékoztatás kérése és annak teljesítése kivételével - kapcsolattartásnak csak **írásbeli,** valamint azonosításhoz kötött **elektronikus úton** van helye; tájékoztatás azonban nem kérhető és ilyen kérés nem teljesíthető rövid szöveges üzenet útján,
  - d) nem alkalmazandóak az Ákr.-nek a határozat közhírré tételére, az ügygondnokra, a sommás eljárásra, a költségmentességre és a végrehajtásra vonatkozó rendelkezései,
  - e) a projektminősítési eljárás **ügyintézési határideje harminc nap,**
  - f) a projektcsoport-minősítési eljárásban az egyes kijelölt projektek vizsgálatára és ezzel egyidejűleg a projektcsoport minősítésére vonatkozó ügyintézési határidő az egyes kijelölt projektekre vonatkozó külön kérelem benyújtását követő hatvan nap.

- KFI tv. 39. § (5) A minősítési eljárások magyar nyelven és – az Ákr. 20. § (3) bekezdése szerinti esetben – nemzetiségi nyelven folynak, **a kérelmet magyar nyelven** és – az Ákr. 20. § (3) bekezdése szerinti esetben – nemzetiségi nyelven kell benyújtani. **A kérelem mellékleteként idegen nyelvű beadványokat is be lehet nyújtani,** a Hivatal azonban – határidő tűzésével – magyar nyelvű fordítás benyújtását írhatja elő. Hitelesített fordítás benyújtása csak akkor írható elő, ha alappal vonható kétségbe a fordítás pontossága vagy a külföldi okiratban foglaltak valóságosága.

*A kérelmet tehát mindenképpen magyar nyelven kell összeállítani. Értelmszerűen, ha vannak olyan idegen nyelvű szakszavak, melyeket az adott szakmai, tudományos terület képviselői általánosan bevett kifejezésként használnak, azok lefordítása célszerűtlen, idegen nyelven is megfelelő (pl. IoT, cloud). Mellékletként idegen nyelvű dokumentumok is benyújthatók, ha azok alátámasztásként szolgálnak és segítik a tevékenység megértését, továbbá vannak benne olyan részlet információk, melyeknek a lefordítása a műszaki nyelvezet miatt szintén célszerűtlen lenne.*

- KFI tv. 39. § (6) Ha a minősítési eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfél kéri, a kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül a Hivatal értesíti
- az ügy iktatási számáról, az ügyintéző nevééről és hivatali elérhetőségéről,
  - az eljárás megindításának napjáról, az ügyintézési határidőről, az ügyintézési határidőbe nem számító időtartamokról, a Hivatal eljárási kötelezettségének elmulasztása esetén követendő eljárásról,
  - az iratokba való betekintés és nyilatkozattétel lehetőségéről, és
  - arról, hogy kérelme a szükséges adatainak kezeléséhez és belföldi jogsegély céljából történő továbbításához való hozzájárulásnak minősül.

### 3.2.2 Az iratbetekintés szabályai

- Ákr. 33. § (1) Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában és annak befejezését követően is betekinthez az eljárás során keletkezett iratba.
- Ákr. 33. § (3) Harmadik személy akkor tekinthez be a személyes adatot vagy védett adatot tartalmazó iratba, ha igazolja, hogy az adat megismerése joga érvényesítéséhez, illetve jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettsége teljesítéséhez szükséges.
- Ákr. 27. § (2)-(3) A hatóság gondoskodik arról, hogy **a törvény által védett titok (a továbbiakban: védett adat)** ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és a **személyes adatok védelme biztosított** legyen. A hatóság az eljárása során annak lefolytatásához – jogszabályban meghatározott módon és körben – megismerheti azokat a védett adatokat, amelyek eljárásával összefüggnek, illetve amelyek kezelése az eljárás eredményes lefolytatása érdekében szükséges.

*A Ket.-tel szemben, amely a védett adat fogalmát a Ket. 172. § l) pontjában tételesen meghatározott törvény által védett titkok és a Ket. 172. § g) pontjában – példalozó jelleggel felsorolt – hivatás gyakorlásához kötött titkok összességéként határozta meg, az Ákr. fenti bekezdése – ezt a kötelességet megszüntetve – lényegében törvény által védett valamennyi titkot védett adatként rendeli kezelni és ekként szabályozza.*

*Ide tartozik minden olyan adat, amelynek megismeréséhez, felhasználásához, kezeléséhez törvény speciális követelményeket állapít*

*meg, ily módon védve az adat titokban tartásához fűződő érdeket. Ez azonban érdemi változást annyiban nem eredményez, hogy a Ptk. 2:46. § a magántitok egyik fajtájaként védelemben részesíti a levél- és üzleti titok mellett a hivatásbeli titkokat. Így megállapítható, hogy a hivatás gyakorlásához kötött azon titok, amelyeket törvény nem minősít valamely speciális titokfajtának, szintén törvény által védett titoknak minősül, így a Ptk. alapján védett adat.*

*A törvény által védett titkok körébe tartoznak tehát*

*a) a minősített adatok védelméről szóló törvény szerinti minősített adatok, és*

*b) az egyéb védett adatok:*

*- a Ptk. 2:46. §-a szerinti magántitok, így a levéltitok,*

*- az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény 1. §-a szerinti üzleti titok (és ezen belül a know-how),*

*- a hivatásbeli titok (pl. az orvosi, titok, gyónási vagy másként lelkesi-egyházi titok, ügyvédi, közjegyzői és konzuli titok) és*

*- az egyes ágazati jogszabályokban nevesített egyéb speciális titokfajták (pl. bank-, biztosítási, értékpapír- és pénztártitok, statisztikai titok, adótitok stb.).*

*Az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény határozza meg az üzleti titok fogalmát: **üzleti titok** a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó, titkos – egészben vagy elemeinek összeségéként nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető –, ennél fogva vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja. **Védett ismeret (know-how)** az üzleti titoknak minősülő, azonosításra alkalmas módon rögzített, műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeret, megoldás, tapasztalat vagy ezek összeállítása.*

*A **személyes adat** fogalmát az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény határozza meg: a törvény 3. §-a értelmében személyes adat az érintettre vonatkozó bármely információ. Az általános adatvédelmi rendelet (2016/679 EU rendelet) értelmében személyes adat az azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható*

Ákr. 34. §

Nem lehet betekinteni a döntés tervezetébe. **Nem ismerhető meg** az olyan irat vagy az irat olyan része, amelyből következtetés vonható le valamely **védett adatra** vagy olyan **személyes adatra**, amely megismerésének törvényben meghatározott feltételei nem állnak fenn, kivéve, ha az adat – ide nem értve a minősített adatot – megismerésének hiánya megakadályozná az iratbetekintésre jogosultat az e törvényben biztosított

jogai gyakorlásában. A Hivatal a kérelem alapján az iratbetekintést biztosítja – az eljárás befejezését követően is –, vagy azt végzésben elutasítja.

Ákr. 33. § (5) Ha törvény a döntés nyilvánosságát nem korlátozza vagy nem zárja ki, az eljárás befejezését követően a személyes adatot és védett adatot nem tartalmazó véglegessé vált határozatot, valamint az elsőfokú határozatot megsemmisítő és az elsőfokú határozatot hozó hatóságot új eljárásra utasító végzést bárki korlátozás nélkül megismerheti.

### 3.2.3 Visszautasítás

Ákr. 46. § (1) a) A Hivatal a kérelmet visszautasítja, ha az eljárás megindításának jogszabályban meghatározott feltétele hiányzik, és e törvény ahhoz más jogkövetkezményt nem fűz.

Ákr. 46. § (2) A Hivatal a kérelmet visszautasíthatja, ha azt nem az előírt formában terjesztették elő. Ha a kérelmező a kérelmét öt napon belül az előírt formában ismételt előterjeszti, a Hivatal az eljárást teljes eljárásban folytatja le, azzal, hogy a kérelmet az eredeti benyújtáskor előterjesztettnek kell tekinteni, de az ügyintézési határidőt az ismételt benyújtást követő naptól kell számítani.

### 3.2.4 Az eljárás megszüntetése

Ákr. 47. § (1) b), d) A Hivatal az eljárást megszünteti, ha:  
- a kérelmező ügyfél a hatóság felhívására nem nyilatkozik, és ennek hiányában a kérelem nem bírálható el, és az eljárást hivatalból nem folytatja,  
- az ügyfél nem tesz eleget eljárási költség előlegezési kötelezettségének.

*A Hivatal tehát megszünteti az eljárást, ha hiánypótlási felhívásra az ügyfél nem válaszol és a kérelem enélkül nem bírálható el, vagy ha a hiánypótlási felhívás ellenére nem fizeti be az igazgatási szolgáltatási díjat.*

## 3.3 A részletes vizsgálat szabályai

### 3.3.1 Alaki vizsgálat

R. 2. § (1) A Hivatal a projektminősítés iránti kérelmet – a következő sorrendben – megvizsgálja abból a szempontból, hogy  
a) megfizették-e az igazgatási szolgáltatási díjat;  
b) a kérelem kielégíti-e az R. 1. §-ban, valamint – elektronikus benyújtás esetén – a R. 16-19. §-ban meghatározott alaki követelményeket.

*Az alaki vizsgálat során figyelemmel kell lenni például a következőkre:*

- *a kérelem kizárólag rendszeresített formanyomtatványon/úrlapon nyújtható be,*

- *az aránymeghatározás és a saját tevékenység megállapítása iránti kérelem külön nem, csak a minősítési kérelem részeként terjeszthető elő,*
- *kérelmezőnek a megjelölt projektben részt kell vennie,*
- *egy kérelemben csak egy projekt terjeszthető elő, és egy kérelmező lehet, együttes kérelemnek nincs helye,*
- *gazdálkodó szervezet, jogi képviselője, közjogi alany kizárólag elektronikusan, elektronikus úrlapon nyújthatja be kérelmét.*

R. 2. § (2)

Ha a projektminősítési eljárásban nem fizették meg az igazgatási szolgáltatási díjat, a kérelmezőt – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – fel kell hívni **a hiány nyolc napon belül történő pótlására és ennek igazolására**. A vizsgálat nem kezdhető meg addig, amíg az igazgatási szolgáltatási díj megfizetését a kérelmező nem igazolta.

R. 2. § (3)

Ha a minősítés iránti kérelem nem felel meg az alaki követelményeknek, a kérelmezőt – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – fel kell hívni a hiányok nyolc napon belül történő pótlására, vagy – ha a minősítés iránti kérelem az R. 1. § (6) bekezdésének nem felel meg *(azaz több projekt egy kérelemben történő minősítését kéri a kérelmező)* – arra, hogy jelölje meg azt a projektet, amelynek a minősítését kéri. A projektminősítés iránti kérelmet el kell utasítani, ha a hiánypótlás, illetve a kérelmező nyilatkozata ellenére sem elégíti ki a vizsgált követelményeket. Ha – erre vonatkozó felhívás esetén – a kérelmező megjelöli a kérelemben foglalt egyik projektet, az érdemi vizsgálat csak erre a projektre terjed ki.

### 3.3.2 Érdemi vizsgálat

- R. 3. § (1) – (2) Ha a projektminősítés iránti kérelem megfelel az alaki vizsgálat feltételeinek, a Hivatal a projektminősítés iránti kérelmet megvizsgálja abból a szempontból, hogy
- a) nem kell-e elutasítani a 14. § alapján *(azaz a projekt tárgyának vagy célkitűzésének közrendbe vagy közerkölcsbe való ütközése alapján – lásd 3.1.2. pont)*;
  - b) a projekt az KFI tv. 36. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthető-e;
  - c) nem került-e sor a kérelemnek az R. 1. § (7)-(8) bekezdéseibe ütköző módosítására *(azaz a kérelmet annak benyújtását követően a kérelem elbírálásáig kizárólag hiánypótlás keretében lehet módosítani azzal, hogy lényeges elem hiánypótlás keretében sem módosítható (lásd 3.1.2 pont))*
  - d) a projekt megkezdésének időpontja – a KFI tv. 37. § (1) bekezdés a) pontja értelmében – nem korábbi-e, mint a kérelem benyújtásának időpontja.

Ha a Hivatal megállapítja, hogy a kérelem alapján a projekt megkezdésének időpontja korábbi, mint a kérelem benyújtásának napja, a kérelmet visszautasítja.

*Projektminősítés iránti kérelem kizárólag meg nem kezdett projektre vonatkozhat. Ezért ha a projektkezdés a benyújtás időpontjánál későbbi, az Ákr. 46. § (1) bekezdés a) pontjára is figyelemmel, az eljárás megindítására vonatkozó feltételek hiánya miatt a Hivatal a kérelmet visszautasítja.*

- R. 3. § (3) Ha a projektminősítés iránti kérelem tartalma alapján a minősítés nem végezhető el, a kérelmezőt fel kell hívni – a kifogás természete szerint, a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – **a hiányok nyolc napon belül való pótlására vagy nyolc napon belüli nyilatkozattételre.** A projektminősítés iránti kérelmet el kell utasítani, ha a hiánypótlás, illetve a nyilatkozat ellenére sem alkalmas a minősítés elvégzésére.

- R. 3. § (4) Ha a kérelmező hiánypótlásában vagy nyilatkozatával a kérelmet a R. 1. § (7) – (8) bekezdésébe ütköző módon módosította, a minősítés iránti kérelmet el kell utasítani. Erre a jogkövetkezményre a hiánypótlási vagy a nyilatkozattételi felhívásban a kérelmezőt figyelmeztetni kell.

- R. 4. § Ha a projekt részben vagy egészben kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül, és a kérelmező a projektminősítés iránti kérelemben arány-meghatározást is kért, a Hivatal – a minősítés iránti kérelemben foglaltak alapján – megvizsgálja, hogy a projekt vagy a kutatás-fejlesztésnek minősített projektrész milyen arányban tekinthető alap kutatásnak, alkalmazott kutatásnak, illetve kísérleti fejlesztésnek.

*Amennyiben a kérelemben bemutatott projekt egészében nem minősül a kutatás-fejlesztési tevékenységnek, akkor a Hivatal a határozatában*

*megjelöli, hogy a projekt vagy projektrész mely tevékenységei tekintetében teljesülnek a kutatás-fejlesztéskénti minősítés feltételei, és csak azokra végzi el az arány-vizsgálatot.*

- R. 5. § (1) Ha a projekt részben vagy egészben kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül, és a kérelmező a minősítés iránti kérelemben meghatározott tevékenység tekintetében kérte annak megállapítását is, hogy az saját tevékenységi körben végzett kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül, a Hivatal a minősítés iránti kérelmet megvizsgálja abból a szempontból, hogy a kérelmező az adott tevékenységet a Tao. tv. alapján saját tevékenységi körében végzi-e.
- R. 5. § (2) Ha az (1) bekezdés szerinti vizsgálat során a Hivatal úgy ítéli meg, hogy a projektminősítés iránti kérelemben foglaltak alapján a kérdés nem ítéltető meg, a kérelmezőt – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – felhívja a hiányok nyolc napon belül való pótlására vagy nyolc napon belüli nyilatkozattételre. Ha a kérelmező a felhívásra nem válaszol, a Hivatal csupán a saját tevékenységi körben végzett kutatás-fejlesztési tevékenység megállapítása iránti kérelem tárgyában szüntetheti meg az eljárást. A saját tevékenységi körben végzett kutatás-fejlesztési tevékenység megállapítása iránti kérelmet el kell utasítani, ha a hiánypótlás, illetve a nyilatkozat ellenére sem alkalmas a minősítés elvégzésére.

### **3.3.3 A minősítés**

KFI tv. 36. § (1) a) A Hivatal hatósági jogkörben, kérelemre minősíti a kérelemben megjelölt projektet abból a szempontból, hogy az annak tartalmát képező tevékenységek a KFI törvény 3. § 11. pontja szerinti kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthetők-e.

KFI tv.39. §  
(1) b)

A Hivatal a tényeket az ügyfél nyilatkozatai és állításai alapján vizsgálja.

*A Hivatal a kérelmező által a kérelemben tett nyilatkozatok tartalmára vonatkozóan bizonyítási eljárást nem folytat le, így például nem végez helyszíni szemlét, szakértői bizonyítást, tanúmeghallgatást, stb.*

*Előfordulhat azonban, hogy ügyfél nyilatkozata nem minden esetben tartalmaz elegendő információt ahhoz, hogy a tényállás tisztázható legyen, azaz nem minden esetben egyértelmű, hogy kérelmező a kérelemben bemutatott projekt kutatás-fejlesztési szempontú minősítéséhez szükséges minden adatot és információt rendelkezésre bocsátott, illetve, hogy a rendelkezésre bocsátott információk helytállóak-e.*

*A Hivatal a KFI tv. 3. §-ban meghatározott kutatás-fejlesztési tevékenység fogalma alapján határozza meg, hogy a bemutatott projekt K+F-nek tekinthető-e. Ennek a definíciónak a teljesítéséhez szükséges – többek között - a technika állásának a vizsgálata is. Az adott szakterületen a technika állásának bemutatása elengedhetetlen ahhoz, hogy*



*megállapítható legyen, a projekt tartalmaz-e újszerűséget, azaz kielégíti-e a kutatás-fejlesztés követelményét. A kérelmezőnek van lehetősége arra, hogy ismertesse a technika állását, hogy melyek azok az elérhető megoldások, melyek a projekt szerinti célkitűzésekhez a legközelebb állnak, és ettől miben tér el a projekt szerinti megoldás. Ha a kérelmező erre vonatkozóan nem ad a Hivatalnak információt vagy nem hiteles a technika állásának bemutatása, akkor a Hivatalnak kell elvégeznie ezt a vizsgálatot a tényállás tisztázása érdekében, és ahhoz, hogy a döntésében indokolással alátámasztott véleményt tudjon adni.*

*A K+F minősítés elvégzése érdekében a jogszabályoknak való megfelelés vizsgálata, valamint a technika állásának vizsgálata tehát semmi esetre sem jelent külön bizonyítási eszközt, ugyanakkor nem jelenti azt, hogy túlterjeszkedne az az ügyfél kérelme és nyilatkozatai szerinti vizsgálaton.*

- R. 15. § A minősítési eljárásban – ha szakértő kirendelésére kerül sor – a Hivatal a projekt által érintett tudományterületen jártas, független szakértőt rendel ki.
- R. 6. § (1) Ha a projektminősítés iránti kérelem megfelel a vizsgálat körébe tartozó valamennyi követelménynek, a Hivatal a projektet határozatban minősíti abból a szempontból, hogy az a KFI tv. 3. §-ának 11. pontjában foglaltak alapján kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthető-e. A Hivatal döntésében kizárja a kutatás-fejlesztési tevékenységek köréből a projekt azon tevékenységeit,
- a) amelyek nem minősülnek kutatás-fejlesztésnek;
  - b) amelyek elsődlegesen nem a projekt céljait szolgálják, és emiatt a projekt végrehajtásához nem nélkülözhetetlenek; vagy
  - c) amelyeket nem a projekt elősegítése érdekében végeznek.
- R. 6. § (2) Ha a projekt részben vagy egészben kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül, és a kérelmező a minősítés iránti kérelemben arány-meghatározást is kért, a Hivatal – a minősítés iránti kérelemben foglaltak alapján – a minősítésről szóló határozatában meghatározza, hogy a projekt vagy a kutatás-fejlesztésnek minősített projektrész milyen arányban tekinthető alapkutatásnak, alkalmazott kutatásnak, illetve kísérleti fejlesztésnek.

### **3.3.4 A Hivatal döntései**

- Ákr. 80. § A döntés határozat vagy végzés. A Hivatal az **ügy érdemében határozatot** hoz, az eljárás során hozott **egyéb döntések végzések**.
- R. 6. § A Hivatal **érdemi döntése**, ha a projektminősítés iránti kérelem valamennyi követelménynek megfelel, a projektet **határozatban** minősíti abból a szempontból, hogy a KFI tv. 36. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthető-e.
- R. 2. § (3)

3. § (3)

14. §

A Hivatal döntésével **a projektminősítés iránti kérelmet elutasítja**, ha

a) a projektminősítés iránti kérelem alakilag vagy tartalmilag nem megfelelő, a Hivatal hiánypótlásra felhívja az ügyfelet, és a kérelem a hiánypótlás alapján továbbra sem felel meg az előírt követelményeknek,

b) a hiánypótlás keretében a kérelmező a R. 1. § (7) – (8) bekezdésébe ütköző módon módosította a kérelmet *(azaz lényeges elemeket módosított lásd 3.1.2 pont)*

c) a projekt tárgya, célkitűzése vagy megvalósításának módja a közrendbe vagy a közérkölcsebe ütközik.

Ákr. 47. §

(1) b) és d)

A Hivatal döntésével **az eljárást megszünteti**, ha

a) a kérelmező a hiánypótlási felhívásra határidőn belül nem nyilatkozik, és ennek hiányában a kérelem nem bírálható el,

b) az ügyfél nem tesz eleget eljárási költség előlegezési kötelezettségének *(azaz ha a hiánypótlási felhívásra sem fizeti be a kérelmező az igazgatási szolgáltatási díjat).*

Ákr. 46. §

(1) a) és (2)

A Hivatal a projektminősítés iránti kérelmet **visszautasítja**, ha

a) az eljárás megindításának jogszabályban meghatározott feltétele hiányzik, és e törvény ahhoz más jogkövetkezményt nem fűz,

b) a kérelmet nem az előírt formában terjesztették elő.

*Az R. 3. § (2) bekezdése alapján a Hivatal visszautasítja a kérelmet, ha a kérelem alapján megállapítja, hogy a projekt kezdő időpontja későbbi, mint a kérelem benyújtásának a napja.*

*A KFI tv. 39. § (1) bekezdés a) pontja, valamint az R. 16. §-a alapján a kérelmet kizárólag e célra rendszeresített formanyomtatványon, illetve elektronikus úton erre a célra rendszeresített elektronikus űrlap használatával nyújthatók be. Ha a kérelmező nem az előírt nyomtatványon, űrlapon nyújtja be kérelmét, a Hivatal visszautasítja.*

### 3.4 Jogorvoslati eljárás

KFI tv. 39. § (2) A Hivatal döntéseivel kapcsolatban **nincs helye fellebbezésnek, közigazgatási pernek, felügyeleti eljárásnak, valamint ügyészi felhívásnak és fellépésnek**; A Hivatal minősítési ügyekben hozott határozatait a **Fővárosi Törvényszék nemperes eljárásban vizsgálja felül**.

KFI tv. 39. § (3) A Hivatal a 36. § (1) bekezdésében és a 38. § (1) bekezdésében meghatározott kérdésekben hozott döntését az Ákr. 120. §-ban foglaltak szerint módosíthatja vagy visszavonhatja.

Ákr. 120. § (1)

Ha a hatóság megállapítja, hogy a másodfokú hatóság, a felügyeleti szerv vagy a közigazgatási bíróság által el nem bírált döntése jogszabályt sért, a döntését annak közlésétől számított egy éven belül, legfeljebb egy ízben módosítja vagy visszavonja.

*A projekt tartalmának érdemi módosítására az eljárás folyamán – így a megváltoztatási kérelemben – sincs lehetőség. A projekt bármilyen bővítő vagy módosító szándékú kiegészítése nem adhat alapot a Hivatal korábbi döntésének visszavonására vagy megváltoztatására. Ugyanakkor a megváltoztatási kérelemben foglalt, az eredeti kérelem kereteit meg nem haladó részletezőbb kifejtés, vagy egyes, a kérelemben hivatkozott, de a határozatban nem kellő súllyal értékelt körülményekre történő rámutatás nyomán lehetőség nyílhat az eredeti döntés módosítására.*

- KFI tv. 40. § (1) A bíróság kérelemre megváltoztathatja a Hivatalnak:
- a) a minősítési eljárásban hozott határozatát;
  - b) a 38. § (1) bekezdése szerinti döntését (azaz a projekten belül a tevékenységek K+F típusok szerinti arány-meghatározás kérdésében hozott döntést);
  - c) az eljárást felfüggesztő végzését;
  - d) a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasító és az eljárást megszüntető végzését;
  - e) az iratbetekintést kizáró vagy azt korlátozó azon végzését, amellyel szemben az Ákr. rendelkezései szerint önálló jogorvoslatnak van helye;
  - f) az iratbetekintési jog korlátozására irányuló kérelem tárgyában hozott végzését.

- KFI tv. 40. § (2) A Hivatalnak az (1) bekezdésben nem említett végzése csak az (1) bekezdésben felsorolt döntésekkel szemben előterjesztett megváltoztatási kérelemmel támadható meg. A bíróság a Hivatal döntését megváltoztathatja.

- KFI tv. 40. § (2a) – (2c) A megváltoztatási kérelem bevezető részében fel kell tüntetni:
- a) az eljáró bíróság megnevezését,
  - b) a kérelmező azonosító adatait, és
  - c) a kérelmező jogi képviselőjének nevét, székhelyét, telefonszámát, elektronikus levélcímét, több képviselő esetén a hivatalos iratok átvételére kijelölt képviselő nevét.

A megváltoztatási kérelem érdemi részében fel kell tüntetni:

- a) a megváltoztatási kérelemmel érintett döntés számát, valamint a döntésnek a megváltoztatási kérelem által érintett rendelkezését vagy részét,
- b) a döntés bíróság általi megváltoztatására irányuló határozott kérelmet, valamint
- c) a döntés megváltoztatásának szükségességét alátámasztó indokokat az ezeket alátámasztó bizonyítékokkal és a jogalap megjelölésével.

A megváltoztatási kérelem záró részében fel kell tüntetni:

- a) bíróság hatáskörét és illetékességét megalapozó tényeket és jogszabályhelyet,

- b) a megfizetett illeték összegét és megfizetésének módját, vagy az eljárási illeték részleges megfizetése esetén a költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmet, illetve jogszabály által biztosított illetékfizetés alóli mentesülés esetén az ennek alapjául szolgáló tényeket és jogszabályhelyet,
- c) a meghatalmazott képviseleti jogát megalapozó tényeket és bizonyítékokat, valamint
- d) a záró részben feltüntetett tényeket alátámasztó bizonyítékokat.

KFI tv. 40. § (3) A nemperes eljárás megindítására irányuló kérelmet a döntés közlésétől számított harminc napon belül a Hivatalnál kell benyújtani vagy részére a feladás utólagos igazolását lehetővé tevő postai szolgáltatás igénybevételével megküldeni. A Hivatal a kérelmet az ügy irataival együtt tizenöt napon belül továbbítja a Fővárosi Törvényszékhez, kivéve, ha a megtámadott döntést a kérelemben foglaltaknak megfelelően kijavítja, kiegészíti, módosítja vagy visszavonja, valamint, ha a kérelmet a Fővárosi Törvényszékhez való továbbítást megelőzően a kérelmező visszavonta.

KFI tv. 40. § (4) Ha a megváltoztatási kérelmet elkésztetten nyújtották be, az igazolási kérelem tárgyában a bíróság határoz.

KFI tv. 40. § (5) A nemperes eljárásra egyebekben a polgári perrendtartásról szóló törvény általános szabályait a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel és a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló törvénynek a bírósági polgári nemperes eljárásokra vonatkozó általános rendelkezéseit kell alkalmazni.

KFI tv. 40. § (6) A Fővárosi Törvényszék három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, akik közül két tag felsőfokú műszaki vagy ezzel egyenértékű szakképesítéssel rendelkezik.

KFI tv. 40. § (7) A bíróság előtti eljárásban a jogi képviselő kötelező, ideértve a jogorvoslati eljárásokat is.

*A Hivatal döntésének megváltoztatását – a döntés közlésétől számított 30 napon belül – a Fővárosi Törvényszéktől lehet kérni. A megváltoztatási kérelmet – melynek kötelező tartalmi elemeit a KFI tv. részletesen szabályozza – a Hivatalnál, az SZTNH által erre rendszeresített űrlap használatával kell elektronikus úton benyújtani. A megváltoztatási kérelem csak jogi képviselő közreműködésével terjeszthető elő, amelynek hiányában a Fővárosi Törvényszék a megváltoztatási kérelmet – hiánypótlási felhívás nélkül – visszautasítja.*

44/2004. PM  
rendelet 7. §

*A megváltoztatási kérelem Hivatalhoz történő benyújtásával egyidejűleg átutalással kell megfizetni 10.500 Ft bírósági eljárási illetéket a Magyar Államkincstárnál vezetett, 10032000-01012891 jelzszámú „SZTNH jogorvoslati díj központi beszédési számla” elnevezésű számlára. A közleményrovatban fel kell tüntetni az eljáró bíróság kódját (Fővárosi Törvényszék kódja: 0100) és az eljárási illeték megfizetésére kötelezett fél*

*nevét, továbbá a Hivatal előtti ügy ügyszámát és azon a határozat vagy intézkedés alszámát, amely okán az illetékfizetési kötelezettség keletkezett. A zökkenőmentes ügyintézés elősegíti, ha csatolja megváltoztatási kérelméhez a bírósági eljárási illeték átutalását alátámasztó igazolást.*

Pp. 8. § (2) b) – c) Másodfokon ítélik a törvényszékhez tartozó ügyekben az ítélőtábla és az ítélőtáblához tartozó ügyekben, továbbá az e törvényben meghatározott esetben a Kúria.

## 4 Projektcsoport-minősítés

A projektcsoport-minősítési eljárás keretében a Hivatal hatósági jogkörben eljárva, egy adott vállalkozás (kérelmező) által egy adott időszak alatt megvalósított K+F projektek összeségét egyetlen eljárásban minősíti, melyről kötelező erejű határozatot hoz.

A projektcsoport-minősítési eljárás tárgya meghatározott műszaki fejlesztési irányok alapján kialakított projektcsoportokba sorolt, és egy adott időszakban megvalósított kutatás-fejlesztési projektek összesége.

A projektcsoport-minősítés felhasználhatóságának nevesített esetei:

- (i) K+F célú adókedvezmények érvényesítéséhez a minősítés egy adott adóév kérelmező által meghatározott összes K+F projektjét magában foglalja, valamint
- (ii) a beruházás ösztönzési célelőirányzat felhasználásáról szóló 210/2014. (VIII. 27.) Korm. rendelet (EKD rendelet) alapján a Kormány egyedi döntése szerint nyújtható K+F jogcímen nyújtott projekt támogatás (K+F EKD támogatás) megszerzéséhez a minősítés a vonatkozó támogatási időszak K+F projektjeit öleli fel.

### 4.1 A projektcsoport - minősítés általános szabályai

KFI tv. 36. § (1) b) A Hivatal kérelemre minősíti a kérelemben megjelölt projektcsoportot abból a szempontból, hogy a kérelmező által a projektcsoportokba sorolt projektek a 3. § szerinti kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthetők-e.

KFI tv. 37. § (3) A projektcsoport minősítésének részletes szempontrendszerét a Hivatal – a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke véleményének kikérését követően – módszertani útmutatóban határozza meg, amit tájékoztatásul a honlapján közzétesz.

KFI tv. 38. § (4) A projektcsoport-minősítés hatálya a projektcsoportba tartozó valamennyi projektre kiterjed.

KFI tv. 38. § (5) Ha a Hivatal jogerős határozatban kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősített valamely projektcsoportot, a minősítésről hozott határozat köti a 36. § (2) bekezdés a) pontja szerinti eljárásban vagy azzal összefüggő más eljárásban eljáró hatóságot annak megítélése tekintetében, hogy a tevékenység kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül-e.

*A projektcsoport-minősítési eljárás keretében egy adott adóévben megvalósított (vagy megvalósítás alatt álló) K+F projektek összeségét egy eljárásban lehet minősíteni. A projektcsoport-minősítés lehetővé teszi, hogy kutatás-fejlesztési tevékenységek szélesebb köréről lehessen egyetlen eljárásban jogi kötőerővel bíró minősítést adni.*

*A projektcsoport-minősítési eljárás kérelemre indul és a Hivatal jogi kötőerővel bíró határozatot hoz. Az eljárás során a Hivatal a kérelmező*

*által kialakított projektcsoportokat minősíti oly módon, hogy ha a projektcsoportokba sorolt projektek közül a Hivatal által minősítésre kiválasztott projektek K+F-nek tekinthetők, akkor jogi vélelem alapján a projektcsoportokba sorolt összes projektet K+F-nek kell tekinteni. A jogi vélelem felállíthatóságához egy többlépcsős, egymásra épülő eljárási rend került kialakításra.*

## 4.2 Eljárási szabályok

A projektcsoport-minősítési eljárás négy egymást követő eljárási lépésből áll, melyek a következők:

1. Regisztráció
2. Projektcsoportok jóváhagyása
3. Projektkiválasztás
4. Projektcsoport-minősítés

Mindegyik eljárás kérelemre indulhat, és csak az előző eljárási lépés lezárását követően.

### 4.2.1 Jogosultsági feltételek

#### R. 7. § (3)

A kérelmező akkor jogosult az eljárás megindítására, ha:

a) a regisztrációs kérelem benyújtását közvetlenül megelőző, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvényben meghatározott adóévben (a továbbiakban: adóév) az éves beszámolója alapján **a kutatás-fejlesztési tevékenységre vonatkozó közvetlen ráfordítás mértéke** a kérelmezőnél önállóan vagy a Tao. tv. hatálya alá tartozó kapcsolt vállalkozásaival együtt **elérte az 500 millió forintot**, vagy a kérelmező nyilatkozik, hogy ezt a ráfordítást a projektcsoport-minősítéssel érintett adóévben eléri, azzal, hogy ha az adóév a 12 hónapot nem éri el, akkor a működés naptári napjai alapján 12 hónapra számított összeget kell figyelembe venni, és

b) a kérelmezőnél önállóan vagy a Tao. tv. hatálya alá tartozó kapcsolt vállalkozásaival együtt foglalkoztatott **kutató-fejlesztők** Tao. tv. szerint meghatározott **átlagos állományi létszáma legalább 50 fő**, vagy ezt a létszámot a projektcsoport-minősítéssel érintett adóévben eléri, és

c) nyilatkozik, hogy rendelkezésre áll a **kutatás-fejlesztési tevékenység végzését lehetővé tevő infrastruktúra**, vagy annak kialakítását tervezi.

*A kérelmező választhat: nyilatkozata szerint a jogosultsági feltételeket a minősítéssel érintett adóévet megelőző adóév vonatkozásában, vagy a minősítéssel érintett adóév vonatkozásában teljesíti. Utóbbi esetben további nyilatkozattételi kötelezettsége lesz a Hivatal határozatának meghozatala előtt (lásd 4.2.5. pont).*

## 4.2.2 Regisztráció

R. 7. § (1) – (2)

A projektcsoport-minősítési eljárás regisztrációs kérelemmel (a továbbiakban: regisztrációs kérelem) indul.

A regisztrációs kérelemnek tartalmaznia kell:

- a) a **kérelmező** nevét és székhelyét, valamint a kapcsolattartást lehetővé tevő adatait és adószámát,
- b) ha a kérelmező képviselővel jár el, a **képviselő** nevét és a kapcsolattartást lehetővé tevő adatait, mellékelve a képviseleti jogosultság igazolását,
- c) a regisztrációs kérelem **igazgatási szolgáltatási díj**ának megfizetésére vonatkozó igazolást,
- d) a kérelmező nyilatkozatát, hogy naptári évtől eltérő üzleti évet választó adózónak minősül-e, valamint a naptári évtől eltérő üzleti év esetén az üzleti év kezdő napját, továbbá
- e) a kérelmező nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy **megfelel a jogosultsági feltételeknek**.

Díj R. 4. § a)

A projektcsoportminősítési eljárásban a **fizetendő díj a** regisztrációs kérelem benyújtásakor **80.000 Ft**.

*A fizetendő igazgatási szolgáltatási díj összesen:*

*A regisztrációs kérelem benyújtásakor 80 000 forint.*

*A fizetendő díjakat a Hivatalnak a Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01731842-00000000 számú előirányzat-felhasználási keretszámlájára átutalással vagy készpénz-átutalási megbízás útján kell befizetni az azonosítási adatok (kérelmező neve és amennyiben képviselő jár el az ügyben, a képviselő neve is) és a rendeltetés (K+F projektcsoport-minősítés) feltüntetésével.*

R. 8. (5)

A regisztrációs kérelem benyújtásának határideje legkésőbb a projektcsoport-minősítéssel **érintett adóév megkezdését követő 60 nap**.

R. 8. § (6)

A regisztráció tudomásulvételéről a Hivatal a regisztrációs kérelem beérkezésétől számított **15 napon belül végzéssel dönt**.

*A regisztrációs eljárás célja, hogy a kérelmező (i) kifejezze szándékát az eljárásban való részvételre, továbbá, hogy (ii) nyilatkozzon, hogy megfelel a jogosultsági feltételeknek. A regisztrációs kérelmet az erre rendszeresített formanyomtatványon, elektronikusan kell benyújtani, és egyidejűleg megfizetni az igazgatási szolgáltatási díj első részletét (a második részletet a negyedik lépésben kell megfizetni). A kérelmezőnek a projektcsoport-minősítéssel érintett adóév elején – 60 napon belül – kell kérnie a regisztrációt. A kérelmező felé az egész eljárásban ez az egyetlen jogszabályi határidő, a további*



*eljárési lépések megindítása nincs határidőhöz kötve. A további lépések megindításáról dönthet úgy, hogy már az érintett adóévben, vagy csak az adóévet követően keresi meg a Hivatalt.*

#### **4.2.3 Projektcsoportok jóváhagyása**

- KFI tv. 3. § 19a. **Projektcsoport:** a kérelmező által egy adóévben megvalósított és a kérelemben megjelölt azon projektek vagy projektrészek összessége, amelyeket a minősítés szempontjából **egy egységnek** kell tekinteni.
- R. 9. § (1) – (2) A kérelmező a regisztrációt követően projektcsoportok jóváhagyása iránti kérelmet (a továbbiakban: projektcsoportok jóváhagyása iránti kérelem) nyújt be a Hivatalhoz.  
A projektcsoportok jóváhagyása iránti **kérelemnek tartalmaznia kell:**  
a) az adóévben megvalósított vagy folyamatban lévő **projektcsoportok címét és azok kialakításának szempontrendszerét,**  
b) az egyes projektcsoportokba sorolt, adóévben megvalósított vagy elkezdett **projektek várható számát,** továbbá  
c) a **projektek címét és rövid leírását.**
- R. 9. § (3) A Hivatal a kérelmet megvizsgálja abból a szempontból, hogy a projektcsoportok kialakítása a KFI tv. 37. § (3) bekezdésében meghatározott **módszertani útmutató figyelembevételével történt-e.**
- R. 9. § (5) A Hivatal a projektcsoportok jóváhagyása iránti kérelemről a benyújtását követő **21 napon belül végzésben dönt.**
- R. 11. § (3) Ha a projektcsoportok jóváhagyása iránti kérelem tartalmazza a R. 10. § (3) bekezdése szerinti adatokat és nyilatkozatokat is, továbbá a kérelmező a kérelemben nyilatkozik annak tudomásulvételéről, hogy a projektcsoportokba sorolt egyes projektek felsorolása a továbbiakban nem módosítható, akkor a Hivatal végzésben dönt a projektcsoportok jóváhagyásáról, és egyidejűleg elvégzi a projektek kiválasztását is. Ebben az esetben a kérelmezőnek a R. 10. § (1) bekezdése szerinti projektkiválasztási kérelmet külön nem kell benyújtania.

*Egy adott időszak K+F projektjei összességének egy eljárásban történő minősítése az érintett projektek meghatározott rendezőelvek szerinti csoportosításán alapul. A kérelmezőnek ebben az eljárási szakaszban kell elvégeznie a K+F projektjeinek a csoportosítását, és megfelelően alátámasztania a projektcsoportok kialakításának szempontrendszerét a kérelemben.*

*Egy projektcsoporthoz tehát az adott időszak azon K+F projektjeinek az összessége, melyek egy egységnek minősülnek a minősítés szempontjából.*

*Az egység kritériuma abban az esetben teljesül, ha egy projektcsoporthoz olyan projektek kerülnek, melyek műszaki szempontból egységesnek tekinthetők. Azaz a projektcsoporthoz úgy kell kialakítani, hogy az adott projektcsoporthoz tartozó projektek mindegyikében azonosítható legyen ugyanaz a műszaki cél vagy műszaki összefüggés.*

*Ilyen projektcsoporthoz képző ismérvek lehet az egyes csoportok műszaki funkciók szerinti kialakítása: például alkatrészek fejlesztésével kapcsolatos projektek elkülöníthetők egymástól abból a szempontból, hogy egy adott műszaki kihívás megoldásához a tevékenység milyen/minek a fejlesztésére irányul, és ennek megfelelően alakítható ki egy-egy projektcsoporthoz. Ugyanígy, feloszthatók a kutatási projektek a technikai, technológiai megoldások vagy az alkalmazási cél alapján. Elképzelhető az is, hogy a csoportok a kifejlesztett termékek alapján kerüljenek elhatárolásra egymástól, feltéve, hogy minden egyes terméknel azonosíthatóan más a műszaki bizonytalanság, melynek leküzdése szükséges az adott termék kifejlesztéséhez.*

*Nem megfelelő rendező elv ugyanakkor, ha a kérelmező például aszerint csoportosítja a projekteket, hogy ki az új termék vevője. A megrendelők szerinti felosztás ugyanis magában hordozza azt a veszélyt, hogy egy csoportba műszakilag heterogén műszaki célú projektek kerüljenek. Ugyanez az eset fordulhat elő, ha a különböző projekten dolgozó kutatói csapatok alapján történik a felosztás. Szintén nem fogadható el az olyan csoportképző ismérvek, melyben egy csoport egy kutatási projekt fejlesztési lépését foglalja magában: így külön csoportot alkotna a projektek előkészítési fázisa, külön csoportot a tesztelés, a prototípusgyártás, stb. Ez a megoldás lényegében odavezetne, hogy a projektek horizontális felszabdalásával egy – egy csoportba olyan projektrészek kerülhetnek, melyek önmagukban nem értékelhetők kutatás-fejlesztésként.*

*Az egységes műszaki tartalmú projektcsoporthoz kialakítása azért nagyon lényeges, mert a későbbi eljárási lépések során a Hivatal ezekből a csoportokból csak egyes projekteket fog kiválasztani minősítésre, és az egyes projektek minősítésének az eredménye fogja meghatározni az összes többi projekt minősítésének a kimenetelét (lásd 4.2.4. és 4.2.5 pont).*

*A kérelemben tehát a kérelmezőnek a projektcsoporthoz és azok kialakításának szempontjait kell megadni. Emellett, lehetőség szerint arról is információt kell nyújtania a kérelmezőnek, hogy az adott projektcsoporthoz hány darab projektet sorol, nagyon*

*röviden ismertette a projekt címét és műszaki célkitűzését is. A kérelmező dönthet úgy, hogy ebben az eljárási fázisban a projektekről csak a szükséges minimum információt adja meg, de dönthet úgy is, hogy a következő projektkiválasztási eljárásban (3.2.4. pont) kért információkat – amennyiben már rendelkezésre állnak – már ebben az eljárási szakaszban teljes körűen megadja, ezzel egyszerre teljesíti a két eljárási lépést. Ennek a két eljárási lépésnek az összevonása különösen a következő adóévekben bírhat relevanciával, ha a projektcsoportok nem vagy csak minimálisan változnak a későbbiekben.*

#### 4.2.4 Projektkiválasztás

- R. 10. § (1) A projektcsoportok jóváhagyását követően a kérelmező a projektcsoportokba sorolt egyes projekteket tartalmazó felsorolást **(projektcsoportonként projektlistát)** nyújt be a Hivatalhoz, és **kéri az egyes projektek minősítésre történő kiválasztását** (a továbbiakban: projektkiválasztási kérelem).
- R. 10. § (2) A projektlista a projektkiválasztási kérelem benyújtását követően **nem módosítható.**
- R. 10. § (3) A projektkiválasztási kérelemnek tartalmaznia kell:
- a) a kérelmező által a jóváhagyott projektcsoportokba sorolt egyes **projektek azonosításra alkalmas címét, rövid leírását, megkezdésének és befejezésének vagy várható befejezésének időpontját,**
  - b) azon projektek megjelölését, ahol a kutatás-fejlesztési tevékenység megvalósítása **harmadik fél vagy kapcsolt vállalkozás közreműködésével történik,** továbbá a harmadik fél vagy kapcsolt vállalkozás által a kérelmezőnek nyújtott **szolgáltatások tartalmának rövid leírását,**
  - c) a b) pont alapján megjelölt projektek esetén a **közreműködő felek** megnevezését,
  - d) a kérelmező nyilatkozatát, hogy álláspontja szerint a b) pont alapján megjelölt projektek megvalósítása a Tao. tv. szerint **saját tevékenységi körben** történik-e, valamint
  - e) a kérelmező nyilatkozatát annak tudomásulvételéről, hogy **ugyanazon projekt minősítését csak egyetlen alkalommal** lehet a projektkiválasztási kérelem alapján kérni.
- R. 10. § (4) Ha a projektkiválasztási kérelem nem felel meg a fenti követelményeknek, a kérelmezőt fel kell hívni – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – a hiányok

nyolc napon belül való pótlására vagy nyolc napon belüli nyilatkozattételre.

A projektkiválasztási kérelmet el kell utasítani, ha az a hiánypótlás, illetve a nyilatkozat ellenére sem felel meg az említett feltételeknek.

R. 11. § (1)

A Hivatal a projektkiválasztási kérelem alapján, annak benyújtását követő **21 napon belül a projektcsoportonként megadott projektlistából meghatározott számú projektet választ** ki annak megállapítása érdekében, hogy a kiválasztott projektek:

- a) a tartalmuk szerint a KFI tv. szerinti **kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthetők-e**, valamint
- b) megvalósítása a Tao. tv. szerint **saját tevékenységi körben történik-e**.

R. 11. § (2)

A Hivatal által minősítésre kiválasztott projektek között arányosan kell szerepelnie olyan projekteknek is, ahol a kutatás-fejlesztési tevékenység megvalósítása harmadik fél vagy kapcsolt vállalkozás közreműködésével történik.

R. 11. § (5)

Ha a kérelmező a projektkiválasztási kérelemben olyan projektet tüntet fel, amelynek **minősítését már korábban kérte**, vagy a projektet egy korábbi projektkiválasztási kérelemben a kérelmező már megjelölte, **a Hivatal a projektkiválasztási kérelmet elutasítja.**

*A kérelmező ebben az eljárási szakaszban állítja össze projektcsoportonként a végleges projektlistát (kivéve, ha ezt már a projektcsoportok jóváhagyása fázisban megtette), melyek vonatkozásában az adott időszakra szeretné érvényesíteni a K+F kedvezményeket.*

*A kérelmező dönti el, hogy az adott adóévi projektek közül melyeket szerepelteti a projektlistában. Dönthet például úgy is, hogy bizonyos K+F projektek vonatkozásában nem szeretne adókedvezményt érvényesíteni, és ennek megfelelően nem szerepelteti őket a kérelemben.*

*A projektlista azonban a későbbiekben már nem módosítható. A Hivatal határozata kizárólag azokra a projektekre fog szólni, melyek szerepelnek a kérelemben.*

*Fontos, hogy a projektek úgy legyenek meghatározva, és egymástól elkülönítve, hogy azok minősítési szempontból önállóan is értékelhetők legyenek, azaz egy adott projekt K+F tartalma önmagában vizsgálható és értelmezhető legyen. Előfordulhat továbbá, hogy az érintett adóévben szerepelnek olyan projektek, melyek már elkezdődtek a korábbi években,*

illetve lehetnek olyanok, melyek csak az adott adóév végén kezdődnek. Amennyiben ezen projektek vonatkozásában szeretné kérelmező érvényesíteni a kedvezményt, célszerű feltüntetni őket a kérelemben. Fontos azonban, hogy ha a Hivatal által kiválasztásra kerülnek, akkor a teljes projektet be kell majd mutatni a negyedik eljárási szakaszban és nem csak az adott adóévben elvégzett feladatokat (különbön fennáll annak a veszélye, hogy az adóévben elvégzett részfeladat önmagában nem minősíthető).

A projektek kiválasztása véletlenszerűen történik, minden emberi ráhatást kizárva. A Hivatal mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy projektcsoportonként hány projektet választ ki minősítésre: főszabály, hogy projektcsoportonként minimum egy projekt kerüljön kiválasztásra, de a Hivatal döntése alapján lehet több is. A projektkiválasztás során – a saját tevékenységi kör vizsgálata érdekében - információt kell adni arról is, hogy mely projektek vonatkozásában vesz igénybe szolgáltatásokat, és hogy azok K+F szolgáltatásnak minősülnek-e.

#### 4.2.5 Projektcsoport-minősítés

##### *Vizsgálat*

R. 12. § (1) – (2)

A kérelmező a Hivatal által kiválasztott projektekre vonatkozó projektcsoport-minősítési kérelmet (a továbbiakban: projektcsoport-minősítési kérelem) nyújt be. A projektcsoport-minősítési kérelemnek tartalmaznia kell:

a) az egyes kiválasztott projektek vonatkozásában a **R. 1. § (1) bekezdés c), d), f), k), m), valamint o) pontjában** meghatározott szempontokat,

*Az egyes projektek minősítéséhez a kérelemnek minden olyan információt kell tartalmaznia, melyeket a projektminősítésnél is meg kell adni, és az előző szakaszokban még nem adtak meg.*

*A kérelemnek minden egyes kiválasztott projekt vonatkozásában tartalmaznia kell ennek megfelelően a minősítés elvégzéséhez szükséges projektminősítés iránti kérelem szerinti adatokat: a projekt (projektrész) címét, tudományági besorolását, a projekt összefoglalását, ideértve – ahol értelmezhető – a projekttel kapcsolatos, világviszonylatban mértékadó technika állásának ismertetését, valamint a kutatás-fejlesztési célkitűzéseket, a kutatási módszertant és a projekt mérföldköveit és munkaszakaszait leíró ütemezés bemutatását. Továbbá, a vezető kutató megnevezését, munkaköri leírását és kutatási szakterületét, valamint a projekthez rendelt személyi állomány létszámát, iskolai végzettség szerinti bontásban, mellékletek felsorolását.*

*A kérelmező vagy képviselő aláírása – tekintettel a kötelező elektronikus ügyintézésre – nem releváns.*

b) a Tao. tv. szerinti **saját tevékenységi kör vizsgálatához** annak részletes bemutatását, hogy az ebből a célból kiválasztott projekteket a kérelmező hogyan és milyen harmadik fél vagy kapcsolt vállalkozás bevonásával vagy közreműködésével hajtja végre, ideértve a kérelmező által végzett és a harmadik fél vagy kapcsolt vállalkozás által végzett tevékenységek elkülönítését és leírását, a kapcsolódó költségek bemutatását, valamint minden olyan adatot, amely alátámasztja, hogy a kérelmező a tevékenységet saját tevékenységi körben végzi, valamint

c) a projektcsoporthatározati kérelem **igazgatási szolgáltatási díjának** megfizetésére vonatkozó igazolást.

Díj R. 4. § b)

A projektcsoporthatározati eljárásban **fizetendő díj:** projektcsoporthatározati kérelem benyújtásakor **678 000 forint.**

### ***Döntés***

R. 13. § (1)

Ha a kérelem szerinti **projektek tartalmát** a Hivatal **kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősíti**, határozata alapján a R. 10. § (1) bekezdése vagy a R. 11. § (3) bekezdése szerinti felsorolásban **(projektlistában) feltüntetett valamennyi projektet kutatás-fejlesztési tevékenységnek kell tekinteni.** A Hivatal határozatában megállapítja azt is, hogy a projektcsoporthatározati kérelemben az ebből a célból kijelölt projektek szerinti tevékenységeket a kérelmező a R. 10. § (3) bekezdés d) pontja szerinti nyilatkozatára tekintettel **a Tao. tv. szerinti saját tevékenységi körben végzi-e.**

R. 13. § (2)

Ha a projektcsoporthatározati kérelem szerinti projektek közül **több projekt tartalma sem tekinthető kutatás-fejlesztési tevékenységnek**, vagy a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala álláspontja szerint több projekt tekintetében nem megalapozott a kérelmező 10. § (3) bekezdés d) pontja szerinti nyilatkozata, a Hivatal határozatában a projektcsoporthatározati **kérelmet elutasítja.** Az elutasító határozat nem érinti a kiválasztott projektek közül kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősített projektek megítélését, ezeket kutatás-fejlesztési tevékenységnek kell tekinteni.

R. 13. § (3) – (5)

Ha a projektcsoporthatározati kérelem szerinti projektek közül **legfeljebb egy projekt nem tekinthető kutatás-fejlesztési tevékenységnek**, vagy a Hivatal álláspontja szerint egy projekt tekintetében nem megalapozott a kérelmező R. 10. § (3) bekezdés d) pontja szerinti nyilatkozata, **a Hivatal a R. 10. § (1) bekezdése vagy a R. 11. § (3) bekezdése szerinti felsorolásából egy további projektet választ ki**, és felhívja a kérelmezőt, hogy

15 napon belül nyújtsa be a projekt 12. § (2) bekezdése szerinti szempontok alapján történő bemutatását. Az újonnan kiválasztott projekt minősítéséről a **Hivatal 21 napon belül dönt**. Ha a projekt tartalmát a Hivatal kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősíti, akkor az (1) bekezdés szerinti határozatot hoz. Ha nem minősíti kutatás-fejlesztési tevékenységnek, akkor a (2) bekezdés szerinti elutasító határozatot hoz.

R. 13. § (6) – (8)

Ha a kérelmező a R. 7. § (3) bekezdése alapján úgy nyilatkozik, hogy **az érintett adóévben éri el a R. 7. § (3) bekezdés a) pontja szerinti (500 millió K+F) ráfordítást**, valamint a 7. § (3) bekezdés b) pontja szerinti **(50 fő kutató-fejlesztő) létszámot**, akkor az érintett adóévre vonatkozó **éves beszámoló rendelkezésre állását követő 15 napon belül nyilatkozatot kell benyújtania a Hivatalhoz arról, hogy ezek a feltételek megvalósultak-e**. A nyilatkozattételi kötelezettség esetén a Hivatal csak a nyilatkozat benyújtását követően hozhat határozatot. Ha a kérelmező úgy nyilatkozik, hogy a 7. § (3) bekezdés a) pontja szerinti ráfordítás és 7. § (3) bekezdés b) pontja szerinti létszám közül valamelyiket nem érte el a minősítéssel érintett adóévben, akkor a Hivatal határozatában a projektcsoport-minősítési kérelmet elutasítja. Az elutasító határozat nem érinti a kiválasztott projektek közül kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősített projektek megítélését, ezeket kutatás-fejlesztési tevékenységnek kell tekinteni.

*A Hivatal döntései a következők lehetnek:*

- (i) *Ha a projektcsoportokból kiválasztott projektek mindegyike K+F-nek tekinthető, akkor a jóváhagyott projektcsoportok alapján vélelem állítható fel arra vonatkozóan, hogy a projektcsoportokba sorolt összes projekt K+F-nek minősül. A Hivatal tehát határozatot hoz a K+F-nek történő minősítésről, mely magában foglalja a projektcsoportokat, és az azokban feltüntetett összes projektet.*
- (ii) *Ha a kiválasztott projektek közül legalább két projekt nem minősíthető K+F-nek, akkor a Hivatal a kérelmet elutasítja. Ez azt jelenti, hogy egyik projektcsoport sem, és az abba tartozó projektek egyike sem tekinthető K+F-nek (függetlenül attól, hogy esetleg a szóban forgó két minősített projekt ugyanazon projektcsoportba tartozik, és a többi K+F-nek minősített projekt másik projektcsoportokba tartoznak). Ebben az esetben a Hivatal nem állíthatja fel a vélelmet a projektcsoportokra, ugyanakkor az egyes pozitív minősítést kapott projektek K+F tartalma igazolt, és a kérelmező mint önálló projektminősítést a későbbiekben felhasználhatja.*

- (iii) *Ha a kiválasztott projektek közül mindösszesen egy projekt esetében nem állapítható meg a K+F tartalom, akkor a Hivatal lehetőséget biztosít az eljárás folytatására, és egy újabb projektet választ ki a projektlistából minősítésre. Ha az újonnan kiválasztott projekt K+F-nek minősül, akkor a Hivatal felállíthatja a vélelmet és az első eset (i) szerinti határozatot hoz azzal, hogy a határozat nem fogja tartalmazni a korábbi nem K+F-nek minősített projektet. Ha azonban az újonnan kiválasztott projekt sem minősül K+F-nek, akkor a második eset (ii) szerinti döntést hoz a Hivatal.*

*Ha a kérelmező a regisztráció során úgy nyilatkozik, hogy a jogosultsági küszöbértékeket csak a minősítéssel érintett adóévben éri el, akkor a Hivatal csak ennek igazolását követően hozhatja meg a határozatát.*

#### **4.2.6 K+F EKD támogatás szabályai**

Az EKD rendelet 3. § 39. pontja alapján a K+F EKD támogatás megszerzésének feltétele, hogy a kedvezményezett rendelkezzen a Hivatal minősítésével. A jogalkotó szándéka szerint a projektcsoporthoz minősítés a K+F kedvezmények mellett nevesítetten felhasználható a K+F EKD támogatás rendszerében is. A K+F EKD támogatások lehívásához ennek megfelelően eltérő rendelkezések lettek kialakítva igazodva az EKD támogatás folyamataihoz.

- R. 7. § (4) A jogosultsági feltételek nem teljesítése esetén is jogosult a kérelmező a regisztrációs kérelem benyújtására, amennyiben a kérelmező kutatás-fejlesztési projektjéhez a beruházás ösztönzési céllelőirányzat felhasználásáról szóló 210/2014. (VIII. 27.) Korm. rendelet szerint nyújtható támogatást igényel.
- R. 7. § (5) A kérelmező csak a támogatás időtartama alatt jogosult a regisztrációs kérelem benyújtására.
- R. 9. § (2) a) A projektcsoporthoz jóváhagyása iránti kérelemnek tartalmaznia kell a támogatási időszakban megvalósított vagy folyamatban lévő projektcsoporthoz címét és azok kialakításának szempontrendszerét.
- R. 11. § (4) Ha a kérelmező támogatási kérelmet nyújtott be, és a R. 8. § szerinti regisztrációs kérelem benyújtásával egyidejűleg rendelkezésre bocsátja a 9. § és 10. § szerinti projektcsoporthoz jóváhagyása iránti és projektkiválasztási kérelmek során benyújtandó adatokat, a Hivatal egy végzésben dönt a projektcsoporthoz jóváhagyásáról, és egyidejűleg elvégzi a projektek kiválasztását. Ebben az esetben kérelmezőnek a 9. § (1) bekezdése szerinti projektcsoporthoz jóváhagyása iránti kérelmet és a 10. § (1) bekezdése szerinti projektkiválasztási kérelmet külön nem kell benyújtania.



*K+F EKD támogatás leihívásához is ugyanazokat az eljárásí lépéseket kell végig járni, mint K+F célú adókedvezmények érvényesítése esetén, de a következő eltérésekkel:*

- A kérelmezőnek nem kell megfelelni a jogosultsági kritériumoknak: így a teljesen zöldmezős, Magyarországon jelenléttel még nem bíró nagyberuházók is jogosultak lehetnek a regisztrációra.*
- A kérelmező a támogatás időtartama alatt bármikor jogosult benyújtani a regisztrációs kérelmet. Értelmszerűen ez a rendelkezés azt szolgálja, hogy a projektcsopórt-minősítést a támogatások leihívásához lehessen igazítani.*
- A kérelmezőnek minden olyan adatot rendelkezésre kell bocsátania, melyet a projektcsopórtok jóváhagyása iránti kérelem, valamint a projekt kiválasztási kérelem is tartalmaz, de ezeket az információkat összevonva, a regisztrációs kérelemmel egyidejűleg is rendelkezésre bocsáthatja.*

#### **4.2.7 Egyéb eljárásí szabályok**

*A projektcsopórt-minősítésre a projektminősítésnél tárgyalt elektronikus benyújtás szabályai (2.1.4 pont), a hatósági eljárásra vonatkozó rendelkezések (3.2 pont), valamint a jogorvoslati eljárás szabályai (3.4. pont) megfelelően alkalmazandók.*

## 5 Szakértői vélemény iránti megkeresés

A Hivatal megkeresés alapján szakértőként is eljárhat, és szakértői vélemény keretében is adhat állásfoglalást arról, hogy egy adott projekt K+F-nek tekinthető-e. A szakértői megkeresés érkezhethet bárkitől, a szakvéleménynek azonban nincs kötő ereje.

### 5.1 A szakértői megkeresés általános szabályai

- Szt. 115/G. § g) A Hivatal feladat- és hatáskörébe tartozik a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása.
- Szt. 115/H. § (2a) A Hivatal – külön jogszabály alapján – ellátja a kutatás-fejlesztési tevékenység előzetes minősítésének feladatait, valamint közreműködik olyan szakkérdések eldöntésében, amelyek a tevékenység kutatás-fejlesztésnek való minősítését, valamint egyes költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetőségét érintik.
- KFI tv. 42. § (1) **Az adóhatóság az ellenőrzése során** – az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései alapján – szakértőként megkeresheti a Hivatalt. Ebben az esetben a Hivatal **szakértői eljárásának időtartama 45 nap**, amely határidő nem hosszabbítható meg.
- KFI tv. 42. § (2) **Más hatóság vagy bíróság** általi megkeresés alapján a Hivatal szakértői véleményt ad a megkeresésben megjelölt tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése, valamint a megkeresésben megjelölt költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetősége kérdésében.

*A Hivatal szakértői tevékenységének ellátására az Szt. ad felhatalmazást. A KFI tv. konkretizálja, hogy a szakértői megkeresés történhet adóhatósági ellenőrzés keretében az adóhatóság kirendelése alapján, vagy akár más hatóság, bíróság megkeresése alapján is. Ezekben az esetekben a K+F tartalom megítéléséhez ugyanis olyan különleges szakértelemre van szükség, mellyel az adóhatóság, bíróság, más hatóság nem rendelkezik. Ebben az esetben a Hivatal szakértőként járhat el, és az eljárásban a Hivatal szakértői véleménye bizonyítékként felhasználható.*

*A törvény felsorolása azonban nem taxatív, a Hivatal a fent említett szereplőkön kívül **bárki más számára is adhat szakértői véleményt. Jellemzően vállalkozások, egyéb kutató szervezetek keresik meg a Hivatalt, tipikusan utólagosan K+F adókedvezmények igénybeviteléhez kapcsolódóan (ez azonban nem kizárólagos, előfordul, hogy támogatások igénybeviteléhez is kéri a Hivatal véleményét, illetve nem csak utólagosan, hanem akár előzetesen is).***

*A szakvéleményben a megkereső fél kérdései alapján a Hivatal olyan szakkérdések eldöntésében foglal állást, amelyek a projektek tartalmát képező tevékenységek kutatás-fejlesztésnek való minősítését, valamint egyéb kapcsolódó kérdéseket érinthet. Így például a megkereső kérése alapján a kutatás-fejlesztési tevékenységek arányának meghatározását, a saját tevékenységi kör vizsgálatát, vagy az egyes költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységekhez való hozzárendelhetőségét. Fontos hangsúlyozni, hogy a költségek hozzárendelhetőségének vizsgálata kizárólag K+F szempontból történik, azaz, hogy K+F szempontból hozzáköthető-e az adott költségelem a K+F tevékenységhez. Például, a szakértői vélemény keretében a Hivatal jelezheti, hogy egy adott berendezés vagy nyújtott szolgáltatás nem K+F léptékű, nem vagy nem kizárólag K+F tevékenység céljára (hanem például termelési célokra) használható. Számviteli szempontokat azonban a Hivatal nem vizsgál, azaz nem feladata, hogy egy adott eszköz bekerülési költségének mértékéről, alátámasztásról, illetve bizonylatolásáról nyilatkozzon. Ennek megfelelően fontos, hogy a költségelemek is a K+F munkához való hozzárendelhetőség alapján és ne számviteli szempontok alapján legyen bemutatva.*

*A Hivatal a szakértői eljárás során a tevékenység K+F tartalmának minősítéséhez ugyanazokat a szempontokat veszi figyelembe, mint a projektminősítési eljárás során (lásd 3. fejezet 3.1.1. pont). A technika állását a projekt megkezdésének időpontjában fennálló tudomány (technika) állása alapján vizsgálja. A tudomány (technika) állásának a projekt időtartama alatt, vagy a projekt befejezését követő változása nem érinti a K+F minősítést.*

KFI tv. 42. § (3)

A Hivatal a feltett kérdések és benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást és nem tart helyszíni szemlét. Szükség esetén azonban a Hivatal további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól vagy hatóságtól.

KFI tv. 42. § (4)

Ha a KFI tv. 42. § (1) és a (2) bekezdés szerinti eljárásban a szakértői vélemény kialakításához olyan különleges szakismeretre is szükség van, amellyel a Hivatal nem rendelkezik, a Hivatal megfelelő szakértelemmel bíró harmadik személy közreműködését is igénybe veheti.

*A K+F tevékenység minősítésével kapcsolatos ügyek elbírálásához a Hivatalon belül elsősorban műszaki és természettudományi szaktudás és tapasztalat áll rendelkezésre, azonban a minősítési tevékenység során más tudományterületek (így különösen infokommunikáció, társadalom- és humántudományok) szakértőinek bevonása is szükséges a jogszabály által előírt feladatok ellátása érdekében.*

*A Hivatal a fent hivatkozott jól körülhatárolható tudományterületeken folyamatosan működik együtt megfelelő szakmai tudással rendelkező partnerekkel, jellemzően felsőoktatási intézményekkel, akik a Hivatal Módszertani Útmutatója figyelembevételével készítik el szakmai állásfoglalásukat az adott témában, melyek beépítésre kerülnek a Hivatal szakvéleményébe. Ezekben az esetekben tehát a szakértő igénybevétele nem kivételes esetekre korlátozódik, hanem állandó jelleggel folyamatosan zajlik. A Hivatal nem csak a szakértői eljárás keretében, hanem a hatósági ügyekben, azaz a projekt- és a projektcsoport-minősítési eljárásokban is így jár el.*

### **5.1.1 Adóhatósági kirendelésre vonatkozó külön szabályok**

- AR. 66. § (1) Szakértőt kell meghallgatni vagy – legalább tizenöt napos határidő tűzésével – szakvéleményt kell kérni, ha az ügyben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem szükséges, és az eljáró adóhatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel.
- AR. 66. § (3) Ha jogszabály meghatározott szakértő igénybevételét írja elő, úgy ezt a szervezetet, intézményt, testületet vagy személyt kell szakértőként kirendelni. Az adóhatóság egyéb esetben az igazságügyi szakértőkről szóló törvény szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértőt rendelhet ki.
- AR. 66. § (4) Az adóhatóság felhívására az adózó a szakértői vizsgálatban köteles közreműködni.
- AR. 66. § (5) A szakértőt a véleményadás előtt figyelmeztetni kell a hamis véleményadás jogkövetkezményeire.
- AR. 66. § (6) A kirendelt szakértő eljárási bírsággal sújtható és díja a határidő lejártát követő naptól kezdődően naponta egy százalékkal csökkenthető, ha anélkül, hogy a határidő meghosszabbítása iránti igényét vagy akadályoztatását előzetesen bejelentette volna, feladatait határidőre nem teljesíti.
- AR. 66. § (7) Az itt nem szabályozott kérdésekben a szakértőkre az igazságügyi szakértőkről szóló törvény rendelkezései irányadóak.

### **5.1.2 Bírósági megkeresésre vonatkozó külön szabályok**

- Pp. 267. § A bizonyítás történhet különösen tanúbizonyítás, **szakértői bizonyítás**, okirati bizonyítás és szemle útján. A bíróság bármilyen olyan egyéb bizonyítást is foganatosíthat, amely a perben jelentős tények megállapítására alkalmas, ha ez a jogvita eldöntése szempontjából célszerűnek mutatkozik, kivéve, ha a bizonyításfelvétel adott módja a közrendbe ütközik.

- Pp. 268. § (2) **Bizonyítási eszközként** különösen tanú, **szakértő**, okirat, képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel, valamint egyéb tárgyi bizonyítási eszköz vehető igénybe.
- Pp. 300. § (1) – (3) **Szakértőt kell alkalmazni, ha a jogvita kereteinek a meghatározásához vagy a perben jelentős tény megállapításához, megítéléséhez különleges szakértelem szükséges.** Szakértőként az igazságügyi szakértőkről szóló törvény szerinti szakértőt vagy az abban meghatározott eseti szakértőt lehet alkalmazni. Törvény eltérő rendelkezése hiányában szakértő a fél megbízása vagy kirendelés alapján, indítványra alkalmazható.
- Pp. 308. § (1) A bíróság ugyanazon szakkérdésre rendszerint egy szakértőt rendel ki. A 307. § (1) bekezdés c) pontja esetén a korábban alkalmazott szakértőt, ha ez a szakértő személyében rejlő okból nem lehetséges, továbbá a kirendelés minden más esetében a felek által közösen megjelölt szakértőt kell kirendelni. Megállapodás hiányában a szakértő személyéről a bíróság dönt.
- Pp. 308. § (2) A bíróság a felek által feltüntetett kérdésekkel érintett tényállítások tekintetében tehet fel a szakértőnek kérdést, és a kirendelésből mellőzi az ügyre, valamint a szakértő szakismereteinek a körébe nem tartozó kérdéseket.
- Pp. 308. § (3) A bíróság a kirendelésben a szakértőt a szakvélemény írásbeli előterjesztésére vagy kiegészítésére hívja fel. Kivételesen, ha az célszerűnek látszik, a szakértőt a tárgyalásra idézi. A szakértő idézésének különösen akkor van helye, ha a jogvita kereteinek vagy a véleménynyilvánításhoz szükséges adatoknak a meghatározása a szakértő tárgyaláson való jelenlétét indokolja.
- Pp. 308. § (4) Ha a szakértői munka várhatóan nagy költsége miatt ez szükséges, a bíróság a fél kérelmére a szakértőt a kirendelésben elsődlegesen arra hívja fel, hogy szakértői feladatáról és annak várható költségeiről készítsen munkatervet. A bíróság a szakértőt csak azt követően hívja fel a szakvélemény írásbeli előterjesztésére vagy idézi meg, ha a fél a munkaterv ismeretében, a bíróság felhívásában meghatározott határidőn belül úgy nyilatkozik, hogy kéri a szakértői munka elvégzését. Ha a fél a szakértői munka elvégzését határidőn belül nem kéri, úgy kell tekinteni, hogy a szakértő alkalmazására irányuló indítványát visszavonta.
- Pp. 312. § (1) – (3) A kirendelt szakértő a feladata teljesítése érdekében a tárgyaláson vagy egyébként a bizonyításfelvételnél jelen lehet, a felekhez és a közreműködőkhöz kérdések feltevését indítványozhatja. A bíróság elrendelheti, hogy a szakértő a véleményadáshoz szükséges vizsgálatot a bíróság és esetleg a felek távollétében teljesítse. A szakértői vizsgálat akadályozása esetén a bíróság a szemle akadályozására vonatkozó szabályokat alkalmazza.

Pp. 313. § (1) – (3)

A bíróság a kirendelt szakértő írásbeli szakvéleményét a felek részére kézbesíti. A felek a szakvéleményre vagy a szakértővel nem közölt, lényeges perbeli adatokra vonatkozóan a szakértőhöz kérdések feltevését és azt is indítványozhatják, hogy a szakértő a szakvélemény aggályossága kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítást adja meg. Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a kérdések megválaszolása, illetve a szükséges felvilágosítás megadása érdekében a szakértőt a szakvélemény írásbeli kiegészítésére hívja fel, vagy ha az célszerűnek látszik, a szakértőt a tárgyalásra idézi. A kérdések vonatkozásában a 308. § (2) bekezdését alkalmazni kell.

### 5.1.3 Közös szabályok

Iszt. tv. 3. § (1)

Az igazságügyi szakértő feladata, hogy a hatóság kirendelése vagy megbízás alapján, a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel, a függetlenség és pártatlanság követelményének megtartásával döntse el a szakkérdést, és segítse a tényállás megállapítását.

Iszt. 39. § (1) – (3)

A szakértő a hatóságtól, valamint az eljárásban részt vevő személyektől a szakvélemény elkészítéséhez szükséges, a kirendelésben közölt adatokon felül további adatok közlését, iratok, vizsgálati tárgyak rendelkezésre bocsátását kérheti. A szakértő köteles haladéktalanul értesíteni a hatóságot, ha – álláspontja szerint – annak hatáskörébe tartozó intézkedés megtétele vagy eljárási cselekmény lefolytatása szükséges. Ha a szakértő tevékenysége során olyan körülményt, tényt észlel, amely az ügy megítélését érdemben érinti, de arra a hatóság vagy a megbízó nem utalt, köteles az érintett körülményt, tényt a hatóságnak vagy a megbízónak jelezni.

Iszt. tv. 40. § (1) – (3)

A szakértő a tevékenysége során rendelkezésére bocsátott vagy tudomására jutott személyes adatokat a kirendelés vagy megbízás teljesítése, valamint tevékenységének szakmai, módszertani, fegyelmi és a jogszabályoknak való megfelelése ellenőrizhetősége céljából jogosult kezelni. A szakértőt a tevékenysége során tudomására jutott tényekre és adatokra nézve titoktartási kötelezettség terheli, az ügyre vonatkozó tényekről és adatokról csak a hatóság, továbbá az adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére nyújthat tájékoztatást. Ha jogszabály vagy az igazságügyi szakértővel kötött szerződés másként nem rendelkezik, az (1) bekezdésben foglaltak nem zárják ki a szakértői vizsgálat során feltárt tényeknek és adatoknak tudományos vagy oktatási célra – személyazonosításra alkalmatlan módon – történő felhasználását.

Iszt. tv. 45. § (1) – (2)

A szakértő kirendelés alapján, a kirendelésben foglaltaknak megfelelően járhat el. A kirendelésnek tartalmaznia kell:

- a) a kirendelt szakértő megnevezését, a kirendelés ügyszámát és az ügy tárgyát, valamint a tényállás rövid ismertetését,
- b) azokat a kérdéseket, amelyekre a szakértőnek választ kell adnia,
- c) a szakértői feladat teljesítéséhez szükséges adatokat,
- d) azt, hogy a szakértő díjjegyzékét a miniszter rendelete alapján vagy annak mellőzésével kell megállapítani; a szakértői díj fedezésére mekkora összeg áll rendelkezésre, – ha törvény alapján ez szükséges volt – mekkora összeg letétbe helyezését rendelték el, illetve mekkora összeg áll letétben rendelkezésre, valamint az arra vonatkozó figyelmeztetést, hogy ha a szakértő a nem elegendő fedezetre, letétre vonatkozó jelzést önhibájából elmulasztja, a fedezetet, illetve a már letétben lévő összeget meghaladó díjigényét nem érvényesítheti,
- e) a szakértő részére átadandó iratok és tárgyak megjelölését, valamint az átadás időpontját, ha pedig az átadás nem lehetséges, annak meghatározását, hogy a szakértő az iratokat és tárgyakat hol és mikor tekintheti meg,
- f) az átadott iratok és tárgyak kezelésére, vizsgálatára, visszaadására, részleges megváltoztatására vagy megsemmisítésére vonatkozó rendelkezéseket,
- g) a mintavétel elrendelését, ha a mintát a hatóság nem biztosította,
- h) a szakvélemény előterjesztésére meghatározott határidőt, az esetleges soronkívüliségre való utalást és az előterjesztés módjára vonatkozó felhívást,
- i) több szakértő egyidejű kirendelése esetén a többi szakértő személyére vonatkozó tájékoztatást,
- j) személy vizsgálatával járó kirendelés esetén a szakkonzultáns személyéhez történő hozzájárulás beszerzésének kötelezettségét,
- k) a hatóság előzetes hozzájárulását a vizsgálati tárgy megváltozásával és megsemmisülésével járó vizsgálat elvégzéséhez, ha a hozzájárulásra a miniszter rendelete alapján szükség van,
- l) – indokolt esetben – a hatóság arra vonatkozó utasítását, hogy a szakértő az érintett részére az általa kezelt adatokra vonatkozó, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerinti tájékoztatást megtagadni köteles,
- m) a szakértőhöz intézett figyelmeztetést arra vonatkozóan, hogy ma) ha természetes személy igazságügyi szakértőként rendelik ki, tíz napon belül köteles jelezni, ha a kirendelésnek nem természetes személy igazságügyi szakértőként, hanem szakvéleményadásra jogosult szervezet tagjaként vagy alkalmazottjaként kíván eleget tenni,
- mb) amennyiben hamis szakvéleményt ad, a Büntető Törvénykönyvbe ütköző cselekményt követ el, amely büntetőjogi felelősségre vonást von maga után és
- mc) az igazságügyi szakértői tevékenységére vonatkozóan az igazságügyi szakértő esküt tett, az esküben foglaltakat köteles megtartani és

n) eseti szakértő kirendelése esetén az arra történő felhívást, hogy a 4. § (5) bekezdés szerinti nyilatkozatot jegyzőkönyvbe mondhatja, ennek hiányában köteles a hatóságnak írásban tizenöt napon belül megküldeni.

Iszt. tv. 45. § (4)

A szakértő köteles a tudomására jutásától számított tíz napon belül – az igazságügyi szakértő öt napon belül -- közölni a hatósággal, ha

- a) a személyére nézve törvényben meghatározott kizáró ok áll fenn,
- b) a feltett kérdések megválaszolása egészben vagy részben nem tartozik azon szakismeretei körébe, amelyekben a szakértő a rá irányadó szabályok szerint jogosult eljárni,
- c) a szakértői tevékenységének ellátásában fontos ok akadályozza, így különösen, ha tevékenysége ellátásának vagy részvizsgálatok elvégzésének feltételei nincsenek meg, vagy más hatóság felkérésének kell eleget tennie,
- d) a vizsgálat elvégzéséhez más szakértő igénybevétele is szükséges,
- e) feladatát a hatóság által megadott határidőre nem képes teljesíteni,
- f) a feltett kérdésben kizárólag jogszabályban meghatározott szervezet jogosult szakvéleményt adni vagy
- g) a szakértő díja a letétbe helyezett összeget előreláthatólag meghaladja, megjelölve egyidejűleg a még letétbe helyezendő összeget.

Iszt. tv. 45. § (5)

Ha a szakértő a (4) bekezdés szerinti kötelezettsége teljesítésében rajta kívül álló okból akadályoztatva van, a (4) bekezdés szerinti kötelezettségének az akadály megszűnésétől számított három napon belül köteles eleget tenni. Az akadályoztatás tényét a szakértőnek valószínűsítania kell.

Iszt. tv. 47. § (1) – (2)

A szakértő a szakvélemény szakmai megállapításaival összefüggésben nem utasítható. A szakértő a szakvéleményt – a kirendelésben foglaltaknak megfelelően – írásban vagy szóban terjeszti elő. A szakvélemény papír alapon vagy elektronikus kapcsolattartás keretében kézbesíthető a hatóság részére. Az elektronikus úton való kapcsolattartásra az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

## 5.2 A szakértői díj

KFI tv. 42. § (5)

A KFI tv. 42. § (2) bekezdés szerinti eljárásban a **Hivatal díjazására az igazságügyi szakértői tevékenységet végzők díjazására vonatkozó szabályokat** kell alkalmazni.

Iszt. 3. § (2)

Az igazságügyi szakértő a szakértői tevékenységéért szakértői díjra jogosult.



- Iszt. 49. § (2) Az (1) bekezdésben meghatározott ügyeken kívül (azaz ha a hatóság hivatalból folytat le bizonyítást) a szakértő a díjjegyzékével érvényesíteni kívánt díjat maga állapítja meg. Ebben az esetben a szakértő köteles a díjjegyzékével érvényesíteni kívánt díján belül az egy órára eső munkadíja összegét, illetve tételes munkadíját megállapítani,  
a) a költségeit tételesen, számlával alátámasztottan igazolni vagy  
b) megjelölni az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló rendelet szerinti költségátalány mértékét.
- Iszt. 49. § (3) A hatóság a szakértő díját – a szakértő által benyújtott díjjegyzék alapulvételével – a szakvélemény beérkezését, illetve a szakértő meghallgatása esetében a meghallgatását követően, de legkésőbb harminc napon belül köteles megállapítani.
- Iszt. 49. § (4) A hatóság a jogerős vagy véglegessé vált döntéssel megállapított szakértői díjat (költségelőleg fizetése esetén annak a kifizetett költségelőleggel csökkentett összegét) az eljáró szakértő által a díj megállapító döntés jogerőre emelkedését vagy véglegessé válását követően a hatóság nevére kiállított, és a hatóság vagy a hatóság gazdasági szervezeti eleméhez benyújtott számla alapján, a számla kézhezvételétől számított harminc napon belül köteles kifizetni. A díjmegállapító döntés jogerőre emelkedésének vagy véglegessé válásának nem feltétele, hogy azt a hatóság jogerősítő vagy véglegesítő záradékkal lássa el.
- Iszt. 49. § (5) A szakértői díj késedelmes kifizetése esetén a szakértőt a Polgári Törvénykönyv szerinti késedelmi kamat illeti meg. A számla kiállítására nem köteles szakértő részére a szakértői díjat (költségelőleg fizetése esetén annak a kifizetett költségelőleggel csökkentett összegét) – a döntés jogerőre emelkedésének vagy véglegessé válásának időpontjától számított harminc napon belül – átvételi elismervény ellenében, vagy a szakértő által meghatározott bankszámlára történő átutalással kell megfizetni.
- IM R. 1. § (1) Az igazságügyi szakértőnek, az igazságügyi szakértői intézménynek, az orvostudományi képzést folytató egyetem igazságügyi orvostani intézetének (a továbbiakban: egyetemi intézet), a szakértői vélemény végett megkeresett egyéb szervnek, az igazságügyi szakértői testületnek, továbbá a szakértőként alkalmazott más személynek, valamint a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti szaktanácsadónak (a továbbiakban együtt: **szakértő**) **szakértői tevékenységéért munkadíj és költségátalány (a továbbiakban együtt: szakértői díj) jár.**
- IM R. 2. § (1) A szakértő részére az I. számú mellékletben meghatározott munkadíjat kell megállapítani.
- IM R. 9. § (2) A szakértői díjat (költségelőleg fizetése esetén a szakértői díj

kifizetett költségelőleggel csökkentett összegét) a kirendelő véglegessé vált vagy jogerős határozata vagy utalványa alapján lehet a szakértőnek kifizetni. A határozat véglegessé válását vagy jogerőre emelkedését a szakértői díj utalványozásánál tanúsítani kell.

IM R. 9. § (3)

Ha a bíróság a szakértői díj egészben vagy részben való előlegezésére a felet kötelezte és annak összegét előzetesen elnöki letétbe helyeztette, a szakértői díjat és költségelőleget az eljáró bíróság székhelye szerint illetékes bírósági gazdasági hivatal (a továbbiakban: BGH) fizeti ki a szakértőnek.

IM R. 9. § (9)

A bíróság a szakértői díjról szóló véglegessé vált vagy jogerős határozatot, illetve utalványt – kifizetés céljából – a díjjegyzék egy példányával együtt 8 napon belül megküldi az illetékes BGH-nak, amely 3 munkanapon belül felhívja a szakértőt a számla benyújtására. A BGH a megállapított szakértői díjat (költségelőleg fizetése esetén a szakértői díj kifizetett költségelőleggel csökkentett összegét) a számla benyújtásától számított 8 munkanapon belül kiutalja. Ha a szakértő a díjat 30 napon belül nem veszi át, részére azt postán kell megküldeni a postaköltségek levonásával.

IM r. 9. § (9a)

Ha a szakértőt bíróság rendeli ki, számla kibocsátására köteles szakértő a számlát a kirendelő bíróság székhelye szerinti törvényszék nevére és címére állítja ki, függetlenül attól, hogy a szakértői költséget az állam vagy a fél előlegezte.

Pp. 318. § (2) – (4)

*Bírósági eljárásban szakértő kirendelése esetén:* A munkaterv elkészítésének a költségét a bizonyító fél előlegezi. Ha a bizonyító fél a 308. § (4) bekezdése szerinti felhívásban meghatározott határidőn belül a szakértői munka elvégzését nem kéri vagy a munkatervben megjelölt szakértői díjat nem helyezi letétbe, a munkaterv elkészítésének a költségét nem számíthatja fel. A 307. § (1) bekezdés b) és c) pontja, valamint a 313. § (3) bekezdése esetén a szakértői díjat az indítványozó fél köteles előlegezni. A kirendelt szakértő díjáról rendelkező végzés ellen a szakértő és a felek külön fellebbezéssel élhetnek. A fellebbezésnek csak az azzal támadott összeg erejéig van halasztó hatálya.

*A megkeresésre induló szakértői eljárás díjköteles, a díj összegére az IM R.-ben meghatározottak az irányadók. A szakértői díj összegét az IM R. szakértői díjra vonatkozó általános rendelkezései, valamint az 1. sz. melléklet alapján kerül kiszámításra.*

*Adóhatósági eljárás keretében történt kirendelés esetén a díj összege tekintetében a Hivatal a benyújtott dokumentumok mennyiségére és az ügy bonyolultságára tekintettel előzetes díjkalkulációt végez. A díjjegyzéket a szakértői véleménnyel*

együtt küldi meg az adóhatóságnak. Az adóhatóság végzésben állapítja meg a díjjegyzék jóváhagyását, és ezt követően állítja ki a Hivatal a számlát.

**Bírósági kirendelés** esetében a bíróság a szakértői díj fedezésére előreláthatólag szükséges összeg letétbe helyezését köteles elrendelni. Amennyiben a díjelőleg a szakértői vizsgálat díját előreláthatólag nem fedezi, akkor felhívja a Hivatalt, hogy a kirendelő végzés kézbesítésétől számított 8 napon belül jelezze azt az igény konkrét megjelölésével. A Hivatal a díjjegyzéket a szakértői vélemény megküldésével egyidejűleg küldi meg a bíróság részére.

**Harmadik személy (például vállalkozás, egyéb szervezet)** szakértői eljárás iránti megkeresése esetén, amennyiben a megkeresés alkalmas a szakértői eljárás lefolytatására, a Hivatal a fentiek szerint tájékoztatja a megkeresőt a szakértői díj előzetesen számított várható összegéről, valamint a szakértői vélemény elkészítésének határidejéről. A Hivatal a szakértői munkát akkor kezdi meg, ha a szakértői véleményt kérő elfogadja a Hivatal díjazásra vonatkozó ajánlatát és erről nyilatkozik. A díj és a határidő elfogadása mellett a szakértői véleményt kérőnek nyilatkoznia kell arról is, hogy a szakértői közreműködés tárgyát képező, vizsgálni kért projekt, illetve a feltett kérdéssel érintett ügy vonatkozásában van-e folyamatban adóhatósági ellenőrzés, illetve amennyiben van, úgy tájékoztatta-e a szakértői véleményt kérő az adóhatóságot a Hivatal szakértői megkereséséről. A nyilatkozatban arra is választ kell adnia a szakértői véleményt kérőnek, hogy felhatalmazást ad-e a Hivatalnak arra, hogy az elkészítendő szakértői véleményt a Hivatal közvetlenül az adóhatóság részére megküldhesse, amennyiben van folyamatban lévő adóhatósági ellenőrzés, továbbá, ha a szakértői vélemény elkészítéséig az adóhatóság ilyen eljárást indít. Amennyiben a szakértői véleményt kérő valamennyi, a kérdés megválaszolásához szükséges dokumentumot rendelkezésre bocsátotta, elfogadja a szakértői díj előzetesen számított mértékét és becsült határidejét, valamint nyilatkozik az adóhatósági eljárással kapcsolatos kérdésekről, a Hivatal lefolytatja a szakértői eljárást és elkészíti a szakértői véleményt. A szakvélemény kiküldését követően kiállítja a számlát a szakvéleményt kérő részére.